

ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารและครู-อาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้

MANAGEMENT PROBLEMS IN SHORT COURSE VOCATIONAL TRAINING
AS PERCEIVED BY ADMINISTRATORS AND TEACHERS IN
SOUTHERN REGION POLYTECHNIC COLLEGES

จันทนา ศิริสวัสดิ์

CHANTANA SIRISAWAT

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2545

ISBN 974-9546-71-7

ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
และครู-อาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้

MANAGEMENT PROBLEMS IN SHORT COURSE VOCATIONAL TRAINING
AS PERCEIVED BY ADMINISTRATORS AND TEACHERS
IN SOUTHERN REGION POLYTECHNIC COLLEGES

จันทนา ศิริสวัสดิ์

CHANTANA SIRISAWAT

เลขทมิ.....
เลขทะเบียน..... 44068
วัน, เดือน, ปี 25 ต.ค. 2545

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2545

ISBN 974-9546-71-7

**MANAGEMENT PROBLEMS IN SHORT COURSE VOCATIONAL TRAINING
AS PERCEIVED BY ADMINISTRATORS AND TEACHERS
IN SOUTHERN REGION POLYTECHNIC COLLEGES**

CHANTANA SIRISAWAT

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL ADMINISTRATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2002

ISBN 974-9546-71-7

COPYRIGHT 2002

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู – อาจารย์ในวิทยาลัย สารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้
นักศึกษา	นางจันทนา ศิริสวัสดิ์
รหัสประจำตัว	41064148
ปริญญา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การบริหารอาชีวศึกษา
พ.ศ.	2545
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัจฉรา สืบสินธุ์สกุลไชย
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม	ดร.ศิริพรรณ ชุมนุม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อาจารย์ โดยเน้น นักศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรใน 3 งาน คือ งานการบริหาร และบริการหลักสูตร งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร และงานการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูอาจารย์ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ 10 สถานศึกษา จำนวน 261 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น .97 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและจัดลำดับปัญหา พร้อมเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับปัญหาและค่าเฉลี่ยระหว่างผู้บริหารกับครู อาจารย์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อาจารย์ ที่มีต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 พบว่า มีปัญหาระดับปานกลาง โดยงานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร มีปัญหาเป็นลำดับที่ 1 งานบริหารและบริการหลักสูตรมีปัญหาเป็นลำดับที่ 2 และงานการดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น มีปัญหาเป็นลำดับสุดท้ายและผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาระหว่างผู้บริหารและครู อาจารย์ พบว่าไม่แตกต่าง แต่ค่าเฉลี่ยแตกต่างกันทุกด้าน โดยค่าเฉลี่ยของผู้บริหารจะสูงกว่าค่าเฉลี่ยของครู อาจารย์ทุกด้าน แยกพิจารณาเป็นรายด้านได้ดังนี้

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร ซึ่งมีงานอยู่ 5 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านการจัดครูเข้าสอน ด้านการจัดการหลักสูตร ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องจักร และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตรมีปัญหาในระดับปานกลาง ด้านที่มีปัญหามากเป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องจักร ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาระหว่างผู้บริหารและครู อาจารย์ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน

2. งานการดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น มีปัญหาในระดับปานกลาง โดยการให้การจัดนิทรรศการหรือแสดงผลงานนักศึกษา หรือการแข่งขันทักษะร่วมกับสถานประกอบการ มีปัญหาเป็นลำดับที่ 1 ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาระหว่างผู้บริหารและครู อาจารย์ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร มีปัญหาในระดับปานกลาง โดยการติดตามผู้เรียนหลังจากจบการเรียน มีปัญหาเป็นลำดับที่ 1 ผลการเปรียบเทียบระดับปัญหาระหว่างผู้บริหารและครู อาจารย์ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

Thesis Title	Management Problems in Short Course Vocational Training as Perceived by Administrators and Teachers in Southern Region Polytechnic Colleges
Student	Mrs.Chantana Sirisawat
Student ID.	41064148
Degree	Master of Industrial Education
Programme	Vocational Administration
Year	2002
Thesis Advisor	Assistant Professor Auschara Subsinsakunchai
Thesis Co-Advisor	Dr.Siripan Choomnoom

ABSTRACT

The purposes of this research were to study short course administrative problems in B.E.2540 based on administration and teachers of Polytechnic Colleges in southern region industry and community education colleges. The problems were studied in three perspectives of curriculums : administrations and services, teaching and learning, and curriculum encouraging and supporting.

On hundred and thirty administrators and teachers in ten Polytechnic Colleges by rating scale questionnaires, 5 point scale, coefficient = 0.97. The research findings were followed : the overall perspectives of administrators and teacher's opinions on short course administrative problems were at middle level.

The greatest problem is the supporting work for using the curriculums. The less important problem is the work which gets along with local supporting curriculum. The comparison of the problems between the administrators and the teachers were not different. However, the average is all different, the administrators' average is higher than the teachers' the details of each perspectives were as followed :

1. For the administrative and service work, the greatest problem is materials and tools facilities.

2. For curriculums reconciling with local need gets the medium level problem. There are many problems in students' work show, exhibitions and skill – contest.

3. For supporting and encouraging of the curriculum – using, the biggest problem is to inspect the students after finishing their education.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัจฉรา สืบสินธุ์สกุลไชย อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.ศิริพรรณ ชุมนุม อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร ไชยะ และ ดร.มาลัย จีร์วัฒน์เกษตร กรรมการสอบพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิจัยนิพนธ์ที่ท่านได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ความรู้ แง่คิด ปรับแก้ และติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ รศ.ลำดวน เกษตรสุนทร คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา ดร.รักเกียรติ แก้วจางง ผู้อำนวยการศูนย์นิเทศภาคใต้ ผศ.วิรุพท์ ทองอำภา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี อาจารย์การุณ สามสุวรรณ ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างสุราษฎร์ธานี อาจารย์จักรพงษ์ ญาณวิรัชศักดิ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพเวียงสระ ที่กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และปรับแก้เครื่องมือในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร และครู อาจารย์ ผู้สอนหลักสูตรระยะสั้น วิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้ ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี จึงทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลสำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

คุณค่า ความดีหรือคุณประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อทดแทนพระคุณแก่คุณพ่อ คุณแม่ สามีนี และบุตรของผู้วิจัย ซึ่งมีส่วนในการให้กำลังใจ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ช่วยสนับสนุนในการวิจัยด้วยความเคารพยิ่ง

จันทนา ศิริสวัสดิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	VIII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	5
1.4 ทฤษฎีหรือกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	6
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	6
1.6 ขอบเขตพื้นที่หรือสภาพทางภูมิศาสตร์.....	7
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 วิทยาลัยสารพัดช่าง.....	9
2.2 หลักสูตร.....	16
2.3 การบริหารหลักสูตร.....	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
3.1 ประชากร.....	44
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	45
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	70
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	71
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	75
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	80
บรรณานุกรม.....	82
ภาคผนวก.....	88
ภาคผนวก ก.....	89
ภาคผนวก ข.....	102
ภาคผนวก ค.....	111
ประวัติผู้เขียน.....	123

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1	แสดงจำนวนประชากรที่ศึกษา จำแนกตามวิทยาลัย.....45
4.1	แสดงจำนวนและคำร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....50
4.2	สรุปรวมค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาและลำดับที่ การบริหารหลักสูตร วิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ทั้ง 3 ลักษณะงาน ในภาพรวม.....51
4.3	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาและลำดับที่ การบริหารหลักสูตร วิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและ บริการหลักสูตร ด้านบุคลากร.....53
4.4	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาและลำดับที่ การบริหารหลักสูตร วิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและ บริการหลักสูตร ด้านการจัดครูเข้าสอน.....54
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาและลำดับที่ การบริหารหลักสูตร วิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและ บริการหลักสูตร ด้านการจัดการหลักสูตร.....55
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาและลำดับที่ การบริหารหลักสูตร วิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและ บริการหลักสูตร ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องจักร.....56
4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาและลำดับที่ การบริหารหลักสูตร วิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและ บริการหลักสูตร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร.....57
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาและลำดับที่ การบริหารหลักสูตร วิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานดำเนินการเรียน การสอนตามหลักสูตร.....58
4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาและลำดับที่ การบริหารหลักสูตร วิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานสนับสนุนและ ส่งเสริมการใช้หลักสูตร.....59

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.10	เปรียบเทียบความคิดเห็นระดับปัญหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ทั้ง 3 ลักษณะงาน ในภาพรวม.....60
4.11	สรุปเปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 งานบริหารและบริการหลักสูตร.....61
4.12	เปรียบเทียบความคิดเห็นระดับปัญหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและบริการหลักสูตร ด้านบุคลากร.....62
4.13	เปรียบเทียบความคิดเห็นระดับปัญหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและบริการหลักสูตร ด้านการจัดครูเข้าสอน.....63
4.14	เปรียบเทียบความคิดเห็นระดับปัญหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและบริการหลักสูตร ด้านการจัดการหลักสูตร.....64
4.15	เปรียบเทียบความคิดเห็นระดับปัญหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและบริการหลักสูตร ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องจักร.....65
4.16	เปรียบเทียบความคิดเห็นระดับปัญหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและบริการหลักสูตร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร.....66
4.17	เปรียบเทียบความคิดเห็นระดับปัญหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและบริการหลักสูตร ด้านงานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร.....67
4.18	เปรียบเทียบความคิดเห็นระดับปัญหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและบริการหลักสูตร ด้านงานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร.....68
4.19	ปัญหาและข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540.....69

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ความเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้คนในสังคมต้องปรับปรุง และพัฒนาตนเองให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลง ประเทศที่พัฒนาและกำลังพัฒนาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพ ประชากรในประเทศของตน คุณภาพของประชากรเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองหากประชากรมีคุณภาพก็สามารถทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าด้าน การศึกษาจึงมีอิทธิพลต่อการเพิ่มขึ้นของเศรษฐกิจ เนื่องจาก การศึกษาทำให้กำลังแรงงานมีคุณภาพมากขึ้น แรงงานที่มีการศึกษาย่อมมีความสามารถมาก และ ศักยภาพสูงกว่าแรงงานที่ไม่มีการศึกษา และยังแรงงานมีการศึกษามากขึ้นเรื่อย ๆ จะยังมีความสามารถในการถ่ายทอดเทคโนโลยี และอยู่ในระบบเศรษฐกิจที่เต็มไปด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ (2540 : 9) ซึ่งได้กล่าว ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 (2535 : 7) ได้กล่าวว่า “การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน ให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของประเทศ”

การศึกษาวิชาชีพจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ความก้าวหน้าของ เศรษฐกิจและสังคมมาจากทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ กรมอาชีวศึกษาซึ่งมีหน้าที่หลักรับผิดชอบ ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในส่วนนี้ได้จัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา โดยให้สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่ง วิรัช กมุทมาศ (2527 : 49 - 50) กล่าวถึงบทบาทของกรมอาชีวศึกษาในส่วนของจัดการศึกษาด้าน อาชีวศึกษาว่า กรมอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาที่มีบทบาทและสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เพราะเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมบุคลากรให้มีอาชีพเป็นหลักเป็นฐานในอนาคต และช่วยให้ ผู้มีอาชีพอยู่แล้วมีความก้าวหน้าในอาชีพของตน เพื่อให้ประชาชนมีอาชีพที่ดี เหมาะสมกับ ความต้องการของคนและประเทศแล้วย่อมจะนำมาซึ่งความมั่นคงทางเศรษฐกิจและความเจริญ รุ่งเรืองของประเทศใ้การจัดการศึกษา เพื่อให้สอดคล้อง ตอบสนองความมุ่งหมายของแผน การจัดการศึกษาแห่งชาตินั้น ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ หลักสูตร ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์

(2534 : 38 - 39) ได้กล่าวว่า “หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการ จัดการเรียนการสอน เพื่อนำ ไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษา ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตร และการเรียนการสอน จะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดี ทั้งแก่ผู้เรียนเองและช่วยให้ครูมีทิศทางและเป็น สิ่งกำหนดในการสอน

ความสำคัญของหลักสูตรมีดังนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการสอน ทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้
2. งานด้านหลักสูตร ทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมาย
3. หลักสูตรเปรียบเสมือนแปลน

ซึ่งเกี่ยวกับความสำคัญของหลักสูตรนี้ ภิญโญ สาทร (2527 : 1) กล่าวว่า “ประเทศไทย ถือว่าหลักสูตรเป็นแม่บทที่สำคัญในการจัดการศึกษา” ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 28 วรรคหนึ่งว่า สารของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและความ รับผิดชอบของสังคม

หลักสูตรจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา ทำหน้าที่กำหนดลักษณะของ เป้าหมายคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาได้อย่าง แท้จริง

กรมอาชีวศึกษาซึ่งรับผิดชอบในการศึกษาด้านอาชีวศึกษา ซึ่งได้แบ่งลักษณะการศึกษา อบรมเป็น 3 ลักษณะคือ การจัดการสอนในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบและการจัด การเรียนการสอน ฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น เพื่อบริการวิชาชีพแก่ชุมชน ซึ่งในการจัด การศึกษาวิชาชีพระยะสั้น กรมอาชีวศึกษามีปรัชญาในการจัดการศึกษากองการศึกษาอาชีพ (2536 : 3) ได้กล่าวว่า “มีวิชาชีพเป็นจำนวนไม่น้อยที่ไม่จำเป็นต้องใช้เวลาเรียนนานเป็นปี ๆ แต่อาจสอนได้ระยะเวลาสั้น ๆ และเสียค่าใช้จ่ายแต่เพียงเล็กน้อย ผู้เรียนก็ไม่ต้องมีพื้นฐานความรู้สูง เพียงแต่อ่านออกเขียนได้ ก็สามารถเรียนรู้และนำความรู้ไปประกอบอาชีพหรือปรับตัวให้ทันกับ ความเปลี่ยนแปลงในอาชีพนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี”

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ (2538 : 8) กล่าวว่า “การศึกษาวิชาชีพระยะสั้น เป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นการส่งเสริมผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และมีรายได้น้อย ให้ได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการประกอบอาชีพ และยกระดับฝีมือช่างในการที่จะเข้าสู่ ตลาดแรงงาน และประกอบอาชีพอิสระ หน่วยงานที่จัดฝึกอบรมวิชาชีพมีทั้งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานเอกชน” ซึ่งได้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 15 (3) วรรคสี่ ว่าให้มีการเทียบโอนผลการเรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็ผลการศึกษา ในสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้ง การเรียนรู้นอกระบบตามอัชฌาศัย การฝึกอาชีพหรือจากประสบการณ์การทำงาน และปัจจุบัน

กรมอาชีวศึกษากำลังจัดทำ พระราชบัญญัติกรมอาชีวศึกษาซึ่งร่างของพระราชบัญญัติอาชีวศึกษา มาตรา 16 ระบุไว้ว่า สถานศึกษาต้องจัดระบบการจัดการให้เอื้ออำนวยแก่ผู้มีประสบการณ์ ผู้เรียน หลักสูตรระยะสั้นที่สะสมหน่วยการเรียนรู้ และผู้ที่ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน แห่งชาติ ให้สามารถเทียบโอนผลการเรียน เพื่อให้ได้คุณวุฒิในหลักสูตรต่าง ๆ ร่าง พ.ร.บ. กรมอาชีวศึกษา มาตรา 17 ระบุไว้ว่าการจัดการอาชีวศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความ สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการอาชีวศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาทักษะได้เต็มตามศักยภาพ

กรมอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่จัดการศึกษาในหลักสูตรระยะสั้น ซึ่งมีความ หลากหลาย สนองความต้องการของกำลังคน ดังแผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของแผนฯ ข้อ 2 กล่าวว่า จัดการศึกษาและฝึกอาชีพให้ยืดหยุ่น หลากหลาย สร้างและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถสนองความต้องการกำลังคนของ ประเทศ สนองความต้องการของสังคมและสนองความต้องการของผู้เรียน ซึ่งแตกต่างกันได้ อย่างกว้างขวางมากขึ้น ข้อ 3 กล่าวว่า พัฒนากำลังคนในตลาดแรงงานและผู้ด้อยโอกาสในชนบท ห่างไกล เฉพาะอย่างยิ่งในด้านความรู้และทักษะวิชาชีพ เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ให้สูงขึ้นทันกับความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งเพื่อช่วยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

กรมอาชีวศึกษาได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น จึงได้จัดตั้งสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรวิชาชีพ ขึ้นมา สังกัดกองการศึกษาอาชีพ ซึ่งมีโรงเรียนสารพัดช่าง และวิทยาลัยการอาชีพ กองการศึกษา อาชีพ (2536 : 17 – 18) ได้กล่าวถึงการจัดตั้งสถานศึกษาใหม่ ดังนี้

กรมอาชีวศึกษามีจุดมุ่งหมายจัดตั้งสถานศึกษาวิชาชีพในรูปแบบใหม่ โดยเน้นหลักการ ประหยัด แต่สามารถจัดบริการการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพได้อย่างกว้างขวางทุกประเภทวิชา และหลายสาขาอาชีพตามความต้องการของท้องถิ่นทั้งหลักสูตรในระบบและนอกระบบที่มีความ เชื่อมโยงและถ่ายโอนหน่วยกิตกันได้ สร้างโอกาสการมีงานทำและสร้างงาน เน้นการพึ่งตนเอง ของสถานศึกษา กรมอาชีวศึกษาได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดตั้งสถานศึกษา เพื่อให้บริการฝึกอาชีพระยะสั้นอย่างกว้างขวาง หลากหลายและยืดหยุ่นตามความต้องการของ ตลาดแรงงาน โดยเรียกชื่อสถานศึกษาประเภทนี้ว่า “วิทยาลัยสารพัดช่าง”

จากการที่กรมอาชีวศึกษานำหลักสูตรระยะสั้นหลากหลาย 3 – 255 ชั่วโมง มาใช้ ไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ที่กำหนดให้จัด เครือข่ายการเรียนรู้ให้ประชาชนมีโอกาสได้เรียนรู้อย่างกว้างขวาง และต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อ จึงต้องสนับสนุนให้มีการเทียบโอนจาก หลักสูตรอื่น ๆ เข้าสู่หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2538 กรมอาชีวศึกษาจึงอนุมัติให้ใช้ หลักสูตรระยะสั้น พ.ศ.2540 ดังคำสั่งกรมอาชีวศึกษา ที่ 1955/2540 ว่าเพื่ออนุมัติให้สอดคล้องกับ

ลักษณะวิชาชีพที่เปลี่ยนแปลงไปตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี เศรษฐกิจและสังคม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีโอกาสศึกษาวิชาชีพสาขาต่าง ๆ ตามความถนัดและสนใจอย่างทั่วถึง เพื่อนำไปประกอบอาชีพหรือพัฒนาอาชีพ ตลอดจนไปใช้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประเทศทางหนึ่ง กรมอาชีวศึกษาจึงอนุมัติให้ใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540 ซึ่งในการนำหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น กรมอาชีวศึกษา พุทธศักราช 2540 ไปใช้ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เช่น ขาดความพร้อมในการนำหลักสูตรไปใช้ ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ซึ่งจะทำให้นักเรียนขาดคุณภาพ ประสิทธิภาพได้

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ (2538 : 249) กล่าวถึง ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการจัดฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ได้แก่

1. ขาดการปฏิบัติตามแผน เนื่องจากขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง อย่างจริงจังและขาดระบบการติดตามงานที่มีประสิทธิภาพ
  2. หลักสูตรขาดความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งนี้เป็นผลจากการขาดข้อมูล กำลังคน และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี
  3. ผู้เรียนยังอ่าน เขียนไม่คล่อง ทำให้มีความวิตกกังวล ประกอบกับการมีทัศนคติที่ไม่ดีนักต่อการฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสั้น
  4. มีข้อจำกัดบางประการในการจัดการฝึกอบรม ได้แก่ วิธีการสอน วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบการสอน ขวัญและกำลังใจของผู้สอน
  5. ค่านิยมของสังคมที่ยังไม่ยอมรับการฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสั้น
  6. ผู้เรียนขาดความรู้และแนวทางในการประกอบอาชีพอิสระ
- เนื่องจากการขยายตัวของวิทยาลัยสารพัดช่างมีเพิ่มมากขึ้น เพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น ในวิทยาลัยสารพัดช่างบางแห่งเพิ่มการก่อสร้างขึ้น ซึ่งอาจจะไม่พร้อมทั้งอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับรายวิชานั้น รายงานประจำปี 2540 – 2541 กล่าวถึงปัญหาการใช้หลักสูตรพระยะสั้นในวิทยาลัยสารพัดช่าง ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคดังนี้ (กรมอาชีวศึกษา. 2541 : 65)
1. การก่อสร้างในสถานศึกษาจำนวนหลายแห่งไม่เสร็จตามตามสัญญา ส่งผลกระทบต่อแผนการดำเนินการเรียนการสอน
  2. ด้านบุคลากรมีน้อยไม่เพียงพอต่อการดำเนินการเรียนการสอน โดยเฉพาะการเตรียมการจัดซื้อครุภัณฑ์และจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อเตรียมการเปิดสอน
  3. งบประมาณค่าสิ่งก่อสร้างและครุภัณฑ์ยังไม่เพียงพอต่อการรับนักเรียน นักศึกษา
  4. งบดำเนินการที่ได้รับจัดสรร ได้รับค่อนข้างล่าช้า ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในการปฏิบัติงาน

การจะปรับปรุงหลักสูตรระยะสั้นให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นนั้น สมควรที่จะทำการประเมินหลักสูตรระยะสั้นในบางประเด็นที่สามารถกระทำได้ โดยวิธีวิจัยโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริหารหลักสูตรในระดับสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวกับความสำคัญประเด็นนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523 : 185) กล่าวว่า “แม้ว่าตัวหลักสูตรจะพัฒนาขึ้นมาดีเลิศเพียงใด ถ้าการใช้หลักสูตรขาดความเข้าใจ และความไม่พร้อมแล้ว การพัฒนาหลักสูตรไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้จะประสบความสำเร็จได้ยาก การเปลี่ยนแปลงจะไม่เกิดขึ้น” นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกรมอาชีวศึกษา (2529 : 185) ได้กล่าวว่า “ประเด็นที่น่าสนใจก็คือ การบริการหลักสูตรในระดับสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะสถานศึกษามีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น”

ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาปัญหาการบริหารที่เกิดขึ้นอย่างละเอียดของการนำหลักสูตรระยะสั้น พุทธศักราช 2540 ไปใช้ในวิทยาลัยสารพัดช่าง เพื่อให้การเรียนการสอนได้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และความต้องการของตลาดแรงงานได้แท้จริง การศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540 ในด้านการเตรียมการบริหารหลักสูตร ด้านการดำเนินการสอนตามหลักสูตรและด้านสนับสนุนหลักสูตร เพื่อประโยชน์ในด้านการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นสำหรับผู้บริหารและครู อาจารย์ และเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540 ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ 3 ลักษณะงาน คือ งานบริหาร และบริการหลักสูตร งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อาจารย์

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารและครู อาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540 แตกต่างกัน

1.4 ทฤษฎีหรือกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

สังัด อุทรานันท์ (2538 : 262 – 26) ได้กล่าวว่า งานที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรจะมีงานหลักอยู่ 3 ลักษณะ คือ

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร
2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร
3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

ในการศึกษาปัญหาครั้งนี้ ได้ศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดของ สังัด อุทรานันท์ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับงาน 3 ลักษณะงาน ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารและบริการหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะงานบุคลากร การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร การจัดการหลักสูตร วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องจักร สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร
2. ปัญหาดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร
3. ปัญหาสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

มุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อาจารย์ ที่มีปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพ ระยะเวลาสั้น พุทธศักราช 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ โดยศึกษาในลักษณะงานต่าง ๆ ดังนี้

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร
2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร
3. งานด้านสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

1.5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ ผู้บริหาร และครู อาจารย์ ผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540 วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำนวน 10 แห่ง ประชากรทั้งสิ้น 289 คน เป็นผู้บริหารจำนวน 50 คน ครู อาจารย์ จำนวน 239 คน ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

1.5.2 ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ตำแหน่ง

1.1 ผู้บริหาร

1.2 ครู อาจารย์

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อาจารย์ผู้สอน ปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นในลักษณะงาน 3 ด้าน ดังนี้

- 2.1 งานบริหารและการบริการหลักสูตร
- 2.2 งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร
- 2.3 งานด้านสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

1.6 ขอบเขตพื้นที่หรือสภาพทางภูมิศาสตร์

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตวิจัยเฉพาะวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ซึ่งเปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540 จำนวน 10 แห่ง ได้แก่

- วิทยาลัยสารพัดช่างกระบี่
- วิทยาลัยสารพัดช่างชุมพร
- วิทยาลัยสารพัดช่างตรัง
- วิทยาลัยสารพัดช่างนครศรีธรรมราช
- วิทยาลัยสารพัดช่างพัทลุง
- วิทยาลัยสารพัดช่างภูเก็ต
- วิทยาลัยสารพัดช่างยะลา
- วิทยาลัยสารพัดช่างสงขลา
- วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส
- วิทยาลัยสารพัดช่างสุราษฎร์ธานี

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. ปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นและเป็นอุปสรรคต่อการบริหาร 3 ลักษณะงาน คือ

- 1.1 การบริหารและบริการหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับ
  - 1.1.1 ด้านบุคลากร หมายถึง การจัดครูเข้าอบรมสัมมนาความต้องการเชิญวิทยากรที่มีความรู้มาให้การอบรมตามรายวิชาที่ถนัด
  - 1.1.2 ด้านการจัดครูเข้าสอน หมายถึง การจัดบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญหรือประสบการณ์มาสอนในรายวิชานั้น ๆ
  - 1.1.3 ด้านการจัดการหลักสูตร หมายถึง การวางแผนร่วมกันของผู้บริหาร และครูอาจารย์ เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.1.4 ด้านวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องจักร หมายถึง การบำรุงรักษาครุภัณฑ์ จำนวน ความพอเพียงของวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องจักร

1.1.5 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร หมายถึง ความเพียงพอของอุปกรณ์ โสตทัศนศึกษา และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

1.2 การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

1.3 งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร

2. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้ช่วยผู้อำนวยการ 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกิจการนักศึกษา ฝ่ายวางแผนและพัฒนาการศึกษา หรือผู้รักษาการ ในตำแหน่งดังกล่าว

3. ครู อาจารย์ หมายถึง ผู้ทำหน้าที่สอนประจำทั้งหมดในรายวิชาตามหลักสูตรวิชาชีพ ระยะเวลา ๖ ปี กรมอาชีวศึกษา พุทธศักราช 2540

4. วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ หมายถึง วิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้ จำนวน 10 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยสารพัดช่างกระบี่ วิทยาลัยสารพัดช่างชุมพร วิทยาลัยสารพัดช่างตรัง วิทยาลัยสารพัดช่างนครศรีธรรมราช วิทยาลัยสารพัดช่างพัทลุง วิทยาลัยสารพัดช่างภูเก็ต วิทยาลัยสารพัดช่างยะลา วิทยาลัยสารพัดช่างสงขลา วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส และ วิทยาลัยสารพัดช่างสุราษฎร์ธานี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พุทธศักราช 2540 ในวิทยาลัย
สารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ผู้วิจัยขอเสนอทฤษฎี หลักการสอน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
การบริหารงานหลักสูตร โดยแบ่งออกเป็นตอน ๆ ตามลำดับ ดังนี้

2.1 วิทยาลัยสารพัดช่าง

2.1.1 ความเป็นมาของวิทยาลัยสารพัดช่าง

2.1.2 บทบาทและหน้าที่ของวิทยาลัยสารพัดช่าง

2.2 หลักสูตร

2.2.1 ความหมายของหลักสูตร

2.2.2 ความสำคัญของหลักสูตร

2.2.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

2.2.4 บทบาทของบุคลากรในการใช้หลักสูตร

2.2.5 หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน

2.3 การบริหารหลักสูตร

2.3.1 งานบริหารและบริการหลักสูตร

2.3.2 งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร

2.3.3 งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

2.1 วิทยาลัยสารพัดช่าง

กรมอาชีวศึกษาในประเทศไทย ระยะแรกเริ่มขึ้นเป็นรูปแบบอย่างเป็นทางการในสมัย
ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ในสมัยนั้น เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี
ซึ่งเป็นเสนาบดีกระทรวงธรรมการ (กระทรวงศึกษาธิการปัจจุบัน) ได้พิจารณาเห็นว่าการสังคม
และการเมือง ซึ่งความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ ประเทศไทยเริ่มรับอารยธรรมจากทางตะวันตก
เช่น การศึกษา การสื่อสาร การทหาร เป็นต้น ดังนั้นรัฐบาลจึงได้เสนอโครงการการศึกษาด้าน
วิชาชีพให้แก่ประชาชน ดังข้อความตอนหนึ่งว่า “ชนิดของการเล่าเรียนพิเศษนั้น เป็นการเล่าเรียน
นอกเหนือจากวิชาสามัญ การเล่าเรียนควรเรียนให้ชำนาญเฉพาะสิ่งดีกว่า เช่น ผู้รังวัดแผนที่
ศิลปศึกษา กฎหมาย แพทย์ และทางด้านอาชีพช่างอื่น ๆ”

จากคำกล่าวนี้ก็จะเห็นได้ว่า การเรียนวิชาชีพได้เริ่มขึ้นแล้ว ดังนั้นในปี พ.ศ.2545 โครงการ
แนะแนวทางด้านวิชาชีพให้แก่ประชาชนจึงเริ่มขึ้น โดยมีการจัดกิจกรรมชักจูงให้ประชาชนสนใจ

วิชาชีพ รัฐบาลได้จัดงานแสดงศิลปหัตถกรรมนักเรียนขึ้นเป็นครั้งแรกที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ซึ่งส่วนมากเป็นงานที่แสดงฝีมือของนักเรียนที่เกี่ยวกับวิชาชีพ และเป็นการแนะนำประชาชนให้มาสนใจวิชาชีพสาขาต่าง ๆ

กรมอาชีวศึกษาเริ่มจัดตั้งเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2484 มีหน้าที่จัดการศึกษาด้านวิชาชีพ ให้สอดคล้องความต้องการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล โดยการจัดการศึกษาวิชาชีพในปัจจุบัน 5 ประเภท คือ ช่างอุตสาหกรรม คหกรรม พาณิชย์กรรม ศิลปหัตถกรรม และเกษตรกรรม แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

ก. ลักษณะในระบบโรงเรียนเปิดดำเนินการสอนหลักสูตรต่าง ๆ ได้แก่

1. ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
2. ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
3. ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.)
4. ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิคชั้นสูง (ปทส.)

ข. ลักษณะการศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น เปิดดำเนินการจัดการศึกษาในด้านการให้บริการฝึกอบรมวิชาชีพ หลักสูตรระยะสั้นแก่ประชาชน ได้แก่

1. หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น
2. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
3. หลักสูตรวิชาชีพสำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการฝึกอบรมวิชาชีพ
4. เป็นศูนย์กลางทางวิชาการด้านวิชาชีพแก่ชุมชนท้องถิ่น
5. หลักสูตรประกาศนียบัตรต่าง ๆ เฉพาะที่กรมอาชีวศึกษากำหนด หรือมอบหมาย

ให้ดำเนินการเป็นหน้าที่รอง

2.1.1 ความเป็นมาของวิทยาลัยสารพัดช่าง

รัฐบาลได้จัดบริการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนมีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม การจัดการศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นมุ่งให้บุคคลที่อยู่นอกระบบโรงเรียน หรือบุคคลทั่วไปมีโอกาสศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ๆ โดยไม่จำกัดความรู้ อายุ เพศ และสถานภาพทางการสมรส ให้สามารถนำความรู้ ความสามารถที่ได้รับจากการฝึกไปประกอบอาชีพได้ หรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนปรับปรุงงานที่ทำอยู่เดิมให้ดีขึ้นได้ การศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ปัจจุบันได้รับความนิยมจากประชาชนโดยทั่วไป จึงมีหน่วยงานของรัฐบาลและหน่วยงานของเอกชนเป็นจำนวนมากที่จัดการศึกษาวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นขึ้น

ปรัชญาและนโยบายการอาชีวศึกษาระยะสั้น ระบุว่า “มีวิชาชีพเป็นจำนวนไม่น้อยที่ไม่จำเป็นต้องใช้เวลาเรียนนานเป็นปี ๆ แต่อาจสอนได้ระยะเวลาสั้น ๆ และเสียค่าใช้จ่ายเพียงเล็กน้อย ถ้าได้ตัดวิชาสามัญหรือสัมพันธ์ต่าง ๆ รวมทั้งส่วนที่ไม่จำเป็นแก่การประกอบอาชีพนั้น ๆ ออกไป ผู้เรียนก็ไม่ต้องมีพื้นฐานความรู้สูง เพียงแต่อ่านออกเขียนได้ก็สามารถเรียนรู้ และนำไปประกอบอาชีพ หรือปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงในอาชีพนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี” มีนโยบายว่า “การศึกษาแบบโรงเรียนสารพัดช่าง (อาชีวศึกษาระยะสั้น) เป็นการจัดการศึกษานอกระบบ ประเภทการฝึกวิชาชีพ การฝึกอบรบระยะสั้น ๆ เป็นการศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคคลทั่ว ๆ ไป ได้พัฒนาทักษะความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่จำเป็นในการประกอบอาชีพในระดับกึ่งผู้ชำนาญงานเพื่อเตรียมคนที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน และช่วยคนว่างงานให้สามารถออกไปประกอบอาชีพได้ในระยะเวลาสั้น ๆ ตามความประสงค์และความสามารถของแต่ละบุคคล โดยเสียเวลาน้อย และค่าใช้จ่ายต่ำ เพื่อบุคคลจะได้นำเอาทักษะ ความรู้ความเข้าใจและเจตคติเหล่านั้นไปประกอบอาชีพ หรือปรับตัวให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงในงานอาชีพ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยมุ่งไปยังผู้ที่ไม่เคยศึกษาวิชาชีพมาก่อนได้มีโอกาสศึกษาและฝึกฝนจนประกอบอาชีพได้ตามความถนัดและความสนใจของตน ส่วนผู้ที่ประกอบอาชีพอยู่แล้วก็จะได้ศึกษาและฝึกฝนหาความชำนาญเพิ่มเติม เป็นการยกระดับมาตรฐานฝีมือให้สูงขึ้น เพื่อปฏิบัติงานอาชีพของตนให้ดียิ่งขึ้น เป็นการเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว” ถึงแม้ผู้เรียนจะเป็นบุคคลพิการแต่ความพิการไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนใน แต่ละวิชาที่สมัครเรียน และรวมถึงกำหนดเวลาไม่เป็นเงื่อนไขที่สำคัญอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีโอกาสศึกษาหาความรู้ในด้านวิชาชีพตามความประสงค์ และจะเน้นในความสามารถ นำความรู้และทักษะในอาชีพที่ได้รับไปประกอบอาชีพเพื่อดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งการจัดการศึกษานี้จะมีลักษณะพิเศษเน้นความสามารถหรือทักษะเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ที่มีคุณค่าและมีคุณภาพชีวิตในสังคมได้อย่างดีและมีความสุข จะแตกต่างจากหน่วยงานอื่นที่เน้นการศึกษาประเภทนี้ เพื่อให้มีความรู้ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโดยสิ้นเชิงเท่านั้น

ประวัติโรงเรียนสารพัดช่าง งานการอาชีวศึกษาหลักสูตรระยะสั้น เป็นการศึกษาที่ช่วยให้ประชากรในท้องถิ่นต่าง ๆ มีอาชีพทำมาหากิน ใช้แรงงานให้เป็นประโยชน์ ช่วยประเทศในด้านพัฒนาเศรษฐกิจ แก้ปัญหาสังคมอันเกิดจากการไร้อาชีพและว่างงานของประชากร ตลอดจนสร้างสรรค์ ส่งเสริมประชากรที่ประสงค์จะเปลี่ยนอาชีพใหม่ตามความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการในปัจจุบัน ซึ่งกรมอาชีวศึกษา ได้ดำเนินงานทางด้านนี้ขึ้นในปี พ.ศ.2502 : เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ.2502 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศตั้งโรงเรียนช่างวัดทองธรรมชาติที่ถนนเชียงใหม่ อำเภอคลองสาน จังหวัดธนบุรี เป็นโรงเรียนสารพัดช่างที่ดำเนินการสอนอาชีวศึกษาหลักสูตรระยะสั้น สังกัดกอง ส่งเสริมอาชีพ กรมอาชีวศึกษาเป็นแห่งแรก เปิดสอนการอาชีวศึกษาหลักสูตรระยะสั้นมาตั้งแต่วันที่ 15 กรกฎาคม 2502 โดยกำหนดหลักสูตร 6 เดือน (ในเวลา

180 หรือ 300 ชั่วโมง) และในปี พ.ศ. 2503 และ พ.ศ.2504 ได้ประกาศตั้งโรงเรียนสารพัดช่างสี่พระยา และพระนคร ตามลำดับ ต่อมาในปี พ.ศ.2504 มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่เป็นหลักสูตร ระยะเวลา 5 เดือน และมีการสอนภาคฤดูร้อนระหว่างเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน แต่ภายหลัง ได้เปลี่ยนแปลงหลักสูตรมาใช้หลักสูตร 225 ชั่วโมง (ระยะเวลาเรียนประมาณ 3 เดือน) โดยรับสมัครนักศึกษาประเภทไม่จำกัดความรู้พื้นฐานมาโดยตลอด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522

ในปี พ.ศ. 2503 รัฐบาลได้วางโครงการขยายการผลิตช่างฝีมือระดับปานกลาง โดยรับนักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป แต่ไม่มีโอกาสได้เข้าเรียนต่อในสถานศึกษาแห่งใด โดยมอบให้กองส่งเสริมอาชีพ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการด้วยการจัดตั้งโรงเรียนสารพัดช่างขึ้นในเขตจังหวัดพระนครและธนบุรี ส่วนในต่างจังหวัดได้จัดตั้งหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่เพื่อเดินทางไปฝึกอบรบวิชาชีพให้แก่ประชาชนตามท้องถิ่นต่าง ๆ

ดังนั้นในเดือนกรกฎาคม 2503 ได้จัดตั้งหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่หน่วยแรกขึ้นทางภาคใต้ที่จังหวัดชุมพร เพื่อปฏิบัติการในท้องที่ต่าง ๆ 16 แห่งในเขต 5 จังหวัด คือจังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี ปัตตานี นราธิวาส และยะลา

ในเดือนกันยายน 2506 ได้เปิดหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ หน่วย 2 ขึ้น ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเขตจังหวัดขอนแก่นและอุดรธานี

ในปี พ.ศ.2509 กองส่งเสริมอาชีพ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับความช่วยเหลือจากองค์การยูซอม แห่งสหรัฐอเมริกาในการจัดตั้งหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ตามโครงการศึกษาชนบทเพื่อผลิตช่างฝีมือระดับปานกลาง โดยองค์การยูซอมแห่งสหรัฐอเมริกาจะเป็นผู้จัดหายานพาหนะ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การศึกษา พร้อมทั้งให้ทุนการศึกษาและดูงานแก่ครูภายในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้ให้ที่ปรึกษาในด้านหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ร่วมปฏิบัติงานตามโครงการ 1 คน ต่อมาในปี พ.ศ.2512 มีหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 15 หน่วย ภาคเหนือ 5 หน่วย ภาคใต้ 6 หน่วย ภาคกลาง 1 หน่วย รวม 27 หน่วย และในปี พ.ศ.2513 และ 2515 จะเปิดเพิ่มปีละ 9 หน่วย รวม 54 หน่วย ในปี พ.ศ. 2515 เนื่องจากการปฏิบัติงานของหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2503 ได้รับความสนใจจากประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ อย่างมาก และสัมฤทธิ์ตามความมุ่งหมายในการผลิตช่างฝีมือระดับปานกลางอย่างคึกคัก รัฐบาลสหรัฐอเมริกาประจักษ์ต่อผลสำเร็จดังกล่าว จึงได้ร่วมกับกองส่งเสริมอาชีพ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ วางโครงการขยายจำนวนหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ จัดส่งครูพร้อมทั้งอุปกรณ์การศึกษา เดินทางไปให้การฝึกอบรบวิชาชีพสาขาต่าง ๆ แก่เด็กและผู้ใหญ่ที่ออกจากโรงเรียนแล้วให้สามารถทำงานประกอบอาชีพได้ วิชาที่เปิดสอนขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้เข้าฝึกอบรบในอันที่จะเลือกประกอบอาชีพประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ ช่างโลหะ ช่างเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างโทรทัศน์และวิทยุ

ช่างเชื่อม ช่างไม้ อาหาร ช่างตัดเสื้อ ช่างตัดผม และเสริมสวย เป็นต้น เมื่อวิชาชีพที่เปิดอบรมเป็นที่เพียงพอแก่ความต้องการในท้องถิ่นนั้นแล้ว หน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ก็จะย้ายไปเปิดอบรมวิชาชีพ เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอื่นต่อไป

การศึกษาวิชาชีพนั้น ได้มีการขยายตัวอย่างมากมายและรวดเร็วตามภาวะความต้องการของประชาชนและสังคม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักดีในเรื่องนี้ จึงได้มีโครงการต่าง ๆ เพื่อที่จะขยายการศึกษาด้านวิชาแต่ละสาขาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้พิจารณาเห็นว่าการศึกษาวิชาชีพจำนวนไม่น้อยไม่จำเป็นจะต้องใช้เวลาเรียนนานเป็นปี ๆ แต่อาจจะทำการเรียนการสอนกันได้ในระยะเวลานั้น ๆ และเสียค่าใช้จ่ายเพียงเล็กน้อย โดยที่ผู้เรียนไม่ต้องเรียนวิชาสามัญหรือวิชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในการประกอบอาชีพนั้น ๆ และผู้เรียนไม่ต้องมีพื้นฐานความรู้สูงนัก เพียงแต่อ่านออกเขียนได้ก็สามารถจะเรียนวิชาชีพ และนำเอาความรู้เหล่านั้นออกไปประกอบอาชีพหรือปรับตนเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงในสาขานั้นได้เป็นอย่างดี โดยเหตุดังกล่าวข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมอาชีวศึกษาจึงได้จัดทำหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาล โดยเน้นให้เป็นการศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปได้พัฒนาทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ จำเป็นในการประกอบอาชีพในระดับกึ่งผู้ชำนาญหรือผู้ชำนาญงานตามความประสงค์และความสามารถของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ได้มุ่งให้บุคคลเหล่านั้นสามารถก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้เป็นอย่างดี โดยใช้ระยะเวลาเรียนสั้น และเสียค่าใช้จ่ายต่ำในการศึกษาวิชาชีพตามหลักการดังกล่าวข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมอาชีวศึกษา ได้มอบเป็นนโยบายให้ “โรงเรียนสารพัดช่าง” เป็นผู้ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายดังกล่าว โดยมีการจัดตั้งโรงเรียนสารพัดช่าง หลังปี พ.ศ. 2504 ตามลำดับดังนี้

พ.ศ. 2512 โรงเรียนสารพัดช่างอุดรธานี

พ.ศ. 2513 โรงเรียนสารพัดช่างเชียงใหม่

ในปี พ.ศ. 2514 ได้มีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 217 ให้โอนหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ไปสังกัดกองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษาทั้งหมด ส่วนโรงเรียนสารพัดช่างยังคงอยู่ในสังกัดกรมอาชีวศึกษา และต่อมา ในปี พ.ศ. 2515 ได้มีการปรับปรุงส่วนราชการในสังกัดกรมอาชีวศึกษาใหม่ (ไม่มีกองส่งเสริมอาชีพ) โดยให้โรงเรียนสารพัดช่างไปสังกัด “กองโรงเรียน”

พ.ศ. 2515 โรงเรียนสารพัดช่างนครหลวง โรงเรียนสารพัดช่างสงขลา

โรงเรียนสารพัดช่างอุบลราชธานี และโรงเรียนสารพัดช่างชลบุรี

พ.ศ. 2520 โรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ

พ.ศ. 2522 โรงเรียนสารพัดช่างกาญจนบุรี

ในปี พ.ศ. 2523 ได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ กรมอาชีวศึกษา เป็นผลทำให้โรงเรียนสารพัดช่างไปสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

- พ.ศ. 2523 โรงเรียนสารพัดช่างนครราชสีมา
- พ.ศ. 2524 โรงเรียนสารพัดช่างกาฬสินธุ์ โรงเรียนสารพัดช่างนครพนม
โรงเรียนสารพัดช่างลำปาง โรงเรียนสารพัดช่างศรีสะเกษ และโรงเรียน
สารพัดช่างนราธิวาส
- พ.ศ. 2525 โรงเรียนสารพัดช่างพิจิตร
- พ.ศ. 2527 โรงเรียนสารพัดช่างตรัง โรงเรียนสารพัดช่างราชบุรี
โรงเรียนสารพัดช่างบุรีรัมย์ และโรงเรียนสารพัดช่างเพชรบูรณ์
- พ.ศ. 2528 โรงเรียนสารพัดช่างวังไกลกังวล ภายหลังปรับปรุงเป็น “
วิทยาลัยการอาชีพวังไกลกังวล” เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2533
- พ.ศ. 2529 โรงเรียนสารพัดช่างชัยภูมิ และโรงเรียนสารพัดช่างบริหาร – แจ่มใส
จังหวัดสุพรรณบุรี
- พ.ศ. 2530 โรงเรียนสารพัดช่างพัทลุง
- พ.ศ. 2531 โรงเรียนสารพัดช่างนครศรีธรรมราช

ในวันที่ 5 กรกฎาคม 2533 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้ง “กองการศึกษาอาชีพ”
สังกัดกรมอาชีวศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาและควบคุมดูแล
สถานศึกษาที่จัดการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นและหลักสูตรพิเศษ ได้แก่ โรงเรียนสารพัด
ช่าง ศูนย์ฝึกอาชีพ และวิทยาลัยการอาชีพ พ.ศ. 2534 โรงเรียนสารพัดช่างลพบุรี พ.ศ. 2534
โรงเรียนสารพัดช่างชุมพร ต่อมาในวันที่ 7 มิถุนายน 2534 กระทรวงศึกษาธิการประกาศปรับปรุง
โรงเรียนสารพัดช่างทั้งหมดมีสถานภาพเป็นสถานศึกษาประเภท “วิทยาลัย” สังกัดส่วนกลาง

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535 - 2539)
คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติแผนการจัดตั้งวิทยาลัยสารพัดช่าง จำนวน 25 แห่ง ดังนี้

- พ.ศ. 2535 วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี สุราษฎร์ธานี ยะลา ตาก และน่าน
- พ.ศ. 2536 วิทยาลัยสารพัดช่างภูเก็ต ปราณบุรี พิชณุโลก และนครปฐม
- พ.ศ. 2537 วิทยาลัยสารพัดช่างสกลนคร กำแพงเพชร สุรินทร์ สุโขทัย และ
พระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยสารพัดช่างระยอง
(ยกฐานะจากวิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรี สาขาระยอง)
- พ.ศ. 2538 วิทยาลัยสารพัดช่างฉะเชิงเทรา เพชร และอุดรดิตถ์
- พ.ศ. 2539 วิทยาลัยสารพัดช่างกระบี่ ขอนแก่น สมุทรสงคราม มหาสารคาม
เพชรบุรี ตรัง สระบุรี และอุทัยธานี

ในปี พ.ศ. 2533 กรมอาชีวศึกษาได้มีการปรับปรุงหลักสูตรเพิ่มเติมจาก 225 ชั่วโมง
ได้แก่หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พ.ศ. 2533 เป็นหลักสูตรประเภทมีเวลาเรียนหลากหลายแตกต่างกัน
ไปจากเดิมที่ทุกวิชาจะต้องใช้เวลาเรียน 225 ชั่วโมง (เท่ากัน) คือ มีตั้งแต่ 6 ชั่วโมง จนถึง

225 ชั่วโมง เพื่อให้สอดคล้องกับอาชีพและสภาวะการณ์ปัจจุบันอย่างแท้จริง ทำให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้สะดวกใช้เวลาไม่นานนัก เพราะได้เรียนเฉพาะเจาะจงกับเรื่องที่ต้องการเท่าที่จำเป็นจริง ๆ

ในปี พ.ศ. 2540 กรมอาชีวศึกษา ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พ.ศ.2523 และหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พ.ศ. 2533 ให้ทันสมัยตามลักษณะการทำงานจริงของอาชีพนั้น ๆ เป็นหลักสูตรพระยะสั้น พ.ศ. 2540 ซึ่งหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นดังกล่าวสามารถนำไปเทียบโอนหน่วยกิตในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ได้

จุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยสารพัดช่าง

1. เพื่อให้บุคคลที่ไม่มีความรู้ในอาชีพได้มีความรู้ด้านอาชีพ สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ตามความถนัด และความสนใจของตน
2. เพื่อให้บุคคลที่มีอาชีพอยู่แล้วได้มีความรู้ ความสามารถในอาชีพนั้น ๆ คียิ่งขึ้น เป็นการเพิ่มพูนรายได้แก่ตนเองและครอบครัว
3. เพื่อให้บุคคลที่มีอาชีพอยู่แล้ว แต่ประสงค์จะเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่นตามความถนัดและมีรายได้สูงตามความประสงค์ของตน
4. เพื่อให้นักเรียน นักศึกษาที่จะต้องเรียนวิชาชีพ สามารถเข้าเรียนตามหลักสูตรนี้ได้ และเมื่อจบหลักสูตรก็สามารถโอนหน่วยกิตไปสมทบกับหน่วยกิตของระบบโรงเรียนที่ตนเองศึกษาอยู่ได้
5. เพื่อให้รู้จักตนเอง รู้จักสังคมและองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จำเป็น

2.1.2 บทบาทและหน้าที่ของวิทยาลัยสารพัดช่าง

หน้าที่หลัก

1. จัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น มีระยะเวลาเรียนตั้งแต่ 6 – 225 ชั่วโมง (หรือมากกว่านี้) ว่างรับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาตอนต้น หรืออยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษา (กำหนดไว้ว่า “อ่านออกเขียนได้”) เพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่นและตลาดแรงงาน รวมถึงการสร้างคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น
2. จัดการเรียนการสอนต่อเนื่องเพื่อรับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในรูปแบบสะสมหน่วยกิตนักเรียน นักศึกษาและกลุ่มเป้าหมายพิเศษให้มีรูปแบบการจัดการที่เอื้อต่อการขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพ โดยรับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า และเป็นผู้มีอาชีพหรือทำงานในสถานประกอบการเพื่อการขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพ ให้สามารถศึกษาต่อในระดับสูง ซึ่งเป็นการเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ตลอดจนเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมสืบไป
3. จัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา สำหรับสถานศึกษาของรัฐบาลและเอกชน และให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการฝึกอบรมวิชาชีพ

4. จัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ (ปชม.) มีระยะเวลาเรียนของหลักสูตร 3 ระยะ คือ 1, 2 และ 3 ปี ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละปีของหลักสูตรได้ประกาศนียบัตรช่างฝีมือจากกรมอาชีวศึกษา หลักสูตรนี้จะรับผู้สำเร็จการศึกษาจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า สำหรับ ปชม.ปีที่ 1 ส่วน ปชม.ปีที่ 2 และ 3 จะรับต่อจากชั้น ปชม. ปีที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

5. จัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพต่อยอดในสาขาวิชาที่ใช้เทคโนโลยีต่อเนื่องจากหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น หรือหลักสูตรอื่น ๆ เพื่อให้มีความรู้และประสบการณ์ชั้นสูง
หน้าที่รอง

1. ให้บริการวิชาชีพแก่ชุมชนและหน่วยงานในท้องถิ่น
2. เป็นศูนย์กลางวิชาการแก่ชุมชนและท้องถิ่น
3. จัดการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานให้แก่ผู้สำเร็จการฝึกอบรมวิชาชีพ จากสถาบันการศึกษา ผู้มีประสบการณ์หรือผู้ชำนาญงาน

2.2 หลักสูตร

2.2.1 ความหมายของหลักสูตร

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของหลักสูตร ดังนี้

เมธี ปิณฑนานนท์ (2531 : 60) ได้กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ผลรวมของงานการศึกษาที่ได้วางแผนและจัดขึ้นไว้อย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ขึ้นในระหว่างผู้เรียนกับระบบการสอน เพื่อเป็นการนำไปสู่การเรียนรู้ เพราะแกนกลางของหลักสูตรนั้นอยู่ที่การเรียนรู้และการเรียนนั้นจำเป็นต้องประกอบด้วยเนื้อหาวิชาและกระบวนการต่าง ๆ ร่วมกัน

ธำรง บัวศรี (2531 : 6) ได้กล่าวว่า หลักสูตร คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมายการจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมและมวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้ Jabe (Hide Taba. 1962 : 12) ได้กล่าวถึงหลักสูตรว่า เป็นมวลประสบการณ์ต่างๆ ที่โรงเรียนและครูผู้สอนจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลง

สุมิตร คุณากร (2518 : 1) ได้กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการการให้การศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับจุดหมายทางการศึกษาที่ได้กำหนดไว้

เอกวิทย์ ณ ถลาง (2511 : 108) กล่าวถึงหลักสูตรว่า เป็นมวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้เด็กได้เรียนเนื้อหาวิชา ทักษะ ทักษะ ทักษะ แผนพฤติกรรม กิจกรรมและสิ่งแวดล้อม หรือสิ่งใดก็ตามซึ่งเรามุ่งหวังที่จะให้เกิดการเรียนรู้แก่เด็ก ทำให้เด็กมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

สังค อุทรานันท์ (2528 : 16) กล่าวถึงลักษณะของหลักสูตรไว้ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตร คือสิ่งที่สร้างขึ้นในลักษณะของรายวิชา ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่ได้จัดเรียงลำดับความยากง่าย หรือเป็นขั้นตอนอย่างดีแล้ว
2. หลักสูตร ประกอบด้วยประสบการณ์ทางการเรียน ซึ่งได้วางแผนไว้เป็นการล่วงหน้า เพื่อมุ่งหวังจะให้เด็กเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการ
3. หลักสูตร เป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นสำหรับให้ประสบการณ์ทางการศึกษาแก่เด็กในโรงเรียน
4. หลักสูตร ประกอบด้วยประสบการณ์ทั้งหมดของผู้เรียน ซึ่งเขาได้ทำ ได้รับรู้และได้ตอบสนองการแนะแนวทางของโรงเรียน

ภิญโญ สาธร (2525 : 279) กล่าวถึงหลักสูตรว่า หลักสูตร คือ โครงการการศึกษาที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเตรียมนักเรียน เยาวชนของชาติให้เป็นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของสังคม

จากความหมายที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์และกิจกรรมทั้งหลายที่มีอยู่ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนที่ทางโรงเรียนได้จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน โดยมีองค์ประกอบเกี่ยวกับหลักสูตร จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหา กิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอนและการประเมินผล โดยสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยคำนึงถึงผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพและสามารถอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข

2.2.2 ความสำคัญของหลักสูตร

นักการศึกษาให้ความสำคัญของหลักสูตร ได้ดังนี้

กาญจนา คุณารักษ์ (2527 : 4) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้ปรัชญาหรือความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาบรรลุสมความมุ่งหมาย ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรเป็นข้อกำหนดและแนวปฏิบัติให้บรรลุสำเร็จ หลักสูตรทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงได้ เพราะเมื่อประเทศชาติต้องการที่จะสร้างคุณลักษณะของประชาชนในชาติให้เป็นอย่างไร รัฐบาลก็สามารถที่จะกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาที่จะพัฒนาและสร้างสรรค์ให้เยาวชนเป็นไปตามที่ชาติต้องการได้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 38 - 39) กล่าวว่า ความสำคัญของหลักสูตร ว่าหลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษา ความเข้าใจเรื่องของหลักสูตรและการเรียนการสอนจะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีทั้งแก่ตัวผู้เรียนเอง และช่วยให้ครูได้มีทิศทาง และสิ่งกำหนดในการสอน ความสำคัญของหลักสูตร มีดังนี้

1. งานด้านหลักสูตรและการสอนทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้
2. งานด้านหลักสูตรทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามเป้าหมาย
3. หลักสูตรเปรียบเสมือนแบบแปลนการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร

บอกไว้ว่าวัตถุประสงค์ที่ต้องการมีอะไรบ้าง จะใช้อะไร เช่น วัสดุอุปกรณ์ จะสอนอย่างไร จัดเตรียมการสอนอย่างไรบ้าง เพื่อช่วยให้ด้านการเรียนการสอนหลักสูตรมีความสำคัญ เช่น แผนยุทธศาสตร์ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่ต้องการเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครู ที่จะจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ความประพฤติ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ

Saylor Alexander (1974 : 5) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นเสมือนแผนภูมิการเดินทาง และตำรายืดหยุ่นได้ในการดำเนินการศึกษา หลักสูตรจะถูกสร้างขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาวิชา การบริหารโรงเรียนและวิชาการต่าง ๆ ทางด้านการศึกษาระดับชั้นต่าง ๆ รวมกัน

กล่าวโดยสรุปว่า หลักสูตร เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของการจัดการศึกษา เพราะจะเป็นแนวทางการจัดการศึกษาเป็นที่รวมเนื้อหาสาระและประสบการณ์ทั้งหลายของผู้เรียนไว้ด้วยกันเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะต่าง ๆ ที่จำเป็นที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงความต้องการของปรัชญาการศึกษา หลักสูตรจึงเป็นรากฐานของการเรียนการสอน ซึ่งจะมีผลต่อผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จในการศึกษาเป็นอย่างดี

2.2.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

สันติ ธรรมบำรุง (255 : 14 - 15) กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตรว่ามี 5 องค์ประกอบ คือ

1. วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหา สาระ และจำนวนชั่วโมงของแต่ละวิชา
3. กระบวนการเรียนการสอน
4. การประเมินผลการเรียนการสอน
5. การปรับปรุงหลักสูตร

ธำรง บัวศรี (2531 : 7 - 18) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญและขาดไม่ได้อย่างน้อย

6 อย่าง คือ

1. จุดหมายของหลักสูตร
2. จุดประสงค์ของการเรียนการสอน
3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์
4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน
5. วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน
6. การประเมิน

วิชัย ราษฎร์ศิริ (2522 : 10 - 12) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. หลักการและจุดมุ่งหมาย

1.1 หลักการของหลักสูตร หมายถึง แนวความคิดที่แสดงเจตจำนงหรือเป้าหมายทั่วไปของหลักสูตร

1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หมายถึง วัตถุประสงค์ที่มุ่งถึงลักษณะเฉพาะที่กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาว่าผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์อะไรบ้าง จึงจะเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของคนและสังคม

2. เนื้อหาวิชาและเวลา

2.1 เนื้อหาวิชาหรือประมวลประสบการณ์ จัดได้ว่าเป็นสื่อหรือเครื่องนำไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2.2 เวลาเรียนเป็นการกำหนดว่าหลักสูตรนั้น ๆ จะต้องใช้ระยะเวลาเรียนนานเท่าใด

3. การนำหลักสูตรไปใช้

3.1 การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โดยเริ่มตั้งแต่การตีความหมาย การทำความเข้าใจในหลักการ การกำหนดจุดมุ่งหมาย การกำหนดรายละเอียด การจัดทำเอกสาร

3.2 การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ หมายถึง การบริการที่จะเอื้ออำนวยให้การใช้หลักสูตรสัมฤทธิ์ผล ได้แก่ การเตรียมบุคลากร จัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ วัสดุฝึกการบริการ ห้องสมุด

3.3 การสอนของครู เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุด ครูเป็นตัวจักรที่สำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรที่ดีต้องคู่กับการสอนที่ดีประกอบกัน

4. การประเมินผล

4.1 การประเมินผลการเรียน เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการตามแนวทางที่หลักสูตรกำหนด เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและการเลื่อนชั้น

4.2 การประเมินผลหลักสูตร เพื่อแก้ไขปรับปรุงหลักสูตร จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมีดังนี้

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร หรือวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เป็นส่วนที่สำคัญที่จะทำให้หลักสูตรดำเนินไปตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

2. เนื้อหาสาระซึ่งเป็นความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้จัดเตรียมไว้ให้ผู้เรียนเป็นแกนของหลักสูตร

3. กระบวนการเรียนการสอนเป็นการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุเป้าหมาย โดยจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ใ้กับผู้เรียนโดยอิงเนื้อหา

4. การประเมินผล เป็นการรวมข้อมูลทั้งหมดออกมาประเมินเพื่อสรุปหาข้อดีและข้อบกพร่องเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบทั้ง 4 จะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันตลอดที่ใช้หลักสูตร

2.2.4 บทบาทของบุคลากรในการใช้หลักสูตร

สังกัด อุทรานันท์ (2527 : 273 - 275) ได้กำหนดหน้าที่ของบุคลากรในการใช้หลักสูตรไว้ดังนี้

1. นักวิชาการ ได้แก่ ศึกษานิเทศหรือนักวิชาการที่ทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตร มีบทบาทในการส่งเสริมการใช้หลักสูตร ดังนี้
  - 1.1 ช่วยพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร และดำเนินการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร
  - 1.2 ทำการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรในหน่วยงานที่ใช้หลักสูตร
  - 1.3 ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินการใช้หลักสูตร โดยการให้บริการวัสดุหลักสูตร และให้กำลังใจแก่ผู้นำหลักสูตรไปใช้
2. ผู้บริหารโรงเรียน ควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้หลักสูตร ดังนี้
  - 2.1 ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อย่างชัดเจน
  - 2.2 ให้บริการวัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ แก่ครู
  - 2.3 ดำเนินการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
  - 2.4 กระตุ้นและส่งเสริมครูในการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง เช่น จัดอบรม หรือจัดประชุมสัมมนา เป็นต้น
  - 2.5 ให้กำลังใจและบำรุงขวัญแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นเยี่ยงอย่างแก่ครูคนอื่น ๆ
3. หัวหน้าหมวดวิชาหรือหัวหน้าสาขาวิชา ควรจะดำเนินการส่งเสริมใช้หลักสูตรดังต่อไปนี้
  - 3.1 ศึกษารายละเอียดและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ตนเองรับผิดชอบอย่างชัดเจน
  - 3.2 ช่วยวางแผนและจัดทำแผนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรที่ตนเองรับผิดชอบ
  - 3.3 จัดหาวัสดุ หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน และให้บริการแก่ครูอื่นที่อยู่ภายในสายเดียวกัน
  - 3.4 ดำเนินการนิเทศ และติดตามผลการใช้หลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเองอย่างสม่ำเสมอ

3.5 ทำการประสานงานการใช้หลักสูตรกับหมวดวิชาอื่น หรือสาขาวิชาอื่นเพื่อให้การใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ครูผู้สอน ครูผู้สอนในฐานะเป็นผู้ใช้หลักสูตรโดยตรงมีส่วนที่จะช่วยสนับสนุนให้การใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพได้ดังนี้

4.1 ทำการศึกษาหลักสูตรเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ตนเองใช้อยู่อย่างชัดเจน

4.2 ทำการปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้อยู่ให้มีความเหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น

4.3 ทำการสอนให้ถูกต้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร

4.4 พยายามคิดค้นหาวิธีการที่เหมาะสม หรือวิธีที่มีประสิทธิภาพสำหรับการใช้หลักสูตรที่ตนเองเป็นผู้ใช้

5. บุคลากรอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ บรรณารักษ์ นักเทคโนโลยีทางการศึกษา นักวัดผล นักแนะแนว ฯลฯ ต่างก็มีบทบาทในการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร โดยการกระทำในสิ่งต่อไปนี้

5.1 ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบอย่างเต็มที่

5.2 ให้ความช่วยเหลือหรือใช้บริการแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรอย่างเต็มที่

คุชญา พงษ์ศาสตร์ (2535 : 43) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านงานหลักสูตรและการสอนไว้ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร ผู้บริหารจะต้องใส่ใจ ทำความเข้าใจหลักสูตรโดยละเอียดถี่ถ้วน กระจ่างชัดทุกแง่ทุกมุมจนสามารถ

1.1 แปรออกมาเป็นแนวปฏิบัติได้

1.2 กำหนดผู้รับผิดชอบได้

1.3 ชี้แจงแนะนำครูผู้สอนได้

2. ชักนำและวางมาตรการให้ครูผู้สอนใส่ใจหลักสูตร เข้าใจหลักสูตร เข้าใจหลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างแจ่มแจ้ง

3. ทันทต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารเป็นคนแรกที่รับทราบคำสั่ง ระเบียบความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ซึ่งจะมีการแก้ไขอยู่เสมอรับทำความเข้าใจและขยายตีความให้ชัดเจน กำหนดแนวปฏิบัติและชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องทราบโดยเร็ว

4. ควบคุมดูแล ติดตามผลการใช้หลักสูตร ต้องเอาใจใส่ดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมนิเทศครู - อาจารย์ให้ดำเนินการตามแนวปฏิบัติที่วางไว้

จะเห็นได้ว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรนั้นมีหลายฝ่ายด้วยกัน ถ้าทุกฝ่ายสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มศักยภาพ และมีการประสานสัมพันธ์เป็นอย่างดี ก็จะทำให้

ให้การใช้หลักสูตรนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด บรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายของหลักสูตรที่วางไว้

2.2.5 หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น

อนันต์ สิทธิไชยากุล (2533 : 28) กล่าวว่า ในการจัดการศึกษาวิชาชีพในประเทศนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานหรือประกอบอาชีพได้ในระดับต่าง ๆ ตามความต้องการของสังคมในการศึกษานอกระบบสายอาชีพนั้น จะเน้นจัดเป็นหลักสูตรที่ใช้ระยะเวลาสั้น ๆ เพื่อฝึกทักษะให้สำหรับการประกอบอาชีพหรือเสริมอาชีพเดิมที่ทำอยู่ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้า อันจะนำไปสู่การมีความเป็นอยู่ดีขึ้น หรือนำไปสู่การมีชีวิตอยู่ในลักษณะของการอยู่ดีกินดีนั้นควรมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อพัฒนาทักษะการทำงาน
2. เพื่อความสามารถในการหางานทำ
3. เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตและการแก้ปัญหาประจำวัน
4. เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประสงค์จะเรียนในสิ่งที่ไม่เคยเรียนรู้มาก่อน

กรมอาชีวศึกษา (กองการศึกษาอาชีพ. 2536 : 3) ได้กล่าวถึงปรัชญาและนโยบายการอาชีวศึกษา ระยะสั้นว่า “มีวิชาชีพเป็นจำนวนไม่น้อยที่ไม่จำเป็นต้องใช้เวลาเรียนนานเป็นปี ๆ แต่อาจสอนได้ระยะเวลาสั้น ๆ และเสียค่าใช้จ่ายแต่เพียงเล็กน้อย ได้ตัดวิชาสามัญหรือสัมพันธ์ต่าง ๆ รวมทั้งส่วนที่ไม่จำเป็นแก่การประกอบอาชีพนั้น ๆ ออกไป ผู้เรียนก็ไม่ต้องมีพื้นฐานความรู้สูง เพียงแต่อ่านออกเขียนได้ ก็สามารถเรียนรู้และนำความรู้ไปประกอบอาชีพหรือปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงในอาชีพนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี” และมีนโยบายว่า “การศึกษาแบบโรงเรียนสารพัดช่าง (อาชีวศึกษาระยะสั้น) เป็นการจัดการศึกษานอกระบบประเภทการฝึกอาชีพ การฝึกอบรมระยะสั้น ๆ เป็นการศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคคลทั่ว ๆ ไปได้พัฒนาทักษะความรู้ความเข้าใจ และเจตคติที่จำเป็นในการประกอบอาชีพในระดับ กึ่งผู้ชำนาญงาน เพื่อเตรียมคนที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน และช่วยคนว่างงานให้สามารถออกไปประกอบอาชีพได้ในระยะสั้น ๆ ตามความประสงค์และความสามารถของแต่ละบุคคลโดยเสียเวลาน้อยและค่าใช้จ่ายต่ำ เพื่อบุคคลจะได้ นำเอาทักษะความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติเหล่านั้นไปประกอบอาชีพ หรือปรับตัวให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงในงานอาชีพ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยมุ่งไปยังผู้ที่ไม่เคยศึกษาวิชาชีพมาก่อนให้มีโอกาสศึกษา และฝึกฝนจนประกอบอาชีพได้ตามถนัด และความสนใจของตน ส่วนผู้ที่ประกอบอาชีพอยู่แล้วก็จะได้ศึกษาและฝึกฝนหาความชำนาญเพิ่มเติม เป็นการยกระดับมาตรฐานฝีมือให้สูงขึ้น เพื่อปฏิบัติงานอาชีพของตนเองให้ดียิ่งขึ้น เป็นการเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว ถึงแม้ผู้เรียนจะเป็นบุคคลพิการ แต่ความพิการไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนในแต่ละวิชาที่สมัครเรียน และรวมถึงกำหนด

เวลาไม่เป็นเงื่อนไขที่สำคัญอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีโอกาสศึกษาหาความรู้ในด้านวิชาชีพได้ตามประสงค์ และจะเน้นในความสามารถนำความรู้และทักษะในอาชีพที่ได้รับไปประกอบอาชีพ เพื่อดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งการจัดการศึกษานี้จะมีลักษณะพิเศษ เน้นความสามารถหรือทักษะเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ที่มีคุณค่าและมีคุณภาพชีวิตในสังคมได้อย่างดีและมีมีความสุข”

กล่าวโดยสรุป หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นเป็นหลักสูตรที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ฝึกวิชาชีพแก่นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป ที่มีความประสงค์จะนำความรู้ความชำนาญจากวิชาชีพที่ตนเองศึกษาเล่าเรียน โดยใช้ระยะเวลาเพียงสั้น ๆ เพื่อไปประกอบอาชีพหรือพัฒนางานของตนเองและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

2.2.5.1 หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540 กรมอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

หลักการ เป็นหลักสูตรที่กรมอาชีวศึกษาพัฒนาขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาใช้ฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่นักศึกษาและประชาชนทั่วไปที่ประสงค์จะนำความรู้ ความชำนาญที่ได้รับไปประกอบอาชีพทั้งในสถานประกอบการหรือประกอบอาชีพอิสระส่วนตัวหรือนำไปปรับปรุงงานที่ทำอยู่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หรือเพิ่มเติมความรู้ ความสามารถ นำไปปรับปรุงคุณภาพชีวิตประจำวัน หรือถ่ายโอนหน่วยกิต หน่วยการเรียนไปสู่หลักสูตรในระบบโรงเรียนที่ตนเองกำลังศึกษาอยู่ได้ หลักสูตรนี้ประกอบด้วยความรู้ภาคทฤษฎีเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในการปฏิบัติงานเท่าที่จำเป็น โดยเน้นหนักในภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้มีประสบการณ์จริง สามารถนำไปปฏิบัติงานได้เมื่อจบหลักสูตร รูปแบบของหลักสูตรนี้จะแบ่งเนื้อหาของแต่ละสาขาวิชาออกเป็นรายวิชาที่จบในตนเอง ซึ่งผู้เรียนสามารถเลือกเรียนรายวิชาต่าง ๆ ได้ตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถของตนเอง

จุดมุ่งหมาย (กองการศึกษาอาชีพ. 2536 : ก – 1) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พ.ศ. 2540 ไว้ดังนี้

1. เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปที่ไม่มีโอกาสศึกษาในระบบโรงเรียน ได้มีโอกาสฝึกวิชาชีพที่ตนต้องการ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ตามความถนัดและความเข้าใจ
2. เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีอาชีพอยู่แล้วได้มีโอกาสศึกษาเทคโนโลยีใหม่ๆ สามารถนำไปพัฒนาอาชีพที่ทำอยู่ให้ดียิ่งขึ้น เป็นการยกระดับการทำงานและเพิ่มพูนรายได้
3. เพื่อเปิดโอกาสให้แก่บุคคลที่มีอาชีพอยู่แล้วแต่ประสงค์จะเปลี่ยน ไปประกอบอาชีพอื่นเข้ามาศึกษาและฝึกวิชาตามที่ตนเองถนัดและสนใจ

4. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนนักศึกษาที่สนใจ เลือกเรียนวิชาชีพตามหลักสูตรเมื่อศึกษาจบหลักสูตร สามารถโอนหน่วยกิตหรือหน่วยการเรียนไปสู่ระบบโรงเรียนที่ตนเองกำลังศึกษาอยู่ได้

5. เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง ทั้งด้านความรู้ความชำนาญ ตลอดจนแนวทางในการประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมและเศรษฐกิจและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2.5.2 ระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540

โดยที่กรมอาชีวศึกษามีคำสั่งให้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540 แล้วจึงสมควรออกระเบียบว่าด้วยการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกัน อาศัยอำนาจตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2535 กรมอาชีวศึกษาจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540”

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 เป็นต้นมา

ข้อ 3. ตั้งแต่วันที่ใช้ระเบียบนี้ให้ยกเลิกบรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัด หรือแย้งกับระเบียบนี้ และให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4. ให้ใช้ระเบียบนี้บังคับแก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540

ข้อ 5. ในระเบียบนี้ “หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น” หมายความว่า การศึกษาตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540

“หัวหน้าสถานศึกษา” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษา ซึ่งเรียกเป็นชื่ออย่างอื่น

“นักศึกษา” หมายความว่า ผู้ที่กำลังเรียนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นในสถานศึกษาตามระเบียบนี้

“ภาคเรียน” หมายความว่า ภาคเรียนปกติมี 2 ภาคเรียนต่อปีการศึกษา

ข้อ 6. ให้รองอธิบดีกรมอาชีวศึกษาซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมอาชีวศึกษาให้รับผิดชอบงานหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ (กรมอาชีวศึกษา. 2540 : ผ2 – 1 – ผ2 – 7)

2.3 การบริหารหลักสูตร

ความหมายของการบริหารหลักสูตร

สันติ ธรรมบำรุง (2525 : 197) ได้กล่าวถึง การบริหารหลักสูตรว่า การบริหารหลักสูตรเป็นการบริหารงานทางด้านวิชาการหรือการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งเปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด

Vandyke (1964 : 554) กล่าวถึงการบริหารหลักสูตรไว้ว่า การบริหารหลักสูตรคือการดำเนินงานกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งนโยบายอย่างและวิธีการดำเนินงานจะต้องประกอบด้วยเป้าหมายที่สำคัญ ต้องมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

สงบ ลักษณะ (2524 : 39) ให้ความหมายของการบริหารหลักสูตรเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

การบริหารหลักสูตร คือการวางแผนและการจัดการในการใช้ทรัพยากรทุกด้านที่มีอยู่อย่างชาญฉลาด ทั้งในด้านบุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเกิดความสะดวกในการปฏิบัติงานตามหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ครบถ้วน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2523 : 60) ได้กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการบริหารงานใช้หลักสูตรแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมหลักสูตรการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตร

สรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ได้ร่วมมือกันปฏิบัติจนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (253 :195 - 202) ได้กล่าวถึงการบริหารหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมายต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การเตรียมวางแผนเพื่อการใช้หลักสูตรใหม่ ประกอบด้วยการวิเคราะห์หลักสูตร การนำหลักสูตรมาปรับ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ประกอบหลักสูตร การจัดเตรียมงบประมาณ การเตรียมบุคลากร

2. การจัดเตรียมอบรมครูเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ประกอบด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์ปัญหาของหลักสูตร การสร้างโครงการสอน ประมวลการสอน การเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้

3. การจัดครูเข้าสอน ต้องสอนโดยยึดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นหลัก และจัดประสบการณ์ให้ครบถ้วนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นสำคัญ

4. การจัดการการสอน ต้องคำนึงถึงการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ตามความยากง่าย และเวลาเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน การใช้ห้องสมุด โรงฝึกงานอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ

5. การจัดบริการวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน ได้แก่การจัดทำแผนการสอน คู่มือครู และสื่อการเรียนอื่น ๆ

6. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร ใช้หลักการประชาสัมพันธ์แก่นักเรียน ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ผู้บริหาร โดยใช้สื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

7. การจัดสภาพแวดล้อม และการเลือกโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การจัดสภาพห้องเรียน โรงฝึกงาน รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาอื่น ๆ

8. การประเมินการใช้หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร ประเมินตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่วางไว้อย่างชัดเจน

ทองพูน กิ่งนาค (2533 : 21) ได้สรุปขอบเขตของการบริหารหลักสูตรไว้ดังต่อไปนี้

1. ด้านเตรียมการบริหารหลักสูตร

- 1.1 การเตรียมบุคลากร
- 1.2 การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร
- 1.3 การจัดการการสอนและห้องเรียน

2. ด้านดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร

- 2.1 การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
- 2.2 การดำเนินการตามเกณฑ์การใช้หลักสูตร
- 2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.4 การฝึกงาน
- 2.5 การประเมินการเรียนการสอน

3. ด้านสนับสนุนหลักสูตร

- 3.1 การจัดสรรงบประมาณ และวัสดุฝึก
- 3.2 การบริหารสื่อการเรียนการสอน
- 3.3 การจัดเอกสารหลักสูตร
- 3.4 การนิเทศการศึกษา

คุษฎี พงศ์ศาสตร์ (2535 : 42) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. บุคลากรในโรงเรียน พิจารณาจำนวนครู – อาจารย์ วุฒิหรือวิชาที่ถนัดสอน ความสามารถพิเศษและอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อการบริหารหลักสูตร พิจารณาสภาพความพร้อมที่จะเรียนของนักเรียน กำลังสมองและสติปัญญา ตลอดจนความแตกต่างจากพื้นฐานของผู้ปกครองของนักเรียน

2. อาคารสถานที่ สถานที่ตั้ง ใกล้เคียงชุมชน การคมนาคม ถนนหนทาง สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนไฟฟ้าและอื่น ๆ ส่วนอาคารอาจเป็นตึก เป็นไม้ อาคารชั่วคราว อาคารประกอบ จำนวนห้องเรียน (พอหรือไม่ ควรใช้ห้องอย่างไร)

3. ชุมชน ความหนาแน่นของชุมชน ความต้องการของชุมชน ทรัพยากรและเศรษฐกิจของชุมชน ศรัทธาและทัศนคติต่อโรงเรียนของชุมชน เป็นต้น

4. การเงิน วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนในโรงเรียนพิจารณาว่ามีความพร้อมพอที่จะสนับสนุนส่งเสริมบริหารงานขั้นพื้นฐานแค่ไหน สามารถวางแผนพัฒนาต่อไปได้อย่างไร

สภาพความพร้อมของโรงเรียนใน 4 หัวข้อที่กล่าวมามีอิทธิพล หรือผลกระทบต่อการนำหลักสูตรมาใช้อย่างยิ่ง เพราะเป็นตัวชี้ที่สำคัญในการตัดสินใจใช้หลักสูตรในแง่ของการวางแผนปฏิบัติ แต่มิได้หมายความว่า เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการบริหารหลักสูตร เพราะแต่ละโรงเรียนต่างกำหนดเป้าหมายของตนเองขึ้นตามขีดจำกัดที่มีอยู่ หมายความว่า ผู้บริหารทุกคนสามารถบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรได้ในทุกสภาพโรงเรียน

สังค อุทรานันท์ (2527 : 262 - 269) กล่าวถึงการบริหารหลักสูตร ซึ่งมีอยู่ 3 ลักษณะ คือ

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร

1.1 งานเตรียมบุคลากร เป็นงานที่มีความสำคัญมาก ก่อนจะนำหลักสูตรใดไปใช้ ควรจะให้ความรู้หรือชี้แจงให้ผู้ที่จะใช้หลักสูตรมีความเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายหลักการ โครงสร้าง แนวทางจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผล และประเมินผลตามหลักสูตรที่ได้จัดทำขึ้น

1.2 การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร จะต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ตลอดจนความสมัครใจของครูแต่ละคนด้วย ทั้งนี้เพื่อจะให้อยู่ใช้หลักสูตร แต่ละคนมีโอกาสได้ใช้ศักยภาพของตนให้เป็นประโยชน์ต่อการใช้หลักสูตรให้มากที่สุด

1.3 การบริหารและการบริการวัสดุหลักสูตร ซึ่งได้แก่ เอกสารหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนทุกชนิดที่จัดทำขึ้น เพื่อให้ความสะดวกและช่วยเหลือครูให้สามารถใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้องและทันภายในกำหนดเวลา

1.4 การบริการหลักสูตรภายในโรงเรียน ได้แก่ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่ผู้ใช้หลักสูตร โดยเฉพาะ เช่น ห้องเรียน ห้องสมุด สื่อการเรียนการสอน บริหารเกี่ยวกับเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลการบริการแนะแนว ฯลฯ

2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร

2.1 ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ควรจะได้มีการปรับหลักสูตรกลางให้มีความเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นที่ใช้หลักสูตรนั้น ๆ

2.2 การจัดทำแผนการสอน เป็นการขยายรายละเอียดของหลักสูตรให้ไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยการกำหนดกิจกรรม และเวลาใช้อย่างชัดเจนจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ แผนการสอนมีคุณค่าต่อการจัดการเรียนการสอนของครูได้ดังนี้

2.2.1 เป็นแนวทางในการสอนเพื่อให้ได้ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

2.2.2 ให้ความสำคัญแก่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ในการช่วยเหลือ แนะนำและติดตามผลการเรียนการสอน

2.2.3 เป็นแนวทางในการสร้างข้อทดสอบเพื่อประเมินผลการเรียนการสอน

2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะต้องเริ่มจากพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอนควรพิจารณาคัดเลือกกิจกรรมที่เห็นว่าจะก่อให้เกิดความรู้หรือประสบการณ์และความสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายได้ง่ายที่สุด เร็วที่สุด ประหยัดทั้งเวลา แรงงาน และค่าใช้จ่ายให้มากที่สุด

3. งานสนับสนุนและส่งเสริมหลักสูตร

3.1 การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรระหว่างใช้หลักสูตร ควรมีเจ้าหน้าที่ไปให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรเป็นการเพิ่มเติม และติดตามการใช้หลักสูตรในโรงเรียน ได้ดำเนินการด้วยความถูกต้อง มีปัญหาใดเกิดขึ้นหรือไม่จะได้หาแนวทางแก้ไขให้ลุล่วงไปได้

3.2 การจัดตั้งศูนย์วิชาการ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร เพื่อให้สามารถดำเนินการใช้หลักสูตรด้วยความมั่นใจ

งานบริหารหลักสูตรเป็นงานสำคัญยิ่งในหน้าที่ของผู้บริหาร เพราะหลักสูตรคือหัวใจของการเรียนการสอน ซึ่งเปรียบเสมือนงานหลักของสถานศึกษา การบริหารหลักสูตรให้บรรลุวัตถุประสงค์เป็นสิ่งที่ผู้บริหารทุกท่านจะต้องกระทำ เป็นสิ่งท้าทายสำหรับผู้บริหาร ในการวิจัยครั้งนี้ ขอเสนอขอบเขตของการบริหารหลักสูตรไว้ดังนี้

1. งานบริหารและบริการหลักสูตร

1.1 ด้านบุคลากร

1.2 ด้านการจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร

1.3 ด้านการจัดการหลักสูตร

1.4 ด้านวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องจักร

1.5 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร

2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร

2.1 ด้านหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

3.1 ด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร

3.1.1 งานบริหารและบริการหลักสูตร ผู้วิจัยได้จำแนกเป็นรายละเอียดได้ดังนี้

1. ด้านบุคลากร

เป็นสิ่งจำเป็นที่สุดของสถานศึกษาในที่นี้ หมายถึง ผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอนหลักสูตรระยะสั้น เพราะบุคลากรทั้งสองกลุ่มเกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารหลักสูตร สังกัด

อุทรานันท์ (2528 : 264) ได้กล่าวว่า การเตรียมบุคลากรเพื่อการบริหารหลักสูตรใหม่ อาจดำเนินไปได้หลายวิธี เช่น การใช้ประชุมชี้แจง การอบรม การประชุมสัมมนา การเผยแพร่ทางเอกสาร การเตรียมมวลชนต่าง ๆ ถ้าหากหลักสูตรที่จัดขึ้นนำไปใช้กับกลุ่มประชากรอย่างกว้างขวางและกับกลุ่มประชากรอย่างทั่วถึงในระดับท้องถิ่นหรือสถานศึกษา สามารถทำได้โดยจัดอบรมครู จัดประชุมหรือฝึกรวมภายในกลุ่ม

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา (2534 : 102 - 109) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร และไม่ได้รับการอบรม สัมมนา เพื่อรับการชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตร
2. ผู้บริหารสถานศึกษา และอาจารย์มีความรู้ความเข้าใจในตัวหลักสูตร โดยส่วนรวมในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ นุชิต ศรีอาจ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้หลักสูตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2524 ในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาด้านการเตรียมบุคลากร ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาพุทธศาสนา ได้รับการอบรมไม่ครบทุกคน ไม่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้หรือการจัดอบรม
2. ปัญหาด้านการจัดครูเข้าสอน ได้แก่ ขาดครูผู้สอนที่มีความรู้และทักษะในการสอนวิชา พุทธศาสนา และครูผู้สอนไม่มีวุฒิทางพระพุทธศาสนา

ส่วน ทองพูน กิ่งนาค (2523 : 154) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2530 สาขาช่างไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ ตามทัศน ของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคกลาง พบว่า การเตรียมบุคลากรเกี่ยวกับการเชิญเข้าของสถานประกอบการ นายช่าง หรือผู้ชำนาญงานมาร่วมสัมมนาปัญหาตามรายวิชา หรือกลุ่มวิชา มีปัญหาสูงกว่า การดำเนินงานอย่างอื่น ส่วนปัญหารองลงมาคือ การส่งครูไปดูงานฝึกปฏิบัติงานจากสถานประกอบการเพื่อนำมาประยุกต์ให้เหมาะสมในระดับสถานศึกษากระทำได้น้อย เพราะมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา ขาดความร่วมมือจากสถานประกอบการและขาดงบประมาณสนับสนุน การดำเนินงาน

ศิริวรรณ ดีไพบูลย์ (2522 : 124 – 128) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตการศึกษา โดยศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียน และครูชั้น ป.1 ผลการวิจัยพบว่า ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีปัญหาในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในด้านความ เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและวัสดุหลักสูตร ปัญหาเกี่ยวกับครู สื่อการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล มากกว่าผู้บริหารโรงเรียน ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและวัสดุหลักสูตร ผู้บริหาร โรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจใน

รายละเอียดต่าง ๆ ค่อนข้างมาก แต่ครูประจำชั้นประถมปีที่ 1 มีความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดต่าง ๆ น้อย อันเนื่องมาจากไม่ได้รับความช่วยเหลือและร่วมมือจากผู้บริหารเท่าที่ควร ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู ทั้งผู้บริหารโรงเรียน และครูชั้นประถมปีที่ 1 มีปัญหาครูไม่ครบชั้น ครูไม่ชอบสอนชั้นประถมปีที่ 1 ความไม่เข้าใจหลักสูตรและครูได้รับการอบรมไม่ทั่วถึง จึงทำให้มีความลำบากในการจัดครูเข้าสอน สื่อการเรียน ผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมปีที่ 1 พบปัญหาอันเนื่องมาจากความล่าช้าและไม่เพียงพอของสื่อการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำชั้นประถมปีที่ 1 พบปัญหาความไม่เหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอนกับท้องถิ่น สถานที่คับแคบ ไม่สะดวกต่อการจัดกิจกรรม แผนการสอนมีมากเกินไป การวัดและประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนมีความเข้าใจในเรื่องนี้ค่อนข้างมาก แต่ครูชั้นประถมปีที่ 1 มีความเข้าใจและนำไปใช้ได้ก็น้อย สมควรจะได้รับการอบรมในเรื่องนี้มากขึ้น

2. ด้านการจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตร

ในการจัดครูเข้าสอนในรายวิชาใดจำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบดังระเบียบกรมอาชีวศึกษา (กรมอาชีวศึกษา. 2530 : 7) หมวด 1 ข้อ 9 (3) กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า การจัดครูเข้าสอน จัดตามความเหมาะสม ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความพร้อม การประหยัด ประสิทธิภาพของการเรียนการสอนการใช้ทรัพยากรบุคคล อาคารสถานที่ และเครื่องมืออุปกรณ์ทุกด้าน หรือด้านหนึ่งด้านใดให้เต็มที่ในเวลาทำงานปกติก่อน (กรมอาชีวศึกษา. 2530 : 3) สอดคล้องกับ สังคอุทรานันท์ (2538 : 264) ได้กล่าวว่า การจัดครูเข้าสอนจำเป็นต้องคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ตลอดจนความสมัครใจของครูแต่ละคนด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรแต่ละคนมีโอกาสได้ใช้ศักยภาพของตนให้เป็นประโยชน์ต่อการใช้หลักสูตรมากที่สุด

ในทัศนของสันต์ บำรุงธรรม (2525 : 183) กำหนดบทบาทของครูผู้บริหารไว้ดังนี้

1. เป็นผู้รับผิดชอบทางการศึกษาทั้งหมดของโรงเรียน กล่าวคือ จะต้องจัดการศึกษาให้ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ และให้สอดคล้องแผนการศึกษาแห่งชาติ
2. เป็นผู้นำในการประชุมการวางแผนงานวิชาการของโรงเรียน ทั้งแผนระยะยาวและระยะสั้น พร้อมกันนั้นก็มีการแบ่งงานและมอบหมายงานให้เหมาะสม มีการติดตามและให้การช่วยเหลือแก่ครูตามสมควร

3. เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดครูเข้าสอนตามความรู้ ความสามารถ ความถนัด และให้โอกาสแก่ครูทุกคนในการแสดงความสามารถในการสอนทุกชั้น

สุวรรณ สิทธีหล่อ ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารวิชาการของวิทยาลัยพลศึกษา เมื่อปี พ.ศ. 2526 พบว่าในการจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตรนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้วิธีการสอบถามหัวหน้าแผนกวิชาเป็นส่วนใหญ่ และความคิดเห็นของหัวหน้าแผนกวิชา เห็นได้ว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เกี่ยวกับการกำหนดอาจารย์ให้รับผิดชอบในการสอนแต่ละวิชา และประมวลที่บังเกิดขึ้นว่า สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง และสาขาช่างอิเล็กทรอนิกส์ ประสบปัญหา

การขาดแคลนครูช่างมากที่สุด การจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตรนั้น คำนึงถึงความสามารถ เฉพาะตัวและวุฒิการศึกษา (2529 : บทคัดย่อ)

เรวัตร อาจอุทริรงค์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สาขา เทคนิควิศวกรรมไฟฟ้า หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการจัดอาจารย์เข้าสอน พิจารณาถึงวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและ ความสามารถเฉพาะตัวเป็นหลัก

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูอาจารย์ร่วมกันจัดแผน การเรียนการสอน รวมทั้งจัดทำและตรวจบันทึกการสอนเป็นประจำ

นอกจากนี้ อรวรรณ สันติธานุวัตร (2541 : 83) พบว่า ด้านการจัดครูเข้าสอน มีปัญหา ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหาระดับปานกลางทุกข้อ ได้แก่ ข้อวิทยาลัยขาดการสำรวจความพร้อม ด้านบุคลากรก่อนเปิดแผนการเรียน ข้อการแต่งตั้งครู ให้สอนในแต่ละแผนก วิชาตามวุฒิและประสบการณ์ ข้อการจัดแบ่งรอบการสอนในรอบเช้า รอบบ่าย รอบค่ำ และข้อการ แก้ปัญหาเรื่องการขาดแคลนครูผู้สอน

และอนงค์ พรหมเมตตา (2542 : 114) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 พบว่า ปัญหาการจัดครูเข้าสอน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า ที่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การจัดหาครู - อาจารย์ที่มีประสบการณ์วิชาชีพ

ส่วนทองพูน กิ่งนาค (2533 : 154 - 155) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2530 พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอนตามหลักสูตรนั้น การจัดบุคลากรภายนอก ผู้ชำนาญงาน หรือนายช่างมาสอนบางหัวข้อ หรือบางรายวิชามีปัญหา สูงกว่าการดำเนินงานอย่างอื่น มีสาเหตุจากระเบียบของกรมอาชีวศึกษาไม่เอื้ออำนวยด้านตัวผู้ชำนาญ งาน นายช่างไม่ต้องการสอน และด้านงบประมาณในการจ้าง ส่วนการสอนแทนก็มีปัญหา ในระดับปานกลาง เพราะเป็นการสอนแทนกันภายในแผนก และการจัดครูเข้าสอนแทนจะเป็น หน้าที่ของหัวหน้าแผนกวิชาเป็นผู้พิจารณา

สมศักดิ์ สุหร่ายคิมหันต์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2527 ประเภทช่างอุตสาหกรรมของ วิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา 12 พบว่า การบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้านมีการปฏิบัติระดับ ปานกลาง โดยเรียงลำดับได้คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนิเทศและการพัฒนา บุคลากรทางการสอน ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร แต่ถ้าพิจารณาเป็นรายข้อ ของแต่ละด้านแล้ว ด้านหลักสูตรและองค์ประกอบหลักสูตร พบว่า การจัดอาจารย์เข้าสอนวิชา ต่าง ๆ คำนึงถึงความรู้ความสามารถให้เหมาะสมกับวิชาที่สอน มีการปฏิบัติเป็นอันดับแรก

ส่วนอันดับสุดท้ายคือ การจัดให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปวส. 2527 ผู้วิจัยได้ให้หัวข้อเสนอแนะในด้านนี้ว่า ควรส่งเสริมให้มีการติดตามผลในรูปของคณะกรรมการ ตลอดจนให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการวิชาเสรี จัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร

3. ด้านการจัดหลักสูตร

จะเกี่ยวข้องกับประจําแผนร่วมกับของผู้บริหารและครู อาจารย์การจัดเตรียมเอกสาร คู่มือ หนังสือประกอบการเรียนการสอน และการประชาสัมพันธ์ แนะนำหลักสูตรเพื่อให้ความสะดวกช่วยเหลือครูให้ใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง และทันภายในกำหนดเวลา

การจัดเอกสารหลักสูตร เอกสารหลักสูตรเป็นสิ่งที่แนะนำรายละเอียดของหลักสูตรทั้งหมด เป็นแนวในการใช้หลักสูตรให้ตรงตามหลักการ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรทุกประการ และเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ แต่ถ้ารายวิชาใดยังไม่มีทั้งผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน ต้องร่วมมือกันทำขึ้นด้วยวิธีระดมสมองจากกลุ่มบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย เช่น ศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญงาน อาจารย์ผู้สอน เป็นต้น ส่วนรายละเอียดของเอกสารหลักสูตรนั้น สงัด อุทรานันท์ (2528 : 7) ได้กล่าวว่า เอกสารหลักสูตรเป็นเอกสารที่อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ ของหลักสูตร ได้แก่ คู่มือเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร คู่มือหลักสูตร แผนการสอน – กลุ่มวิชา คู่มือการประเมินผลการเรียน เป็นต้น

นอกจากนั้น อเนก รัตน์ปิยาภรณ์ (2528 : 61) ยังได้กล่าวถึงประเภทเอกสารว่า

ประเภทที่ 1 คือเอกสารแนะนำหลักสูตร เป็นหนังสือหรือเอกสารที่ช่วยครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เช่น คู่มือครู คู่มือการสอน โครงการสอน เอกสารเสริมความรู้ครู เป็นต้น

ประเภทที่ 2 คือ ประมวลการสอน เป็นหนังสือที่ช่วยสนับสนุนในการปฏิบัติการสอน ให้เป็นไปตามลำดับขั้นและเป้าหมาย เช่น ใบงาน ใบความรู้ ตำราเรียนและเอกสารประกอบการค้นคว้าอื่น ๆ

ประเภทที่ 3 คือ เอกสารเกี่ยวกับการวัด เป็นหนังสือหรือเอกสารที่ช่วยครูในการวัดผลการเรียนการสอนของครู เช่น คู่มือวัดและประเมินผล แบบฟอร์มรายงานผล และใบรายงานผลการเรียน

กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ (2524 : 31 – 32) ได้เสนอไว้มีดังนี้

1. หนังสือเรียนแต่ละวิชาเป็นคู่มือของบทเรียนควรใช้โดยถือปฏิบัติเป็นหลัก
2. คู่มือการสอนทำให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ วิธีการจัดกิจกรรม ความรู้สำหรับครู รวมทั้งหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอนด้วย
3. วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ครูผู้สอนจะต้องศึกษาวิธีการใช้ การดูแลรักษา และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

4. ทรัพยากรท้องถิ่น สถานศึกษาควรจัดหาหรือนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นบุคลากร แหล่งวิชาการ สถานประกอบการ สถานประกอบอาชีพ อีตระ ฯลฯ

5. หนังสืออ้างอิง หนังสืออ่านประกอบ วารสาร เอกสารต่าง ๆ ควรจัดหาไว้ในห้องสมุด หรือห้องวิชาการและแนะนำให้นักเรียนอ่าน

ส่วนปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการจัดเอกสารหลักสูตร นิพนธ์ เมืองพระ (2522 : 69) ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการในวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคเหนือ และกลุ่มภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา พบว่า การจัดหาเอกสาร ตำราด้านการเรียนการสอนทางช่างอุตสาหกรรม ให้ครู อาจารย์ ได้ศึกษาค้นคว้า การให้ครู – อาจารย์ ไปดูงานด้านวิชาการในสถานศึกษาอื่น เพื่อเป็นแนวทางใน การปรับปรุงการเรียนการสอน การให้ครู – อาจารย์ได้รับการอบรมฝึกงาน หรือเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อนำความรู้มาปรับปรุงการเรียนการสอน และการให้ครู – อาจารย์ในวิทยาลัยหรือวิทยาการจากภายนอกได้มาสาธิตหรือแนะนำความรู้ใหม่ ๆ ให้กับครู – อาจารย์ในวิทยาลัยมีปัญหาในระดับมาก มีอุปสรรคเรื่องงบประมาณและวิทยาการจากภายนอก มีปัญหาเรื่องเวลาว่างไม่ตรงกัน

นุชิต ศรีอาจ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้หลักสูตรวิชาพุทธศาสนาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 พบว่า

1. ปัญหาด้านการบริหารหลักสูตรในโรงเรียน ได้แก่ เอกสารประกอบหลักสูตรยังไม่เพียงพอ งบประมาณในการดำเนินการด้านสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ขาดอุปกรณ์การสอน และอุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ

2. ปัญหาด้านการวางแผนการสอน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาพุทธศาสนา ของครูผู้สอนยังน้อย และเวลาในการเตรียมการสอนไม่เพียงพอ

3. ปัญหาด้านเทคนิคและวิธีสอน ได้แก่ ขาดอุปกรณ์การสอน

ส่วนนางเยาว์ ฤทธิเรืองเดช (2535 : 155-157) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักสูตรบริหารธุรกิจและการจัดโปรแกรมวิชาการจัดการทั่วไป ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2528 ของวิทยาลัยครู เมื่อปี พ.ศ.2533 ผลการวิจัยพบว่า “ปัญหาที่สำคัญที่สุดคือ การขาดเอกสาร ตำราและเอกสารประกอบการสอน การขาดอาจารย์ที่มีวุฒิตรงกับสาขาวิชา ช่วงเวลาการฝึกปฏิบัติของนักศึกษา น้อยเกินไป และอาจารย์ ผู้สอนขาดความสนใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน”

นอกจากนี้ อรวรรณ สันติธานูวัตร (2541 : 83 - 84) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตร ระยะสั้น 225 ชั่วโมง คณะวิชาพาณิชยกรรม พบว่า ด้านบริหารและบริการหลักสูตรมีปัญหาระดับปานกลาง เช่น ข้อการประชุมวางแผนร่วมกันของผู้บริหารและครูผู้สอน เพื่อให้การเรียนการสอน

เป็นไปตามหลักสูตรที่กำหนด ข้อการจัดเตรียมหนังสือ เอกสารหลักสูตรคู่มือ ข้อการบริหาร เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ถ้ำชำและหลายขั้นตอน

4. ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องจักร

ในการเรียนภาคปฏิบัตินั้น ได้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้น วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักรมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งต้องพร้อมที่จะฝึกปฏิบัติของนักเรียนและทันต่อ เทคโนโลยีพอสมควร

ปฐม ทศพล (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานด้านวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคในภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ โดยส่วนรวมมีปัญหาด้านการปรับปรุงการเรียนการสอนมากที่สุด ในจำนวนงานวิชาการ ทุก ๆ ด้าน และได้เสนอแนะไว้ว่า กรมอาชีวศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาของวิทยาลัย ควรดำเนินงานด้านนี้ให้มากขึ้น โดยการจัดหาเครื่องจักร เครื่องมือที่ทันสมัย วัสดุฝึกงาน จำนวน ครู – อาจารย์ให้เพียงพอ เพื่อช่วยให้การ ปฏิบัติงานของครู – อาจารย์และนักศึกษามีประสิทธิผล มากยิ่งขึ้น ส่วนความเห็นของนักศึกษา โดยส่วนรวมมีปัญหาด้านการวัดผลประเมินผลมากที่สุด ได้เสนอแนะว่า ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงวิธีการและเกณฑ์ในการวัดผลประเมินผลแต่ละครั้ง กรมอาชีวศึกษาและผู้บริหารระดับสูง ควรได้มีการศึกษาข้อมูลโดยละเอียดควรจัดให้มีการอบรม สัมมนาเพื่อให้ครู – อาจารย์มีความเข้าใจถึงวิธีการที่ถูกต้อง อันจะเป็นแนวทางช่วยลดปัญหา ด้าน การวัดผลและประเมินผล สำหรับนักเรียนนักศึกษาได้ และจากการศึกษาทักษะของความต้องการ พบว่าอาจารย์ และนักศึกษาโดยส่วนรวมมีความต้องการด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน มากกว่าด้านอื่น และได้เสนอแนะว่าผู้บริหารระดับสูง และผู้เกี่ยวข้องควรริบดำเนินงานในด้านนี้ เพราะจักรกลสำคัญที่จะทำให้นักศึกษาปีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั่นเอง

นอกจากนี้ สวาสดี ไชยคุนา (2528 : 28 - 28) ให้ทัศนะว่า หลักการสอนวิชาชีพก็คือ ให้การเรียนวิชาสามัญเป็นพื้นฐาน แล้วเน้นหนักด้านอาชีพ หล่อหลอมให้นักเรียนเข้าใจในการ ประกอบอาชีพเน้นในเรื่องการฝึกหัดทำด้วยมือ มีการฝึกงานในโรงงานหรือโรงฝึกงาน เพื่อปรับ นิสัยใจคอ พื้นฐานความรู้สึกรักของนักเรียนให้คุ้นเคยกับสภาพที่ต้องไปอยู่ในสถานประกอบการ จริง ๆ

บุญญศักดิ์ ใจจงกิจ (2523 : 1) ให้ความเห็นว่าการสอนวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม สอนเน้นหนักแต่ทางทฤษฎีอย่างเดียวหาได้ไม่ ทางที่ถูกการเรียนการสอนที่ดีควรจะได้มีอุปกรณ์ ช่วยสอนที่ดี และมีประสิทธิภาพไว้ใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็วขึ้น การจัด อุปกรณ์การเรียน การสอนจำเป็นต้องใช้การศึกษา และวิจัยโดยการนำเอาเทคโนโลยีทาง

การศึกษาสมัยใหม่เข้าช่วย จัดตั้งเป็นศูนย์หรือหน่วยงานผลิตอุปกรณ์การสอนขึ้นมาใช้และควรใช้อุปกรณ์ราคาถูกลงภายในประเทศ เพื่อช่วยลดปัญหาของครูผู้สอนเกี่ยวกับความขาดแคลนเนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ

ในทัศนะของ สุธีระ ทานตวนิช (2525 : 73) เห็นว่า การเรียนการสอนจะสมบูรณ์ตามหลักสูตรได้มากยิ่งขึ้น ควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรแก่ผู้เรียน สร้างประสบการณ์จำลองเพื่อให้ผู้เรียนออกไปใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข รู้จักปัญหาของสังคมที่ตนเองมีส่วนร่วมอยู่ได้อย่างเหมาะสม

สุดใจ เหล่าสุนทร (2505 : 60) ยังให้ทัศนะว่า “การที่จะให้ผู้เรียนมีฝีมือเป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงานนั้น การเรียนวิชาชีพนั้นจะต้องมีเครื่องมือเครื่องจักร ตลอดจนวัสดุฝึกหัดเช่นเดียวกับอาชีพจริงที่กำลังใช้อยู่ในปัจจุบัน”

ปัญหาจากการเรียนการสอนวิชาภาคปฏิบัติ ชัยสวัสดิ์ เทียนวิบูลย์ (2528 : 12 - 22) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. จำนวนเครื่องจักรและอุปกรณ์การสอนมีไม่เพียงพอ
2. จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในแต่ละกลุ่มของงานมีมากเกินไป
3. งบประมาณที่ใช้จัดหาเครื่องจักรและอุปกรณ์การสอนมีไม่เพียงพอ
4. ความรับผิดชอบต่องานสอนของอาจารย์ผู้สอนแต่ละคนไม่เท่าเทียมกัน
5. เวลาที่ใช้ทำงานในวิชาปฏิบัติการไม่พอคิ
6. การสอนวิชาทฤษฎีในห้องเรียน และการสอนปฏิบัติการไม่สัมพันธ์กัน
7. อุปกรณ์การเรียนการสอนชำรุดและผลงานที่ได้จากการปฏิบัติงานมีคุณภาพต่ำ

จากการวิจัยของ ปัญญคุณ รัตนเสถียร (2535 : 70) เรื่องปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น วิชาช่างเดินสายไฟในโรงเรียนสารพัดช่างทั่วประเทศ ผลการวิจัยปรากฏว่า มีปัญหาในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการฝึกงานให้อย่างเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน การบำรุงรักษาอุปกรณ์ เครื่องมือให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีในงาน การใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นไม่เหมาะสมจะนำมาใช้กับการเรียนการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรม จึงไม่สามารถนำมาใช้งานได้ ในงานจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักรและอุปกรณ์การเรียนการสอนมีปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในระบบการจัดซื้อหาวัสดุฝึก ทำให้นักเรียนฝึกปฏิบัติไม่เพียงพอ ส่วนปัญหาด้านการบำรุงรักษาอุปกรณ์ เครื่องมือให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีนั้น ปัญหานี้อาจเนื่องมาจากแผนการเรียนและเงื่อนไขการจัดการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนลงปฏิบัติมากคิดค่อไปตลอด จะไม่มีเวลาที่ซ่อมบำรุงรักษา และขาดแคลนงบประมาณในการซ่อมบำรุงอะไหล่แต่ละชิ้นไม่สามารถที่จะซื้อเก็บไว้ได้ ฉะนั้นเมื่อเครื่องมือ เครื่องจักรชำรุดจึงสร้างปัญหา มาก ต้องเสียเวลาในการจัดซื้อ อีกทั้งราคาแพง

นฤมล เกตุปมา (2526 : 64) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการเรียนรู้อะหว่างฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรเตรียมเข้าทำงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ผลการวิจัย พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีปัญหาการเรียนรู้อะหว่างฝึกอบรมมากที่สุด คือ เครื่องมือและอุปกรณ์รองลงมาได้แก่ ครูผู้ให้การฝึกสอน สภาพห้องฝึกอบรม หลักสูตรการฝึกอบรม ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า ปัญหาการเรียนรู้อะหว่างฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับอายุของผู้เข้ารับการฝึกอบรม และสาขาวิชาที่ฝึกอบรม กล่าวคือ ผู้มีอายุในช่วง 16 – 19 ปีจะมีปัญหาการเรียนรู้อะหว่างฝึกอบรมมากกว่าผู้มีอายุในช่วง 20 – 25 ปี

5. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร

ได้แก่ อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา สื่อการเรียนการสอน ห้องสมุดที่เอื้ออำนวยต่อการค้นคว้า ความเหมาะสมของห้องปฏิบัติงาน และการจัดเจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร ซึ่งจะช่วยให้ประหยัดเวลา นักเรียนจะมองเห็นเป็นรูปธรรมเข้าใจง่าย ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523 : 191) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นวัสดุอุปกรณ์และกิจกรรมการเรียนที่ครูและนักเรียนต้องทำเพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ ซึ่งครูจะต้องจัดทำและจัดหาไว้ให้เรียบร้อย กรมวิชาการก็ได้เสนอไว้เช่นกันว่า “เป็นสิ่งที่จะต้องเอื้อต่อการศึกษเล่าเรียนของนักเรียน ช่วยให้เกิดความรู้ ทักษะ ทักษะ และกิจนิสัยที่พึงประสงค์อาจจะเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือหลายสิ่งดังนี้คือ อุปกรณ์การเรียน แผ่นสไลด์ วัสดุฝึก และอุปกรณ์ประกอบอื่น ๆ (กรมวิชาการ. 2524 : 17) และ หวน พิณรุฬห์ (2525 : 10 - 17) เสนอว่า สื่อที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนจะต้องครอบคลุมถึงวัสดุและวิธีการทุกรูปแบบ เช่น กิจกรรมสาธิตทดลอง รวมทั้งบทเรียน โปรแกรมบทเรียนสำเร็จรูปที่มีส่วนสัมพันธ์กับการปรับปรุงการเรียนการสอนทุกด้าน ผู้บริหารและครูผู้สอนควรให้ความสำคัญและนำไปใช้ จะช่วยทำให้ครูสอนได้ดีและสอนบรรลุเป้าหมายได้ง่ายอีกด้วย”

ประเภทของสื่อ โอวาท พูลศิริ (2530 : 14) แบ่งไว้ 2 ประเภทดังนี้ ประเภทแรก ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ที่ไม่ต้องใช้เครื่อง เช่น วัสดุอุปกรณ์ประเภทจัดแสดงรูปภาพ แผนภูมิ แผ่นวงจรแผงสาธิต กิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนประเภทที่สอง ได้แก่ เครื่องฉายสไลด์ และสไลด์ฟิล์ม สตรีป และวัสดุประกอบเครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายวัตถุทึบแสง เครื่องฉายข้ามศีรษะ (Overhead Projector) เทป เครื่องเล่นแผ่นเสียง วีดีโอ และวัสดุประกอบ เป็นต้น

ซึ่งคล้ายกับ ประมุข กอปรสิริพัฒน์ สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ (2534 : 20 - 21) แบ่งไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. เครื่องมือหรืออุปกรณ์การสอน(Hardware) ซึ่งได้แก่ สื่อใหญ่เป็นอุปกรณ์ทางโสตทัศนศึกษาที่มีเทคนิคการทำซับซ้อน ซึ่งส่วนมากเป็นอุปกรณ์ไฟฟ้า เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพทึบ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องรับโทรทัศน์ ฯลฯ

2. วัสดุ (Software) ได้แก่ สื่อเล็กทั้งหลาย เป็นอุปกรณ์ทางโสตทัศนศึกษาที่จัดทำและนำไปใช้ได้สะดวก เช่น ฟลิ์มสไลด์ แผ่นภาพโปร่งแสง แผนภูมิ รูปภาพ บัตรคำ ฯลฯ

3. เทคนิคหรือวิธีการ (Technique or Methods) ได้แก่ การใช้เทคนิค หรือวิธีการต่าง ๆ อันเป็นกรรมวิธีที่เป็นสื่อไปสู่การเรียนรู้แก่ผู้เรียน เช่น นิทาน เพลง การเล่นบทบาทสมมติ ละคร เช่น การจัดนิทรรศการ การพาไปศึกษานอกสถานที่ การสาธิต ทดลอง เป็นต้น ซึ่งกรรมวิธีในการใช้สื่อดังกล่าวนี้อาจต้องใช้สื่อประเภทที่ 1 และ 2 เข้าร่วมด้วย

สำหรับปัญหาของการบริการสื่อการเรียนการสอน พรทิพย์ ชีรวางกูร (2522 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัย เรื่องสถานภาพทางโสตทัศนูปกรณ์ของสถาบันการศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา ครู อาจารย์ และนักเรียน นักศึกษาทุกสถานบันการศึกษา ในสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 289 คน พบว่า สถาบันส่วนมากขาดแคลนอุปกรณ์ และไม่มีศูนย์โสตทัศนศึกษา เป็นสัดส่วนของตนเอง ส่วนมากจะจัดกระจายอยู่ตามหน่วยงานอื่น การใช้และการจัดหาโสตทัศนูปกรณ์เพื่อประกอบการสอนของครู - อาจารย์ โดยเฉลี่ยแล้วน้อยมาก เนื่องจากขาดความรู้ในการใช้และการผลิตชิ้นใช้เอง นอกจากนั้นยังมีชั่วโมงสอนมากเกินไป ไม่มีเวลาเตรียมและจัดหามาใช้สอนนักเรียน และนักเรียนเองมีความต้องการใช้โสตทัศนูปกรณ์ในการเรียนรู้มากกว่าสอนโดยไม่ใช้อุปกรณ์และผู้บริหารส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดี และสนับสนุนงานโสตทัศนศึกษา

อำนาจ ทองผาสุข (2524 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการสอนวิชาช่างไฟฟ้าภาคปฏิบัติระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานอาชีวศึกษาของรัฐบาล จากการวิจัยพบว่า

1. ในการสอบภาคปฏิบัติมีปัญหาในเรื่องต่าง ๆ คือ ปัญหาความขาดแคลนอุปกรณ์ช่วยสอน สำหรับงานช่างบำรุงเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านกับงานอิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องทำความเย็นกับอิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม เป็นต้น

2. กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าปัญหาเร่งด่วนที่ควรรีบแก้ไข ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาที่กำหนดให้ฝึกไม่เพียงพอในการนำไปประกอบอาชีพ และไม่ระบุขอบเขตแน่นอน ปัญหาความขาดแคลนอุปกรณ์ช่วยสอน เครื่องมือและวัสดุในการฝึก ปัญหาการสาธิต เทคนิคและการควบคุมการปฏิบัติงาน ปัญหาการให้คะแนนการปฏิบัติงาน และจำนวนนักเรียนในการเรียนปฏิบัติมากเกินไป

สุรีย์ นาคนิยม (2528 : 49 – 51) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในเขตการศึกษา 2 ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ปัญหาด้านตัวผู้เรียนเอง มีปัญหาด้านการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน และสาขาวิชาต่างกัน ปัญหาการเรียนรู้นี้ในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน

พรทิพย์ ชีรวรางกุล (2528 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง สถานภาพทางโสตทัศนูปกรณ์ของสถาบันการศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร โดยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหาร เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา ครู อาจารย์และนักเรียนนักศึกษาทุกสถาบันการศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 289 คน ผลการวิจัยพบว่า สถาบันการศึกษาส่วนมากขาดแคลนอุปกรณ์ และไม่มีศูนย์โสตทัศนศึกษาเป็นสัดส่วนของตนเอง ส่วนมากกระจัดกระจายอยู่ตามหน่วยงานอื่น ๆ การใช้และการจัดหาโสตทัศนูปกรณ์เพื่อประกอบการสอนของครูอาจารย์ โดยเฉลี่ยแล้วน้อยมาก เนื่องจากขาดความรู้ในการใช้ และการผลิตชิ้นใช้เอง นอกจากนี้ ครู อาจารย์ยังมีชั่วโมงสอนมากเกินไป ไม่มีเวลาเตรียมและจัดหามาใช้ นักเรียน นักศึกษามีความต้องการให้มีการใช้โสตทัศนูปกรณ์ในการเรียนรู้มากกว่าไม่ใช้โสตทัศนูปกรณ์ และผู้บริหารส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดี และสนับสนุนงาน โสตทัศนศึกษา

วัลลภ จันทร์ตระกูล (2523 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรมสาขาเครื่องกล ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของอาจารย์ในโรงเรียนอาชีวศึกษาของรัฐบาล โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการสอน ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชาช่าง กลุ่มวุฒิ และกลุ่มภูมิภาคที่ต่างกัน ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. สิ่งที่เป็นปัญหามากคือ การใช้อุปกรณ์การสอนขณะสอนทฤษฎีทำให้ครูช่างใช้วิธีบรรยายมาก และขาดวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกขณะทีสอนภาคปฏิบัติ
2. ขาดอุปกรณ์การสอน งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดต้นแบบของอุปกรณ์การสอน ไม่มีเวลาจัดหาหรือเตรียมอุปกรณ์ ส่วนปัญหาเกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องจักร คือ จำนวนเครื่องมือเครื่องจักรยังไม่พอเพียง และมีประสิทธิภาพต่ำ
3. ขาดการส่งเสริมในการใช้วิธีการวัดผลแบบใหม่ ๆ และไม่มีเวลาเพียงพอในการสร้างข้อสอบที่ดี
4. หลักสูตรภาคทฤษฎียังมีความล้าหลัง ไม่ทันกับวิชาสมัยใหม่ และยังไม่ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น ไม่สัมพันธ์กับตำราและอุปกรณ์การสอน ส่วนหลักสูตรภาคปฏิบัติยังขาดความสอดคล้องกับจำนวน และคุณภาพของเครื่องมือเครื่องจักรขาดความเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น และขาดการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาบรรจุไว้ในหลักสูตร

2.3.2 งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร

เป้าหมายของอาชีวศึกษาก็คือ การมีงานทำ หรือการประกอบอาชีพของนักเรียน แล่งงานหรือแหล่งประกอบอาชีพของนักเรียนต้องดูจากภายในท้องถิ่นก่อน แล้วจึงมองให้กว้างออกไปสู่ตลาดแรงงานของประเทศต่อไป จึงเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหาร และอาจารย์ผู้สอน

จะต้องปรับหลักสูตรที่สอนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และให้สัมพันธ์กับตลาดแรงงานต้องตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ

ในเรื่องนี้ เมธี ปิณฑนานนท์ (2531 : 8-9) ให้ข้อเสนอแนะว่า แนวทางที่ดีที่สุดแนวทางหนึ่งในการจัดการศึกษาด้านอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนก็คือ สํารวจโดยใช้แบบสอบถามนั้น ๆ และใช้คำถามง่าย ๆ สํารวจความต้องการได้ 2 แบบ คือ สํารวจทั่วไป เพื่อให้ทราบโอกาสที่จะประกอบอาชีพได้บ้าง และอีกแบบหนึ่งสํารวจเพื่อให้ทราบว่ามีความต้องการหรือจำเป็นที่จะต้องจัดการศึกษาอาชีพเฉพาะอย่างขึ้นหรือไม่

สังค อุทานันท์ (2528 : 311 - 312) การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นตามกระบวนการต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 จัดตั้งคณะทำงาน

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพและความต้องการรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์

ขั้นที่ 3 กำหนดจุดมุ่งหมายทำการพัฒนาหลักสูตรหรือสร้างหลักสูตรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอะไรบ้าง

ขั้นที่ 4 ดำเนินการเลือกเนื้อหาสาระที่มีอยู่แล้วก็คงไว้ แล้วจัดเนื้อหาวิชาที่ไม่ครอบคลุมปัญหาและความต้องการขึ้นมาเพิ่มเติมใหม่

ขั้นที่ 5 ดำเนินการใช้หลักสูตรตามที่ปรับขยายไว้แล้ว ควรให้ความสำคัญแก่กรณีเทศและติดตามโดยใกล้ชิด

ขั้นที่ 6 ประเมินการใช้หลักสูตรจะเป็นขั้นที่ให้ทราบว่าเหมาะสมหรือไม่ จะปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 7 เป็นขั้นของการตัดสินใจดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรที่ใช้มาแล้วว่าสมควรแก้ไขจุดไหน อย่างไร จึงทำให้หลักสูตรมีความเหมาะสมและสมบูรณ์ที่สุด

พิชัย เฟ่งพิพัฒน์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการเรียนการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรม ของแผนกช่างไฟฟ้ากำลัง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ด้านการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรม อาจารย์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัญหาที่สำคัญคือ ความไม่สอดคล้องกับรายวิชาชีพกับความต้องการของตลาดแรงงาน ความไม่เหมาะสมของขอบเขตเนื้อหาวิชาทฤษฎีความไม่สัมพันธ์ของเนื้อหาวิชาทฤษฎีกับเนื้อหาวิชาปฏิบัติการ ความไม่พร้อมของอุปกรณ์การสอน ปัญหาการสร้างและการใช้สื่ออุปกรณ์การสอน ความไม่เพียงพอของจำนวนห้องปฏิบัติการกับจำนวนนักศึกษา ความไม่เพียงพอของงบประมาณ ปัญหาจำนวนเครื่องมือเครื่องจักร และอุปกรณ์การเรียนการสอน และปัญหาความรู้และทักษะในการสร้างข้อทดสอบที่มีประสิทธิภาพ

2. ด้านการเรียนวิชาช่างอุตสาหกรรม นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าปัญหาสำคัญคือ การไม่มีโอกาสเลือกเรียนวิชาด้วยความสมัครใจของตนเอง ความไม่เพียงพอของจำนวนห้องปฏิบัติการ ความไม่เพียงพอของเครื่องมือเครื่องจักร อุปกรณ์การเรียนการสอน และความไม่ครอบคลุมของข้อสอบวิชาทฤษฎี

นอกจากนี้ มนตรี พรหมเพชร (2532 : 4) ได้เสนอแนวคิดที่สอดคล้องกันไว้ว่า สามารถดำเนินการปรับให้หลักสูตรเข้ากับความต้องการของท้องถิ่น หรือสถานประกอบการได้โดยเลือกเปิดสอนในกลุ่มรายวิชาเลือก การจะเปิดรายวิชาเลือกใดนั้น จะต้องคำนึงถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม คือ นักศึกษา เจ้าของสถานประกอบการ และครูผู้สอน การสำรวจความต้องการใดสามารถทำได้โดยใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ และการสังเกตเป็นการศึกษาแนวโน้มของอาชีพที่น่าจะเป็นไปได้

ส่วนทองพูน กิ่งนาค (2533 : 157) การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นพบว่า การดำเนินงานที่เกิดปัญหาระดับมาก คือ การเชิญเจ้าของสถานประกอบการ/ผู้ชำนาญ/นายช่าง มาร่วมวางแผนการเรียนการสอนทั้งภาคปฏิบัติ และภาคทฤษฎี การสอบถามความต้องการจากนักเรียน ผู้ปกครอง หรือสถานประกอบการเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา และการศึกษาหลักการ/วิธีการ จากสถานประกอบการมาประยุกต์กับรายวิชาที่สอน ส่วนปัญหาระดับปานกลางคือ การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการ หรือจัดแสดงผลงานและการดำเนินงานที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นของเนื้อหาวิชา

2.3.3 งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

จะเกี่ยวข้องกับการนิเทศก์ และติดตามผลการใช้หลักสูตร ซึ่งจำเป็นต่อการบริหารหลักสูตรเป็นอย่างยิ่ง ดังเช่น นักการศึกษาหลายคนได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

เมธี ปีลันธนานันท์ (2531 : 92) กล่าวถึง การนิเทศก์อาชีวศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อแก้ไข (Corrective) โดยมุ่งแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดจากการเรียนการสอน
2. เพื่อป้องกัน (Preventive) เป็นการป้องกันมิให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการบริหารการใช้หลักสูตร และการเรียนการสอนหรือมุ่งลดปัญหาให้เหลือน้อยที่สุดโดยต้องคาดคะเนว่า จะมีปัญหาอะไร แล้วร่วมกันวางแผนป้องกัน

3. เพื่อการก่อสร้าง (Constructive) มุ่งให้การศึกษาค้นคว้าและหาสิ่งที่เหมาะสม

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา (2528 : 4) สรุปว่าประโยชน์ที่ได้รับจากการนิเทศก์การศึกษาคือ

1. พัฒนาคนให้มีคุณภาพสูงขึ้น
2. พัฒนาให้มีปัญหาเกิดขึ้นจากการทำนน้อยที่สุด และให้ได้ผลงานที่มีคุณภาพสูงสุด
3. สร้างการประสานสัมพันธ์ที่ดีในระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้วยกัน

4. สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ได้ปฏิบัติงานให้สำเร็จ
 ล่วงไปแล้ว

วิจิตร วรุตบางกูร และคณะ (2524 : 22 - 23) กล่าวถึงการนิเทศไว้ว่า

1. ช่วยครูให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง
2. ช่วยให้ทราบความต้องการของครู แล้ววางแผนการนิเทศให้ตรงกับความต้องการนั้น
3. ศึกษาปัญหาต่าง ๆ ของครู ทำความเข้าใจปัญหาต่าง ๆ นั้น พร้อมกับพิจารณา

แนวทางแก้ไขปัญหานั้น

4. ชักจูงให้ครูวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน
5. รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของครู แล้วนำมาพิจารณาร่วมกัน
6. ช่วยจัดหาแหล่งวิทยาการ อุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้

แก่ครู

7. ช่วยเหลือครูในการจัดหาเอกสาร หนังสือ และตำราต่าง ๆ
8. ช่วยให้ครูลู้จักจัดหา และประดิษฐ์วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนได้ด้วยตนเอง
9. ช่วยประสานงานระหว่างสถานศึกษากับองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
10. ต้องทำความเข้าใจกับผู้บริหารสถานศึกษา ในส่วนที่เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบ

ของกันและกัน

11. รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์มาทำการวิเคราะห์วิจัย
12. ทำความเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ของการศึกษาอย่างแจ่มแจ้ง เพื่อจะได้ดำเนินการนิเทศ

การศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย

สุจริต เพ็ชรชอบ (2514 : 26 - 27) ก็ได้กล่าวถึงหลักและวิธีการนิเทศสรุปได้ดังนี้

1. ปฐมนิเทศครูใหม่
2. จัดประชุมครูก่อนเปิดภาคเรียน
3. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน
4. การเยี่ยมชั้นเรียนอื่น ๆ
5. การสาธิตการสอน
6. การให้คำปรึกษาหารือเป็นรายบุคคล
7. การประชุมเชิงปฏิบัติการ
8. การอบรมครู
9. การจัดสัมมนา
10. การจัดหนังสือที่มีคุณค่าทางวิชาการ
11. ปรับปรุงห้องสมุดให้ทันสมัยและแนะนำครูให้ใช้ห้องสมุด
12. แนะนำครูให้เข้าเป็นสมาชิกของสมาคมทางวิชาการ

13. จัดบริการโสตทัศนศึกษาให้แก่ครูเป็นอย่างดี และสนับสนุนให้ครูใช้อุปกรณ์เหล่านั้น

14. สนับสนุนให้ครูไปเรียนเพิ่มเติม

ส่วนปัญหาและอุปสรรคของการนิเทศศึกษานั้น สงัด อุทรานันท์ (2528 : 34 - 37) พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการจัดนิเทศก์ภายในสถานศึกษาส่วนใหญ่เนื่องมาจากการขาดบุคลากรที่มีความรู้ในการจัดนิเทศก์การศึกษา ขาดวิทยากร ขาดการสนับสนุนและติดตามผลของหน่วยงาน ครู – อาจารย์ไม่ยอมรับและไม่ศรัทธาต่อผู้ให้การนิเทศ และเกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับความไว้วางใจในการเรียนการสอน ปัญหาเหล่านี้จึงเป็นสาเหตุให้มีการปฏิบัติงานด้านนี้น้อย ผู้บริหารและ ครู – อาจารย์ มีความต้องการในการรับการนิเทศเป็นอย่างมาก และยังพบว่า ปัญหาที่สำคัญที่จะต้องแก้ไขเกี่ยวกับการจัดนิเทศก์การศึกษาภายในสถานศึกษาก็คือ ความเอาใจใส่และการให้การสนับสนุนการจัดการนิเทศของผู้บริหาร

วิทยา จันทรศิลา (2532 :68 - 69) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของศูนย์ฝึกวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่า การให้ครู – อาจารย์ได้สังเกตการสอนของครู – อาจารย์ที่สอนในวิทยาลัยเดียวกัน ผู้บริหารและครู – อาจารย์ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นว่าเป็นปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะครู – อาจารย์มีชั่วโมงสอนมาก มีงานพิเศษนอกเหนือจากงานสอน และปัญหาการยอมรับของครู – อาจารย์ซึ่งกันและกัน ความเชี่ยวชาญทางวิชาการจะเป็นมูลฐานอันสำคัญยิ่งของนักวิชาการ ผู้ทำหน้าที่การนิเทศ การศึกษาจะพัฒนาต้องพัฒนาตนเองให้มีความเชี่ยวชาญในสิ่งที่ตนรับผิดชอบในการนิเทศ จึงจะทำให้ผู้รับการนิเทศเกิดการยอมรับในตัวผู้นิเทศ การให้ครู – อาจารย์ในวิทยาลัยหรือวิทยากรภายนอกได้มาสาธิต หรือแนะนำความรู้ใหม่ ๆ ให้กับครู – อาจารย์ในวิทยาลัย ผู้บริหาร และครู – อาจารย์เห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่ทำให้มีการปฏิบัติน้อยนั้นอาจมีสาเหตุจากการขาดวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญทางวิชาชีพ ปัญหาด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายในการเชิญวิทยากร และยังมีเงื่อนไขด้านเวลาเรียนด้วย การให้ครู – อาจารย์ไปดูงานด้านวิชาการในสถาบันอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน ผู้บริหารและครู – อาจารย์เห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาการเรียนการสอน ขาดพาหนะในการเดินทาง ขาดงบประมาณสนับสนุน

ทองพูน กิ่งนาค (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 สาขาช่างไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ ตามทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยเทคนิค กลุ่มภาคกลาง พบว่า

1. ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนวิชาพื้นฐาน และอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพมีปัญหาการบริหารหลักสูตร ปวช. 3 สาขาช่างไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านเตรียมการบริหารหลักสูตร มีปัญหาระดับปานกลาง โดยมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำตารางสอนและห้องเรียนมากกว่าอย่างอื่น

1.2 ด้านดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร มีปัญหาในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และการฝึกงานอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านสนับสนุนหลักสูตรมีปัญหาในระดับมาก โดยมีปัญหาค่อนข้างรุนแรงในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณ และวัสดุฝึกและการบริการสื่อการเรียนการสอนและการ นิเทศการศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาที่เกิดขึ้น จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า อาจารย์ผู้สอนกลุ่มวิชาต่างกัน มีปัญหาด้านการเตรียมการบริหารหลักสูตร และด้านสนับสนุนหลักสูตรแตกต่างกันอย่างยิ่ง สำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 แต่ด้านดำเนินการเรียนการสอนนั้นไม่มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

บุญสม ศิริธำนันท์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 แผนการเรียนวิชาชีพ ประเภทช่างอุตสาหกรรมในเขตการศึกษา 5 พบว่า สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 และศึกษาความสอดคล้องในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพ ประเภทช่างอุตสาหกรรมในเขตการศึกษา 5 และศึกษาความสอดคล้องในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรมกับความต้องการของนักเรียน ตลอดจนการศึกษาสภาพและความต้องการแรงงานด้านช่างอุตสาหกรรมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัย พบว่า มีปัญหามากในเรื่องขาดแคลนผู้มานิเทศหรือแนะนำงานการใช้ หลักสูตรในแต่ละสาขาวิชาชีพ ครูผู้สอนวิชาชีพแต่ละสาขาไม่เพียงพอ หนังสือวิชาชีพอุตสาหกรรมไม่เพียงพอ การจัดการเรียนการสอนตามสภาพที่เป็นจริงในโรงเรียนส่วนมากไม่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พุทธศักราช 2540 มุ่งการศึกษา และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู – อาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และคำถามปลายเปิดเพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติม โดยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน และรายละเอียด ดังนี้

3.1 ประชากร

3.2 เครื่องมือเครื่องใช้ในการวิจัย

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากกลุ่มประชากร 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารและครู – อาจารย์ วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ จำนวน 10 แห่ง ซึ่งเปิดทำการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พุทธศักราช 2540 รวมทั้งสิ้น 289 คน ดังนี้

1. ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการทั้ง 4 ฝ่าย คือ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวางแผน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริม ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักศึกษา รวมทั้งสิ้น 50 คน

2. ครู-อาจารย์ ได้แก่ ครูผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พุทธศักราช 2540 กรมอาชีวศึกษาในวิทยาลัยสารพัดช่างกระบี่ วิทยาลัยสารพัดช่างชุมพร วิทยาลัยสารพัดช่างตรัง วิทยาลัยสารพัดช่างนครศรีธรรมราช วิทยาลัยสารพัดช่างพัทลุง วิทยาลัยสารพัดช่างภูเก็ต วิทยาลัยสารพัดช่างยะลา วิทยาลัยสารพัดช่างสงขลา วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส และวิทยาลัยสารพัดช่างสุราษฎร์ธานี รวมทั้งสิ้น 239 คน

รายละเอียดจำนวนประชากรจำแนกตามวิทยาลัย และสถานภาพ ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรที่ศึกษา จำแนกตามวิทยาลัย

อันดับที่	วิทยาลัยสารพัดช่าง	จำนวนประชากร		รวม
		ผู้บริหาร	ครู-อาจารย์	
1	กระบี่	5	10	15
2	ชุมพร	5	16	21
3	ตรัง	5	35	40
4	นครศรีธรรมราช	5	23	28
5	พัทลุง	5	30	35
6	ภูเก็ต	5	15	20
7	ยะลา	5	18	23
8	สงขลา	5	45	50
9	นราธิวาส	5	35	40
10	สุราษฎร์ธานี	5	12	17
รวม		50	239	289

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

การวิจัยในครั้งนี้ จะใช้แบบสอบถามและคำถามปลายเปิดในการรวบรวมข้อมูล โดยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีต่างๆ จากบทความ ตำรา เอกสาร ผลงานวิจัยและวิทยานิพนธ์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาและกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย สร้างแบบสอบถามโดยดัดแปลงจากแบบสอบถามของ อรวรรณ สันติขานูวัตร : ภาคผนวก เพื่อให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็น ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scales) จำนวนทั้งสิ้น 46 ข้อ แต่ละข้อแบ่งปัญหาออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดระดับปัญหาเป็นตัวเลขดังนี้

- 5 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด
- 4 หมายถึง มีปัญหามาก
- 3 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง
- 2 หมายถึง มีปัญหาน้อย
- 1 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรระยะสั้น

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามที่สร้างขึ้น ปรึกษาคำความคิดเห็นจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข ถิ่นนวนภาษา ข้อคำถามให้ชัดเจนและตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบภาษาและความเที่ยงตรงของเนื้อหา เพื่อแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง โดยมีรายนามผู้เชี่ยวชาญดังต่อไปนี้

- 1. ดร.รักเกียรติ แก้วจางัน ผู้อำนวยการศูนย์นิเทศกัภาคใต้
- 2. ผศ.วิรุพห์ ทองอำภา สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี
- 3. รศ.ลำดวน เกษตรสุนทร รองศาสตราจารย์ระดับ 9 คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏสงขลา
- 4. นายการุณ สามสุวรรณ ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างสุราษฎร์ธานี
- 5. นายจักรพงษ์ ญาณวีรศักดิ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพเวียงสระ

2. แบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไป Try – out กับผู้บริหารและครู – อาจารย์จากวิทยาลัยการอาชีพเวียงสระ 13 คน และวิทยาลัยการอาชีพไชยา 17 คน รวม 30 คน และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของ Cronbach (Cronbach Alpha Coefficient) กำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.8 ผลปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปัญหาด้านงานบริหารและบริการหลักสูตรเท่ากับ 0.86 ด้านการดำเนินการเรียนการสอน เท่ากับ 0.90 ด้านสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรเท่ากับ 0.91 สรุปในภาพรวมค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ 0.97 ค่าความเชื่อมั่นสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จึงนำออกเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. บันทึกลงเสนอขออนุญาตให้งานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามคือ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ครู อาจารย์ วิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้
2. ทำหนังสือเสนอต่อกรมอาชีวศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และทำหนังสือผ่านการพิจารณาแล้วมาเสนอต่อกองการศึกษาอาชีพ เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ที่ได้กำหนดไว้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลต่อไป
3. การส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำส่งทางไปรษณีย์ ลงทะเบียน ไปยังวิทยาลัยสารพัดช่างทั้ง 10 แห่ง จำนวน 289 ฉบับ
4. การเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ติดต่อหัวหน้างานวิจัยและพัฒนาของแต่ละวิทยาลัย โดยให้ระยะเวลาตอบแบบสอบถามประมาณ 2 สัปดาห์ เพื่อรวบรวมส่งแบบสอบถามกลับคืนมาให้ และได้รับแบบสอบถามคืนมา จำนวน 261 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.31

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package For Social Sciences/Personal Computer Plus

1. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มาแจกแจงจำนวนค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอเป็นตารางร้อยละ พร้อมคำบรรยายประกอบ
2. ข้อมูลที่เกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยศัน พุทธศักราช 2540 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้ วิเคราะห์ข้อมูล โดย หาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาน้ำหนักของคะแนนเฉลี่ยของแต่ละช่วงของความคิดเห็นตามแนวทางของเบสก์ (Best, 1970 : 174 – 179) ดังนี้
  - 4.50 – 5.00 หมายถึง มีปัญหาระดับมากที่สุด
  - 3.50 – 4.49 หมายถึง มีปัญหาระดับมาก
  - 2.50 – 3.49 หมายถึง มีปัญหาระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง มีปัญหาระดับน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง มีปัญหาระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับครู อาจารย์ที่มีต่อปัญหาการบริหาร
หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น โดยพิจารณาจากความแตกต่างของระดับปัญหา ตามความคิดเห็น
ของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.5 สถิติที่ใช้ในวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ร้อยละ
2. ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)
3. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครู อาจารย์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในกลุ่มวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ โดยศึกษา 3 ลักษณะงาน คืองานบริหารและบริการ หลักสูตร งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู อาจารย์ ที่ปฏิบัติการสอนในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้เสนอการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยหาจำนวนร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ต่อปัญหาการบริหาร หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2543 โดยวิเคราะห์เป็นรายชื่อ รายด้าน และสรุปรวมทุกด้าน โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (μ) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับครู อาจารย์ต่อปัญหา การบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ.2540

เกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูล พิจารณาจากค่าเฉลี่ย (μ) โดยกำหนดเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง มีปัญหาระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง มีปัญหาระดับมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง มีปัญหาระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง มีปัญหาระดับน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง มีปัญหาระดับน้อยที่สุด

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

μ แทน ค่าเฉลี่ย

σ แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร วิชาชีพพระยะสัน วิเคราะห์จากความถี่

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิจัยเป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเพศ ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน และวุฒิการศึกษา โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	41	15.70
	หญิง	220	84.30
	รวม	261	100.00
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ) (ผู้ช่วยผู้อำนวยการ)	46	17.60
	ครู อาจารย์	215	82.40
	รวม	261	100.00
ประสบการณ์	ต่ำกว่า 5 ปี	93	35.60
ประสบการณ์การทำงาน ในตำแหน่งปัจจุบัน	5 – 10 ปี	74	28.40
	มากกว่า 10 ปี	94	36.00
	รวม	261	100.00
วุฒิการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	27	10.30
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี	189	72.40
	สูงกว่าปริญญาตรี	45	17.20
	รวม	261	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามของสถานศึกษาทั้ง 10 แห่ง จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 261 คน มีข้อมูลทั่วไปดังนี้

เพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 84.30 เป็นเพศชาย จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 15.70

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีตำแหน่งครู อาจารย์ จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 82.40 รองลงมาคือ ตำแหน่งผู้บริหาร โดยแยกรายละเอียดดังนี้ ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ และตำแหน่งผู้อำนวยการ 10 คน คิดเป็นร้อยละ

ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่มากกว่า 10 ปี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 รองลงมาคือ ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 35.60 ระหว่าง 5 – 10 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 28.40

วุฒิการศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 72.40 รองลงมาคือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 17.20 และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 10.30

ตารางที่ 4.2 สรุปรวมค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาและลำดับที่ การบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ทั้ง 3 ลักษณะงานในภาพรวม

ปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น	N = 261		ระดับปัญหา	ลำดับที่
	μ	σ		
1. งานบริหารและบริการหลักสูตร	2.83	0.64	ปานกลาง	2
1.1 ด้านบุคลากร	2.85	0.64	ปานกลาง	4
1.2 ด้านการจัดครูเข้าสอน	2.49	0.88	น้อย	5
1.3 ด้านการจัดการหลักสูตร	2.91	0.81	ปานกลาง	2
1.4 ด้านวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องจักร	3.02	0.76	ปานกลาง	1
1.5 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร	2.89	0.80	ปานกลาง	3
2. งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น	2.77	0.77	ปานกลาง	3
3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร การนิเทศและการติดตามผลการใช้หลักสูตร	2.94	0.80	ปานกลาง	1
เฉลี่ยรวม	2.85	0.67	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พ.ศ. 2540 ในภาพรวมทั้ง 3 ลักษณะงาน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.85

เมื่อพิจารณาตามลักษณะงาน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกงาน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรงานบริหารและบริการหลักสูตร งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น โดยมีค่าเฉลี่ย 2.94, 2.83 และ 2.77 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาและลำดับที่การบริหารหลักสูตร วิชาชีพระยะสั้น พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและ บริการหลักสูตร ด้านบุคลากร

ปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น	N = 261		ระดับ ปัญหา	ลำดับที่
	μ	σ		
1. สัดส่วนระหว่างจำนวนครู อาจารย์กับจำนวนนักเรียน	2.38	0.98	น้อย	8
2. การบำรุงขวัญและกำลังใจครู อาจารย์	3.03	0.95	ปานกลาง	2
3. การสอบถามความต้องการเพื่อการอบรม/สัมมนาทางวิชาการ	2.81	1.07	ปานกลาง	6
4. การส่งครู อาจารย์ไปปฏิบัติงาน ฝึกปฏิบัติงานจากสถานประกอบการเพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม	2.92	1.14	ปานกลาง	5
5. การจัดอบรมสัมมนาแก่ครู อาจารย์ก่อนสอนทุกวิชา ทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติ	2.93	1.15	ปานกลาง	4
6. การปฏิบัติงานพิเศษจนไม่มีเวลาพัฒนาและเตรียมการสอน	3.12	1.02	ปานกลาง	1
7. ความรู้และประสบการณ์เดิมของนักเรียน	2.99	1.06	ปานกลาง	3
8. ความรู้และความเข้าใจของครู อาจารย์เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ภาษาท้องถิ่น	2.62	1.01	ปานกลาง	7
เฉลี่ยรวม	2.85	0.64	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น พ.ศ.2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและบริการหลักสูตรเกี่ยวกับด้านบุคลากร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 7 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ ข้อ 6. การปฏิบัติงานพิเศษจนไม่มีเวลาพัฒนาและเตรียมการสอน ข้อ 2. การบำรุงขวัญและกำลังใจครู อาจารย์ และข้อ 7. ความรู้และประสบการณ์เดิมของนักศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ย 3.12, 3.03 และ 2.99 ตามลำดับ และข้อที่มีปัญหาในระดับน้อย มีเพียงข้อเดียวคือ ข้อ 1. สัดส่วนระหว่างจำนวนครู อาจารย์กับจำนวนนักเรียน โดยมีค่าเฉลี่ย 2.38

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาและลำดับที่ การบริหารหลักสูตร วิชาชีพระยะสั้น พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและบริการ หลักสูตร ด้านการจัดครูเข้าสอน

ด้านการจัดครูเข้าสอน	N = 261		ระดับ ปัญหา	ลำดับที่
	μ	σ		
1. การกำหนดครูอาจารย์เข้าสอนตามความถนัดและ ประสบการณ์ในรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย	2.55	1.09	ปานกลาง	2
2. การที่ครู อาจารย์มีความพร้อม และสมัครใจในรายวิชา ที่ได้รับมอบหมาย	2.41	1.04	น้อย	3
3. เมื่อครูประจำวิชาไปอบรม ไปราชการหรือไม่มาสอน มีการจัดครูสอนแทน	2.76	1.24	ปานกลาง	1
4. การจัดแบ่งรอบการสอนในรอบเช้า รอบบ่าย รอบค่ำ	2.25	1.01	น้อย	4
เฉลี่ยรวม	2.49	0.88	น้อย	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น งานบริหารและ
บริการหลักสูตร เกี่ยวกับด้านการจัดครูเข้าสอนในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ
2.49

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย
สูงสุด 2 ลำดับ คือ ข้อ 3 เมื่อครูประจำวิชาไปอบรม ไปราชการหรือไม่มาสอน มีการจัดครู
สอนแทน และข้อ 1. การกำหนดครูอาจารย์เข้าสอนตามความถนัด และประสบการณ์ในรายวิชา
ที่ได้รับมอบหมาย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.76 และ 2.55 ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 ลำดับ
คือ ข้อ 4. การจัดแบ่งรอบการสอนในรอบเช้า รอบบ่าย รอบค่ำ และข้อ 2. การที่ครู อาจารย์
มีความพร้อมและสมัครใจในรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.25 และ 2.41 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาและลำดับที่ การบริหารหลักสูตร วิชาชีพระยะสั้น พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและบริการ หลักสูตร ด้านการจัดการหลักสูตร

ด้านการจัดการหลักสูตร	N = 261		ระดับ ปัญหา	ลำดับที่
	μ	σ		
1. การประชุมวางแผนร่วมกันของผู้บริหาร และครู อาจารย์ เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์หลักสูตร	2.79	0.97	ปานกลาง	6
2. การแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผล การใช้หลักสูตร วิชาชีพระยะสั้น	2.96	1.12	ปานกลาง	3
3. การจัดเตรียมเอกสาร หนังสือ หลักสูตรและเอกสาร ประกอบการสอน เช่น ใบงาน คู่มือครู เพื่อบริการ แก่ครู อาจารย์อย่างเพียงพอ	2.98	1.06	ปานกลาง	2
4. การเตรียมอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ในการสอน เช่น คู่มือครู ใบงาน	2.84	1.00	ปานกลาง	5
5. ความเพียงพอของงบประมาณเหมาะสมตามรายวิชา	3.10	1.14	ปานกลาง	1
6. การประชาสัมพันธ์ และแนะแนวการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น	2.94	0.98	ปานกลาง	4
7. มีการสร้างข้อสอบมาตรฐานเที่ยงตรง และเชื่อถือได้	2.75	1.10	ปานกลาง	7
เฉลี่ยรวม	2.91	0.81	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น งานบริหารและบริการหลักสูตร ด้านการจัดการหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.91 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ คือ ข้อ 5. ความเพียงพอของงบประมาณเหมาะสมตามรายวิชา ข้อ 3. การจัดเตรียมเอกสาร หนังสือหลักสูตร และเอกสารประกอบการสอน เช่น ใบงาน คู่มือครู เพื่อบริการแก่ครู อาจารย์อย่างเพียงพอ และ ข้อ 2. การแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลการใช้หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น โดยมีค่าเฉลี่ย 3.10, 2.98 และ 2.96 ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 ลำดับ คือ ข้อ 7. มีการสร้างข้อสอบมาตรฐาน เที่ยงตรง และเชื่อถือได้ และข้อ 1. การประชุมวางแผนร่วมกันของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์หลักสูตร โดยมีค่าเฉลี่ย 2.75 และ 2.79 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาและลำดับที่ การบริหารหลักสูตร วิชาชีพระยะสั้น พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและบริการ หลักสูตร ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องจักร

ด้านวัสดุอุปกรณ์ และ7เครื่องมือเครื่องจักร	N = 261		ระดับ ปัญหา	ลำดับที่
	μ	σ		
1. การขาดแคลนวัสดุฝึกในรายวิชา	2.94	1.04	ปานกลาง	5
2. การขาดแคลนครุภัณฑ์การศึกษา	3.01	1.03	ปานกลาง	3
3. การดูแลรักษาครุภัณฑ์	3.07	0.93	ปานกลาง	2
4. การเสื่อมคุณภาพและความล้าหลังของครุภัณฑ์	3.23	0.95	ปานกลาง	1
5. ความหนาแน่นของการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์	2.95	0.78	ปานกลาง	4
6. การได้รับวัสดุฝึกงานตามเวลาและมีคุณภาพตามที่ต้องการ	2.92	1.01	ปานกลาง	6
เฉลี่ยรวม	3.02	0.76	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น งานบริหารและบริการหลักสูตร เกี่ยวกับด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.02

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ คือ ข้อ 4. การเสื่อมคุณภาพและความล้าหลังของครุภัณฑ์ ข้อ 3. การดูแลรักษาครุภัณฑ์ และข้อ 2. การขาดแคลนครุภัณฑ์การศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ย 3.23, 3.07 และ 3.01 ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 ลำดับ คือ ข้อ 6. การได้รับวัสดุฝึกงานตามเวลาและมีคุณภาพตามที่ต้องการ และ ข้อ 1. การขาดแคลนวัสดุฝึกในรายวิชา โดยมีค่าเฉลี่ย 2.92, และ 2.94 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาและลำดับที่ การบริหารหลักสูตร วิชาชีพระยะสั้น พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและบริการ หลักสูตร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร	N = 261		ระดับ ปัญหา	อันดับที่
	μ	σ		
1. ความเพียงพอของอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา	3.02	0.97	ปานกลาง	2
2. การขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน	3.07	1.00	ปานกลาง	1
3. การจัดบรรยากาศของห้องสมุดที่เอื้ออำนวยต่อการค้นคว้า	2.97	1.12	ปานกลาง	3
4. การจัดห้องเรียนที่มีความเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน	2.65	1.03	ปานกลาง	5
5. การจัดเจ้าหน้าที่ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ	2.77	1.06	ปานกลาง	4
เฉลี่ยรวม	2.89	0.91	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น งานบริหารและบริการหลักสูตร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.89

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ คือ ข้อ 2. การขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ข้อ 1. ความเพียงพอของอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา และข้อ 3. การจัดบรรยากาศของห้องสมุดที่เอื้ออำนวยต่อการค้นคว้า โดยมีค่าเฉลี่ย 3.07, 3.02 และ 2.97 ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 ลำดับ คือ ข้อ 4. การจัดห้องเรียนที่มีความเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน และข้อ 5. การจัดเจ้าหน้าที่ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.65 และ 2.77 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาและลำดับที่ การบริหารหลักสูตร วิชาชีพระยะสั้น พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานดำเนินการเรียน การสอนตามหลักสูตร

งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร	N = 261		ระดับ ปัญหา	ลำดับที่
	μ	σ		
1. ความสอดคล้องของหลักสูตรที่ใช้กับความต้องการของ ท้องถิ่น	2.77	0.90	ปานกลาง	4
2. ประชาชนกระตือรือร้นสมัครเข้าศึกษาในหลักสูตร แบบใหม่ ๆ	2.78	0.94	ปานกลาง	3
3. การให้การอบรมและการส่งเสริมการนำเทคโนโลยี ใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน	2.83	0.97	ปานกลาง	2
4. การเตรียมการสอนของครู อาจารย์	2.69	1.00	ปานกลาง	7
5. ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอนของนักศึกษา	2.70	1.02	ปานกลาง	6
6. การปรับและเปลี่ยนวิธีการสอน ให้สอดคล้องกับตลาด แรงงานและเทคโนโลยีใหม่ ๆ	2.74	0.98	ปานกลาง	5
7. การจัดนิทรรศการ หรือจัดแสดงผลงานนักศึกษา หรือ การจัดแข่งขันทักษะร่วมกับสถานประกอบการ	2.91	1.02	ปานกลาง	1
เฉลี่ยรวม	2.77	0.77	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.77

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด 3 ลำดับ คือ ข้อ 7. การจัดนิทรรศการหรือจัดแสดงผลงานนักศึกษา หรือการจัดแข่งขัน ทักษะร่วมกับสถานประกอบการ ข้อ 3. การให้การอบรมและการส่งเสริมการนำเทคโนโลยี ใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน และข้อ 2. ประชาชนกระตือรือร้นสมัครเข้าศึกษาในหลักสูตร แบบใหม่ ๆ โดยมีค่าเฉลี่ย 2.91, 2.83 และ 2.78 ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 ลำดับ คือ ข้อ 4. การเตรียมการสอนของครู อาจารย์ และข้อ 5. ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียน การสอนของนักศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ย 2.69 และ 2.70 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาและลำดับที่ การบริหารหลักสูตร วิชาชีพระยะสั้น พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานสนับสนุนและ ส่งเสริมการใช้หลักสูตร

งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร	N = 261		ระดับ ปัญหา	ลำดับที่
	μ	σ		
1. การประเมินผลการใช้หลักสูตร	2.91	1.04	ปานกลาง	5
2. ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการนิเทศการศึกษา	2.89	1.10	ปานกลาง	8
3. การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการนิเทศภายในอย่างเป็นทางการ	2.89	1.13	ปานกลาง	9
4. การเชิญวิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญพิเศษให้ ความรู้แก่ครู อาจารย์ในแต่ละสาขาที่เปิดสอน	3.02	1.00	ปานกลาง	2
5. ความเข้าใจและความร่วมมือกันในการนิเทศ	2.97	0.97	ปานกลาง	4
6. การนำเอาวิธีการหรือข้อนิเทศไปปรับปรุง การปฏิบัติงาน	2.90	0.93	ปานกลาง	6
7. การปรับปรุงหลักสูตร ให้ทันกับความต้องการ ของตลาดและเทคโนโลยีใหม่ ๆ	2.98	0.92	ปานกลาง	3
8. การสนับสนุนให้ครู อาจารย์ เข้ารับการอบรม หรือสัมมนาทางวิชาการตรงกับสาขาที่สอน	2.90	0.95	ปานกลาง	7
9. การติดตามผู้เรียนหลังจากจบการเรียน	3.04	1.13	ปานกลาง	1
เฉลี่ยรวม	2.94	0.80	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น งานสนับสนุนและ ส่งเสริมการใช้หลักสูตร เกี่ยวกับการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.94

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด 3 ลำดับ คือ ข้อ 9. การติดตามผู้เรียนหลังจากจบการเรียน ข้อ 4. การเชิญวิทยากรหรือ ผู้เชี่ยวชาญพิเศษให้ความรู้แก่ครู อาจารย์ในแต่ละสาขาที่เปิดสอน และข้อ 7. การปรับปรุง หลักสูตรให้ทันกับความต้องการของตลาดและเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.04, 3.02 และ 2.98 ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2 ลำดับ คือ ข้อ 3. การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการนิเทศ ภายในอย่างเป็นทางการ และข้อ 2. ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการนิเทศการศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ย 2.89 และ 2.89 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับครู อาจารย์ต่อปัญหาการบริหารหลักสูตร ทั้งงานบริหารและบริการหลักสูตร งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร และงาน สนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร โดยนำค่าเฉลี่ยของปัญหาและระดับปัญหา มาเปรียบเทียบ ดังตารางที่ 4.11 - 4.20 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 เปรียบเทียบความคิดเห็นระดับปัญหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ทั้ง 3 ลักษณะงาน ในภาพรวม

ปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน	ผู้บริหาร			ครู อาจารย์		
	N ₁ = 46		ระดับปัญหา	N ₂ = 215		ระดับปัญหา
	μ ₁	σ ₁		μ ₂	σ ₂	
1. งานบริหารและบริการหลักสูตร	2.92	0.63	ปานกลาง	2.81	0.64	ปานกลาง
2. งานดำเนินการเรียนการสอน	2.85	0.64	ปานกลาง	2.75	0.79	ปานกลาง
3. งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้ หลักสูตร	3.05	0.75	ปานกลาง	2.91	0.81	ปานกลาง
เฉลี่ย	2.94	0.60	ปานกลาง	2.83	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ.2540 ในภาพรวมและตามลักษณะงาน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.11 สรุปเปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540
งานบริหารและบริการหลักสูตร

งานบริหารและบริการหลักสูตร	ผู้บริหาร			ครู อาจารย์		
	N ₁ = 46		ระดับปัญหา	N ₂ = 215		ระดับปัญหา
	μ ₁	σ ₁		μ ₂	σ ₂	
1.1 ด้านบุคลากร	2.89	0.65	ปานกลาง	2.84	0.64	ปานกลาง
1.2 ด้านการจัดครูเข้าสอน	2.52	0.84	ปานกลาง	2.48	0.89	ปานกลาง
1.3 ด้านการจัดการหลักสูตร	3.03	0.79	ปานกลาง	2.88	0.81	ปานกลาง
1.4 ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ เครื่องจักร	3.08	0.75	ปานกลาง	3.00	0.76	ปานกลาง
1.5 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร	3.09	0.84	ปานกลาง	2.85	0.79	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.05	0.75	ปานกลาง	2.91	0.81	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 พบว่า การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 งานบริหารและบริการหลักสูตร ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.12: เปรียบเทียบความคิดเห็นระดับปัญหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและบริการหลักสูตร ด้านบุคลากร

ด้านบุคลากร	ผู้บริหาร			ครู อาจารย์		
	N ₁ = 46		ระดับปัญหา	N ₂ = 215		ระดับปัญหา
	μ ₁	σ ₁		μ ₂	σ ₂	
1. สัดส่วนระหว่างจำนวนครู อาจารย์ กับ จำนวนนักเรียน	2.46	0.98	ปานกลาง	2.37	0.98	ปานกลาง
2. การบำรุงขวัญและกำลังใจครู อาจารย์	3.17	1.00	ปานกลาง	3.00	0.94	ปานกลาง
3. การสอบถามความต้องการ เพื่อการ อบรม สัมมนาทางวิชาการ	2.96	1.01	ปานกลาง	2.78	1.08	ปานกลาง
4. การส่งครู อาจารย์ไปดูงาน ฝึกปฏิบัติงาน จากสถานประกอบการ เพื่อนำความรู้ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม	3.04	1.17	ปานกลาง	2.90	1.13	ปานกลาง
5. การจัดอบรมสัมมนาแก่ครู อาจารย์ ก่อนสอนทุกวิชา ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ	2.98	1.16	ปานกลาง	2.92	1.16	ปานกลาง
6. การปฏิบัติงานพิเศษจนไม่มีเวลาพัฒนา และเตรียมการสอน	3.11	1.08	ปานกลาง	3.13	1.00	ปานกลาง
7. ความรู้และประสบการณ์เดิมของ นักศึกษา	2.93	1.08	ปานกลาง	3.00	1.06	ปานกลาง
8. ความรู้และความเข้าใจของครู อาจารย์ เกี่ยวกับขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ภาษา ท้องถิ่น	2.52	1.03	ปานกลาง	2.64	1.00	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.89	0.65	ปานกลาง	2.84	0.64	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 งานบริหารและบริการหลักสูตรเกี่ยวกับด้านบุคลากร ในภาพรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.13 เปรียบเทียบความคิดเห็นระดับปัญหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและบริการหลักสูตร ด้านการจัดครูเข้าสอน

ด้านการจัดครูเข้าสอน	ผู้บริหาร			ครู อาจารย์		
	N ₁ = 46		ระดับปัญหา	N ₂ = 215		ระดับปัญหา
	μ_1	σ_1		μ_2	σ_2	
1. การกำหนดครู อาจารย์ เข้าสอนตามความถนัด และประสบการณ์ในรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย	2.48	1.11	น้อย	2.57	1.08	ปานกลาง
2. การที่ครู อาจารย์มีความพร้อม และ สม่ัครใจ ในรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย	2.39	1.06	น้อย	2.42	1.04	น้อย
3. เมื่อครูประจำวิชาไปอบรม ไปราชการหรือ ไม่มาสอน มีการจัดครูสอนแทน	2.93	1.20	ปานกลาง	2.72	1.24	ปานกลาง
4. การจัดแบ่งรอบการสอน ในรอบเช้ารอบบ่าย รอบค่ำ	2.30	1.07	ปานกลาง	2.24	0.99	น้อย
เฉลี่ยรวม	2.52	0.84	ปานกลาง	2.48	0.89	น้อย

จากตารางที่ 4.13 พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 งานบริหารและบริการหลักสูตร ด้านการจัดครูเข้าสอนในภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกันจำนวน 2 ข้อ คือ ข้อ 1. การกำหนดครู อาจารย์เข้าสอนตามความถนัดและประสบการณ์ในรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย และข้อ 4. การจัดแบ่งรอบการสอนในรอบเช้า รอบบ่าย รอบค่ำ ส่วนข้อที่เหลือมีระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 เปรียบเทียบความคิดเห็นระดับปัญหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและบริการหลักสูตร ด้านการจัดการหลักสูตร

ด้านการจัดการหลักสูตร	ผู้บริหาร			ครู อาจารย์		
	N ₁ = 46		ระดับปัญหา	N ₂ = 215		ระดับปัญหา
	μ_1	σ_1		μ_2	σ_2	
1. การประชุมวางแผนร่วมกันของผู้บริหารและครู อาจารย์ เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์หลักสูตร	2.89	1.12	ปานกลาง	2.77	0.94	ปานกลาง
2. การแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน	3.00	1.14	ปานกลาง	2.95	1.11	ปานกลาง
3. การจัดเตรียมเอกสารหนังสือหลักสูตร และเอกสารประกอบการสอน เช่น ใบงาน คู่มือครู เพื่อบริการแก่ครู อาจารย์อย่างเพียงพอ	3.11	0.92	ปานกลาง	2.96	1.09	ปานกลาง
4. การเตรียมอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน เช่น คู่มือครู ใบงาน	2.98	0.91	ปานกลาง	2.80	1.01	ปานกลาง
5. ความเพียงพอของงบประมาณเหมาะสมตามรายวิชา	3.26	1.18	ปานกลาง	3.07	1.13	ปานกลาง
6. การประชาสัมพันธ์ และแนะแนวการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน	3.00	0.97	ปานกลาง	2.93	0.99	ปานกลาง
7. มีการสร้างข้อสอบมาตรฐาน เทียงตรงและเชื่อถือได้	2.98	1.13	ปานกลาง	2.71	1.09	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.03	0.79	ปานกลาง	2.88	0.81	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.14 พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 งานบริหารและบริการหลักสูตรเกี่ยวกับด้านการจัดการหลักสูตร ในภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบความคิดเห็นระดับปัญหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและบริการหลักสูตร ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องจักร

ด้านวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องจักร	ผู้บริหาร			ครู อาจารย์		
	N ₁ = 46		ระดับปัญหา	N ₂ = 215		ระดับปัญหา
	μ ₁	σ ₁		μ ₂	σ ₂	
1. การขาดแคลนวัสดุฝึกในรายวิชา	3.02	1.02	ปานกลาง	2.93	1.05	ปานกลาง
2. การขาดแคลนครูภัณฑ์การศึกษา	3.17	1.02	ปานกลาง	2.98	1.03	ปานกลาง
3. การดูแลรักษาครุภัณฑ์	3.11	0.92	ปานกลาง	3.06	0.94	ปานกลาง
4. การเสื่อมคุณภาพ และความล้าหลังของครุภัณฑ์	3.24	0.85	ปานกลาง	3.23	0.97	ปานกลาง
5. ความหนาแน่นของการใช้เครื่องมืออุปกรณ์	2.87	0.81	ปานกลาง	2.97	0.78	ปานกลาง
6. การได้รับวัสดุฝึกงานตามเวลาและมีคุณภาพตามที่ต้องการ	3.11	1.06	ปานกลาง	2.88	0.99	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.08	0.75	ปานกลาง	3.00	0.76	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.15 พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 งานบริหารและบริการหลักสูตร ด้านวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องจักรในภาพรวม และรายข้อไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความคิดเห็นระดับปัญหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและบริการหลักสูตร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร	ผู้บริหาร			ครู อาจารย์		
	N ₁ = 46		ระดับปัญหา	N ₂ = 215		ระดับปัญหา
	μ ₁	σ ₁		μ ₂	σ ₂	
1. ความเพียงพอของอุปกรณ์ โสตทัศนศึกษา	3.24	1.10	ปานกลาง	2.97	0.94	ปานกลาง
2. การขาดแคลนงบประมาณ ในการ พัฒนาสื่อการเรียนการสอน	3.24	0.95	ปานกลาง	3.04	1.01	ปานกลาง
3. การจัดบรรยากาศของห้องสมุด ที่เอื้ออำนวยต่อการค้นคว้า	3.39	1.13	ปานกลาง	2.88	1.10	ปานกลาง
4. การจัดห้องเรียนที่มีความเพียงพอกับ จำนวนผู้เรียน	2.61	0.95	ปานกลาง	2.66	1.05	ปานกลาง
5. การจัดเจ้าหน้าที่ไว้บริการสิ่งอำนวย ความสะดวกต่าง ๆ	3.00	1.17	ปานกลาง	2.73	0.79	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.09	0.84	ปานกลาง	2.85	0.99	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.16 พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 งานบริหารและบริการหลักสูตร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร ในภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.17 เปรียบเทียบความคิดเห็นระดับปัญหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและบริการหลักสูตร ด้านงานดำเนินการเรียนการสอน ตามหลักสูตร

งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร	ผู้บริหาร			ครู อาจารย์		
	N ₁ = 46		ระดับ ปัญหา	N ₂ = 215		ระดับ ปัญหา
	μ ₁	σ ₁		μ ₂	σ ₂	
1. ความสอดคล้องของหลักสูตรที่ใช้กับความ ต้องการของท้องถิ่น	2.89	1.02	ปานกลาง	2.74	0.88	ปานกลาง
2. ประชาชนกระตือรือร้นสมัครเข้าศึกษาใน หลักสูตรแบบใหม่ ๆ	2.87	0.75	ปานกลาง	2.76	0.98	ปานกลาง
3. การให้อบรมและการส่งเสริมการนำเทคนิค ใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน	2.93	1.00	ปานกลาง	2.81	0.96	ปานกลาง
4. การเตรียมการสอนของครู อาจารย์	2.78	0.81	ปานกลาง	2.67	1.04	ปานกลาง
5. ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอนของ นักศึกษา	2.78	0.87	ปานกลาง	2.69	1.05	ปานกลาง
6. การปรับและเปลี่ยนวิธีการสอนให้สอดคล้องกับ ตลาดแรงงานและเทคโนโลยีใหม่ ๆ	2.78	0.76	ปานกลาง	2.73	1.03	ปานกลาง
7. การจัดนิทรรศการ หรือจัดแสดงผลงานนักศึกษา หรือการแข่งขันทักษะร่วมกับสถาน ประกอบการ	2.96	0.89	ปานกลาง	2.92	1.05	ปานกลาง
เฉลี่ย	2.85	0.64	ปานกลาง	2.75	0.79	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.17 พบว่า การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบความคิดเห็นระดับปัญหา ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ งานบริหารและบริการหลักสูตร ด้านงานสนับสนุนและส่งเสริม การใช้หลักสูตร

งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร	ผู้บริหาร			ครู อาจารย์		
	N ₁ = 46		ระดับ ปัญหา	N ₂ = 215		ระดับ ปัญหา
	μ ₁	σ ₁		μ ₂	σ ₂	
1. การประเมินผลการใช้หลักสูตร	3.09	0.98	ปานกลาง	2.87	1.06	ปานกลาง
2. ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการนิเทศ การศึกษา	3.09	1.07	ปานกลาง	2.84	1.10	ปานกลาง
3. การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการนิเทศภายใน อย่างเป็นทางการ	3.20	1.00	ปานกลาง	2.82	1.15	ปานกลาง
4. การเชิญวิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ให้ความรู้แก่ครู อาจารย์ ในแต่ละสาขา ที่เปิดสอน	3.15	0.94	ปานกลาง	2.99	1.01	ปานกลาง
5. ความเข้าใจและความร่วมมือกันในการ นิเทศ	3.09	0.89	ปานกลาง	2.94	0.99	ปานกลาง
6. การนำเอาวิธีการหรือข้อนิเทศไปปรับปรุง การปฏิบัติงาน	2.91	1.03	ปานกลาง	2.90	0.90	ปานกลาง
7. การปรับปรุงหลักสูตรให้ทันกับ ความต้องการของตลาดและเทคโนโลยีใหม่ ๆ	3.15	0.89	ปานกลาง	2.95	0.92	ปานกลาง
8. การสนับสนุนให้ครู อาจารย์ เข้ารับ การอบรม หรือสัมมนาทางวิชาการตรงกับ สาขาที่สอน	3.00	0.94	ปานกลาง	2.87	0.95	ปานกลาง
9. การติดตามผู้เรียนหลังจากจบการเรียน	2.85	1.05	ปานกลาง	3.08	1.14	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.05	0.75	ปานกลาง	2.91	0.81	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.18 พบว่า การเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ.2540 งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พุทธศักราช 2540 กรมอาชีวศึกษา โดยทั่วไปตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่าง โดยเรียงลำดับจากความถี่มากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.19 ปัญหาและข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540

ปัญหา	ความถี่
1. งบประมาณจัดซื้อวัสดุได้รับล่าช้า และไม่เพียงพอ	16
2. การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง	13
3. ครู อาจารย์ไม่ทันต่อเทคโนโลยี	11
4. ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้แตกต่างกันมาก	9
5. ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญต่อหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน	8
6. ครุภัณฑ์ล้าหลัง ไม่ทันต่อเทคโนโลยี หรือไม่เพียงพอ	7
7. ขาดแคลนบุคลากรผู้สอน	5
8. ครูรับภาระหน้าที่พิเศษมากเกินไป	4
9. ขาดการติดตาม ประเมินผลหลังจาก การเรียนจบ	4
10. ประชาชนในท้องถิ่นไม่ค่อยเห็นความสำคัญหลักสูตรพระยะสัน	3

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทนี้จะกล่าวถึงสาระสำคัญของการวิจัยทั้งหมด โดยแบ่งออกเป็นวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อาจารย์ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อาจารย์ ที่มีต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พุทธศักราช 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ เกี่ยวกับงาน

1.1 งานบริหารและบริการหลักสูตร

1.2 งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร

1.3 งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร และครู อาจารย์ที่มีต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พุทธศักราช 2540 เกี่ยวกับงาน

2.1 งานบริหารและบริการหลักสูตร

2.2 งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร

2.3 งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

สมมติฐานการวิจัย ผู้บริหารและครู อาจารย์ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร และครู อาจารย์ ที่ปฏิบัติการสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ เก็บข้อมูลจากผู้บริหารจำนวน 46 คน และครู อาจารย์ จำนวน 215 คน รวม 261 คน คิดเป็น 90.31% ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ตัวเลือก จำนวน 46 ข้อ สร้างขึ้นเพื่อใช้สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 เกี่ยวกับงานบริหารและบริการหลักสูตร งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร และงานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

การหาคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วยการหาความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่น ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง หาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนพิจารณาตรวจสอบเนื้อหา โครงสร้างและได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำชี้แนะ

2. ความเชื่อมั่น ทดสอบโดยนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไป Try – Out กับผู้บริหารและครู อาจารย์ ผู้สอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ.2540 จากวิทยาลัยการอาชีพ ไซยา และวิทยาลัยการอาชีพเวียงสระ จำนวน 30 คน แล้วนำมาคำนวณหาความเชื่อมั่นแบบ การหาสัมประสิทธิ์ อัลฟา โดยการคำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือ ขอความร่วมมือการเก็บข้อมูลจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังและหนังสือ ขออนุญาตแจกแบบสอบถามจากกรมอาชีวศึกษา โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และส่ง ด้วยตนเอง หลังจากนั้น 15 วัน ผู้วิจัยติดต่อขอรับแบบสอบถามจากหัวหน้างานวิจัยและพัฒนา ของแต่ละวิทยาลัย โดยได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 261 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.31% จากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 289 ฉบับ แยกเป็นผู้บริหาร จำนวน 50 ฉบับ และครู อาจารย์ ผู้สอน หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน 139 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยจำนวนร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับปัญหาและการจัดอันดับปัญหา

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดระดับปัญหา

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ.2540 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครู อาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ผู้วิจัยขอนำเสนอตามรายละเอียด ชั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ.2545 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้

2.1 ผลการศึกษา ความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ.2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง

2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อาจารย์ที่มีต่อผู้บริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ.2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้

ตอนที่ 1 สรุปข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ.2540

จำแนกตามเพศ ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน และวุฒิการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 84.30 ส่วนตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันเป็นครู อาจารย์ จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 82.40 และเป็นผู้บริหาร 46 คน คิดเป็นร้อยละ 17.60 ซึ่งเป็นผู้อำนวยการ 10 คน และผู้ช่วยผู้อำนวยการ 40 คน ในด้านประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปี มากที่สุด จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 รองลงมามีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 35.60 และต่ำสุดคือประสบการณ์ 5 – 10 ปี มีจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 28.40 ส่วนวุฒิการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 72.40 รองลงมาคือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 17.20 และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 10.30

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ.2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้

จากการศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

2.1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและ ครู อาจารย์ ที่มีต่อปัญหาการบริหาร หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ.2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ทั้ง 3 งาน ประกอบด้วย งานบริหารและบริการหลักสูตร งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และงานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร การนิเทศ และติดตามผลการใช้หลักสูตร ปรากฏว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง โดยงานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรการนิเทศ และติดตามผลการใช้หลักสูตรการนิเทศ และติดตามผลการใช้หลักสูตร มีปัญหาเป็นลำดับที่ 1 งานบริหารและบริการหลักสูตรมีปัญหาในลำดับที่ 2 และงานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น มีปัญหาในลำดับสุดท้าย

2.1.1 เมื่อพิจารณาปัญหางานบริหารและบริการหลักสูตรซึ่งมีงานอยู่ 5 ด้าน คือด้านบุคลากร ด้านการจัดครูเข้าสอน ด้านการจัดการหลักสูตร ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ เครื่องจักร และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร พบว่า มีปัญหาปานกลาง โดยด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ เครื่องจักร มีปัญหาเป็นลำดับที่ 1 และด้านการจัดครูเข้าสอนมีปัญหาเป็นลำดับสุดท้าย

2.1.1.1 ด้านบุคลากร มีปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติงานพิเศษจนไม่มีเวลาพัฒนาและเตรียมการสอน มีปัญหาเป็นลำดับที่ 1 และสัดส่วนระหว่างจำนวนครูอาจารย์กับนักเรียน มีปัญหาในลำดับสุดท้าย

2.1.1.2 ด้านการจัดครูเข้าสอน มีปัญหาระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เมื่อครูประจำวิชาไปอบรม ไปราชการ หรือไม่มาสอน มีการจัดครูสอนแทน มีปัญหาเป็นลำดับที่ 1 และการจัดแบ่งรอบการสอนในรอบเช้า รอบบ่าย และรอบค่ำ มีปัญหาเป็นลำดับสุดท้าย

2.1.1.3 ด้านการจัดการหลักสูตร มีปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเพียงพอของงบประมาณเหมาะสมตามรายวิชา มีปัญหาเป็นลำดับที่ 1 และมีการสร้างข้อสอบมาตรฐาน เทียบตรง และเชื่อถือได้มีปัญหาเป็นลำดับสุดท้าย

2.2.1.4 ด้านวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องจักร มีปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การเสื่อมคุณภาพและความล่าช้าของครุภัณฑ์ มีปัญหาเป็นลำดับที่ 1 และการได้รับวัสดุฝึกงานตามเวลาและมีคุณภาพตามต้องการ มีปัญหาเป็นลำดับสุดท้าย

2.2.1.5 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร มีปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน มีปัญหาเป็นลำดับที่ 1 และการจัดห้องเรียนที่มีความเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน มีปัญหาเป็นลำดับสุดท้าย

2.1.2 งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรพบว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง โดยการจัดนิทรรศการ หรือจัดแสดงผลงานนักศึกษา หรือจัดแข่งขันทักษะร่วมกับสถานประกอบการ มีปัญหาเป็นลำดับที่ 1 การให้การอบรมและการส่งเสริมการนำเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนมีปัญหาเป็นลำดับที่ 2 ประชาชนกระตือรือร้นสมัครเข้าศึกษาในหลักสูตรแบบใหม่ ๆ มีปัญหาเป็นลำดับที่ 3 และการเตรียมการสอนของครู อาจารย์ มีปัญหาเป็นลำดับสุดท้าย

2.1.3 งานสนับสนุน และส่งเสริมการใช้หลักสูตร มีปัญหาในระดับปานกลาง โดยการติดตามผู้เรียนหลังจากจบการเรียนมีปัญหาเป็นลำดับที่ 1 การเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญพิเศษให้ความรู้แก่ครู อาจารย์ ในแต่ละสาขาที่เปิดสอน มีปัญหาเป็นลำดับที่ 2 การปรับปรุงหลักสูตรให้ทันกับความต้องการของตลาดและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีปัญหาเป็นลำดับที่ 3 และผู้บริหารให้ความสำคัญกับการนิเทศการศึกษา มีปัญหาเป็นลำดับสุดท้าย

2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อาจารย์ที่มีต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ.2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ทั้ง 3 ลักษณะงาน ประกอบด้วย งานการบริหารและบริการหลักสูตร งานการดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และงานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร การนิเทศและการติดตามผลการใช้หลักสูตร ปรากฏว่ามีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน

2.2.1 เมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ.2540 ลักษณะงานบริหารและบริการหลักสูตร 5 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านการจัดครูเข้าสอน ด้านการจัดการหลักสูตร ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องจักร และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร พบว่า มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาไม่แตกต่างกันทั้งสองกลุ่มซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2.1.1 ระดับปัญหาด้านบุคลากรระหว่างผู้บริหาร กับครู อาจารย์ พบว่าภาพรวมและรายข้อระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน

2.2.1.2 ระดับปัญหาด้านการจัดครูเข้าสอน ระหว่างผู้บริหารกับครู อาจารย์ พบว่า ระดับปัญหาของผู้บริหารสูงกว่าระดับปัญหาของครู อาจารย์ เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับปัญหาแตกต่างกัน คือ ข้อ 1 และข้อ 4 มีระดับปัญหาแตกต่างกัน ส่วนข้อที่เหลือไม่แตกต่างกัน

2.2.1.3 ระดับปัญหาด้านการจัดการหลักสูตร ระหว่างผู้บริหาร และครู อาจารย์ พบว่า ภาพรวมและรายข้อมีระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกข้อ

2.2.1.4 ระดับปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือ เครื่องจักร ระหว่างผู้บริหาร และครู อาจารย์ พบว่า ภาพรวมและรายข้อมีระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน

2.2.1.5 ระดับปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตรระหว่างผู้บริหาร กับครู อาจารย์ พบว่า ภาพรวมและรายข้อมีระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน

2.2.2 เมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ.2540 งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ระหว่างผู้บริหารกับครู อาจารย์ พบว่า ภาพรวมและรายข้อมีระดับปัญหาไม่แตกต่างกัน

2.2.3 เมื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ.2540 งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ระหว่างผู้บริหาร กับครู อาจารย์ พบว่า ภาพรวมและรายข้อไม่แตกต่างกัน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ มีประเด็นที่จะนำอภิปรายดังนี้

ปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ.2540 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ มีการจัดการและบริหารหลักสูตร ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ตลอดจนจนครู อาจารย์ และผู้บริหารก็มีความคล่องตัว และดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (2527 : 27) เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะหรือสภาพของบริเวณที่ตั้งของสถานศึกษา อาคารสถานที่ บุคลากรทุกประเภท ที่มีอยู่ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อวางแผนหรือพัฒนาสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารหลักสูตรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรกำหนดรายละเอียดในการปฏิบัติเพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรนั้น สงบ ลักษณะ (2524 : 39) กล่าวว่า ต้องวางแผนและจัดการในการใช้ทรัพยากรทุกด้านที่มีอยู่อย่างชาญฉลาดทั้งในด้านบุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และเทคนิควิธีต่าง ๆ

เมื่อพิจารณาถึงรายงานของปัญหา ผู้บริหารและครู อาจารย์เห็นว่า งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรการนิเทศ และการติดตามผลการใช้หลักสูตรมีปัญหาเป็นอันดับที่ 1 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครู อาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ที่เป็นอาจารย์ประจำ มีจำนวนน้อย จึงไม่ค่อยมีโอกาสได้รับการอบรมสัมมนาทางวิชาการที่ตรงกับสาขาที่สอน จึงส่งผลกระทบต่อระบบการนิเทศการประเมินและการให้ความสำคัญต่อการติดตามผู้เรียนหลังจากจบการศึกษา ซึ่งเกี่ยวกับการนิเทศและติดตาม บรรจง ชูสกุลชาติ (2528 : 82 - 85) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษามีความจำเป็น และมีความสำคัญในการที่แก้ปัญหา และเพิ่มประสิทธิภาพด้านการเรียนเพื่อให้เกิด ผลผลิต คือ ทรัพยากรที่มีคุณภาพ และสงัด อุทรานันท์ (2531 : บทคัดย่อ) ได้พบว่าปัญหาและอุปสรรคของการนิเทศการศึกษานั้น ส่วนใหญ่เกิดจากขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดนิเทศการศึกษา ขาดวิทยากร ครู อาจารย์ไม่ยอมรับ และไม่ศรัทธาต่อผู้ให้การนิเทศ จึงเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาที่ครู อาจารย์ ผู้ปฏิบัติได้พบกับสภาพที่เกิดขึ้นโดยตรง นอกจากนี้ จากผลการวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา (2536 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้มีตำแหน่งเกี่ยวกับงานบริหารสถานศึกษา มีความเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีความต้องการการนิเทศในระดับมากทุกด้าน กล่าวคือ ด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชา วิธีการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ดังนั้นผู้บริหารควรจะได้เป็นผู้ริเริ่มในการที่จะจัดให้มีการนิเทศภายใน โดยอาจจัดให้มีคณะกรรมการชุดหนึ่ง เพื่อพิจารณาถึงการดำเนินงาน ขอบเขตของการนิเทศ

รวมทั้งการจัดทำโครงการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ โดยควรจะได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศ จัดทำแผนการนิเทศ และนำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ และควรมีการประเมินผลโครงการนิเทศ เพื่อนำไปพัฒนา ระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณารายละเอียดในงานต่าง ๆ ปรากฏผล ดังนี้

งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร มีปัญหาระดับปานกลาง เป็นลำดับที่ 1 เมื่อพิจารณาเป็นลักษณะงาน และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารกับ ครู อาจารย์ มีปัญหาระดับ ปานกลาง ซึ่งไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้องานวิจัยครั้งนี้ พบว่า ข้อที่มีปัญหาเป็นลำดับที่ 1 คือ ข้อ 9 การติดตามผู้เรียนหลังจากจบการเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญในการ ติดตามผู้เรียนหลังจบการศึกษา เกรงว่าจะกระทบกับงบประมาณในการใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของอรุวรรณ สันติขานวัตร (2541 : 93) เรื่องการศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น 225 ชั่วโมง คณะพาณิชยกรรมวิทยาลัยสารพัดช่างเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า งานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศและ ติดตามผลการใช้หลักสูตรมีปัญหาระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนุชิต ศรีอาจ (2529 : บทคัดย่อ) เรื่องการใช้หลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่า มีด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้ หลักสูตร เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารหลักสูตรระหว่างผู้บริหารกับครู อาจารย์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ การพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหาในระดับ ปานกลาง ค่อนข้างน้อย ส่วนครู อาจารย์เห็นว่า มีปัญหาระดับปานกลางค่อนข้างมาก และ สอดคล้องกับแนวคิดของสังค์ อุทรานันท์ (2528 : 273-275) ที่กล่าวว่า ศึกษาพิเศษหรือนักวิชาการ ที่ทำหน้าที่พัฒนาหลักสูตรควรทำกรนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรภายในโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ หัวหน้าหมวดหรือหัวหน้าสาขา ควรดำเนินการนิเทศและติดตามผลการ ใช้หลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ครูผู้สอนควรศึกษาหลักสูตร เพื่อสร้างความเข้าใจ และทำการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับสภาพ และความ ต้องการของ ท้องถิ่นด้วย

งานบริหารและบริการหลักสูตร มีปัญหาในระดับปานกลาง ซึ่งมีงานอยู่ 5 ด้านที่มีปัญหา เป็นลำดับที่ 1 คือ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องจักร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวิทยาลัยเปิดใหม่ได้รับงบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ครู อาจารย์ ผู้สอน และการจัดเก็บเงินบำรุงการศึกษา ซึ่งเก็บในอัตราที่ต่ำมาก เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีรายได้น้อยเข้ามาศึกษาในหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น เพื่อยกระดับคุณภาพ ชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับพัฒนาพงศ์ แจ่มวัฒนชัย (2525 : 162) ปัญหาสูงสุดในการจัดสอนคือ

การจัดงบประมาณเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ส่วนครุฑิต กษมาภรณ์ (2524 : บทคัดย่อ) ได้พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร คือโรงเรียนขาดเอกสารตำรา ที่จะให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า ขาดงบประมาณในการจัดทำอุปกรณ์การสอน และหนังสือในห้องสมุดมีไม่เพียงพอสำหรับนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า เมื่อพิจารณาเป็นลักษณะงานมีปัญหาเป็นลำดับที่ 2 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารกับครู อาจารย์ มีปัญหาระดับปานกลาง ซึ่งไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านงานวิจัยครั้งนี้ พบว่า

- ด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องจักร มีปัญหาเป็นลำดับที่ 1 คือ ข้อ 4 การเสื่อมคุณภาพและความล้าหลังของครุภัณฑ์ เพราะการจัดหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ยังพอมีเครื่องมือเครื่องจักรอยู่บ้าง แต่ขาดคุณภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงบประมาณถูกจำกัด และนำไปใช้ในเรื่องที่ย่ำแย่มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัญญคุณ รัตนเสถียร (2535 : 70) เรื่องปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น วิชาเดินสายไฟฟ้าในโรงงานในโรงเรียนสารพัดช่างทั่วประเทศ ผลการวิจัยพบว่า การบำรุงรักษาอุปกรณ์ เครื่องมือ ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีในงาน การใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นไม่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับการเรียนการสอนทางวิชาช่างอุตสาหกรรม จึงไม่สามารถนำมาใช้งานได้ ในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์การเรียนการสอนมีปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในระบบการจัดซื้อหาวัสดุฝึก ทำให้นักเรียนฝึกปฏิบัติไม่เพียงพอ ส่วนปัญหาด้านการบำรุงรักษา อุปกรณ์ เครื่องมือ ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีนั้น ปัญหานี้ อาจเนื่องมาจากแผนการเรียน และเงื่อนไขการจัดการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนลงปฏิบัติมากติดต่อกันไปตลอด จะไม่มีเวลาซ่อมบำรุงรักษา และขาดแคลนงบประมาณในการซ่อมบำรุง อะไหล่แต่ละชิ้นไม่สามารถที่จะซื้อเก็บไว้ได้ ฉะนั้นเมื่อเครื่องมือเครื่องจักรชำรุดจึงสร้างปัญหา มาก ต้องเสียเวลาในการจัดซื้อ อีกทั้งราคาแพง นอกจากนี้ ปฐม ทศพล (2530 : บทคัดย่อ) เรื่องทัศนคติของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานด้านวิชาการของวิทยาลัยเทคนิคในภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์โดยส่วนรวมมีปัญหาด้านการปรับปรุงการเรียนการสอนมากที่สุดในจำนวนงานวิชาการทุก ๆ ด้าน และได้เสนอแนะไว้ว่า กรมอาชีวศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาของวิทยาลัยควรดำเนินงานด้านนี้ให้มากยิ่งขึ้น โดยการจัดหา เครื่องจักร เครื่องมือที่ทันสมัย วัสดุฝึกงาน จำนวนครู อาจารย์ให้เพียงพอ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานของครู อาจารย์และนักศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

- ด้านการจัดการหลักสูตร เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารกับครู อาจารย์ มีปัญหาระดับปานกลาง ซึ่งไม่ต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้องานวิจัยครั้งนี้ พบว่า ข้อที่มีปัญหาเป็นลำดับที่ 1 คือ ข้อ 5 ความเพียงพอของงบประมาณเหมาะสมตามรายวิชา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะส่วนใหญ่วิทยาลัยสารพัดช่างเป็นวิทยาลัยเปิดใหม่ จึงไม่สามารถจัดงบประมาณให้เพียงพอเหมาะสม

ตามรายวิชาได้ เพราะงบประมาณถูกจำกัด และนำงบประมาณที่มีอยู่ไปจัดสรรในส่วนที่สำคัญกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวัตร์ อัจฉุทธิรงค์ (2528 : บทคัดย่อ) เรื่อง ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สาขาเทคนิควิศวกรรมไฟฟ้า ผลการวิจัย พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอน ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม มีการใช้ห้องปฏิบัติการสอนทฤษฎีด้วยอุปกรณ์และเครื่องมือภายในห้องอย่างจำกัดและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทองพูน กิ่งนาถ (2533 : 162) เรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 สาขาช่างไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ ตามทัศนะของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า ความเพียงพอของวัสดุฝึก เครื่องมือ ครุภัณฑ์ และชุดฝึกทดลอง สำหรับการเรียนภาคปฏิบัติของนักเรียนมีปัญหาในระดับมาก

- **ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร** เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารกับครู อาจารย์ มีปัญหาระดับปานกลาง ซึ่งไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้องานวิจัยครั้งนี้พบว่า ข้อที่มีปัญหาเป็นลำดับที่ 1 คือข้อ 2 การขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมองไม่เห็นความสำคัญด้านสื่อการเรียนการสอน จึงนำเงินงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดไป ปรับปรุงงานอย่างอื่น ๆ ที่เห็นว่าสำคัญกว่า เช่น งานอาคารสถานที่ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสนธิ สุขสิริ (2541 : 248) เรื่องการศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาพาณิชยการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒนพงศ์ แจ่มวัฒนชัย (2536 : 150) เรื่องปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 ตามทัศนะของผู้บริหารงานวิชาการและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขาดแคลนวิทยากรในการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ขาดงบประมาณที่จะจัดส่งครูเข้ารับการฝึกอบรมในการผลิตสื่อการเรียนการสอน และงานวิจัยของพรทิพย์ ธีรวรางกุล (2528 : บทคัดย่อ) เรื่องสถานภาพทางโสตทัศนูปกรณ์ของสถาบันการศึกษาในสังกัดกรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สถาบันการศึกษาส่วนมากขาดแคลนอุปกรณ์และไม่มี ศูนย์โสตทัศนศึกษา เป็นสัดส่วนของตนเอง ส่วนมากกระจายอยู่ตามหน่วยงานอื่น การใช้และการจัดหาโสตทัศนูปกรณ์เพื่อประกอบในการสอนของครู อาจารย์ โดยเฉลี่ยแล้วน้อยมาก นักเรียน นักศึกษามีความต้องการให้มีผู้ใช้โสตทัศนูปกรณ์ในการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของสมบูรณ์ สงวนญาติ (2534 : 56) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารส่วนมากไม่เข้าใจงานด้านโสตทัศนศึกษา ไม่ตระหนักในคุณค่า และความสำคัญของสื่อการเรียนการสอน ส่วนมากจะมุ่งแต่งงานด้านบริหารมากกว่าทางวิชาการ โดยโยนภาระด้านการสอนให้แก่ครู อาจารย์ เป็นผู้แก้ปัญหาเอง ไม่ได้เอาใจใส่หรือวางแผนเพื่อพัฒนาด้านการสอนให้ก้าวทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง บางท่าน

อาจมองเห็นความสำคัญ แต่ไม่ทราบว่า จะพัฒนาให้ดีขึ้นได้อย่างไร หรืออาจทราบแต่มีข้อจำกัด บางประการที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการติดตามและประเมินผลการใช้วัสดุ อุปกรณ์ โสตทัศนได้

- **ด้านการจัดครูเข้าสอน** เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารกับครู อาจารย์ มีระดับปัญหา ซึ่งไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้องานวิจัยครั้งนี้ พบว่า ข้อที่มีปัญหาเป็นลำดับที่ 1 คือ ข้อ 3 เมื่อครูประจำวิชาไปอบรม ไปราชการ หรือไม่มาสอนมีการจัดครูสอนแทน ทั้งนี้อาจเป็น เพราะจำนวนบุคลากรในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้มีจำนวนน้อย และมีจำนวนคาบการสอน มาก และมีงานพิเศษมาก นอกเหนือจากการสอน ยังมีงานที่ผู้บริหารมอบหมายให้ทำ เช่น งานบัญชีและการเงิน งานสารบรรณ งานสวัสดิการต่าง ๆ งานห้องสมุด ทำให้เมื่อได้รับ มอบหมายให้สอนแทนจึงไม่เต็มใจ ผู้บริหารควรมีการจัดสิ่งตอบแทนเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ ในการทำงาน เนื่องจากกรมอาชีวศึกษา ไม่สามารถจัดสรรอัตราให้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพราะเป็นนโยบายจำกัดจำนวนข้าราชการของคณะรัฐมนตรี ซึ่งสอดคล้องกับ สนิท สุขศิริ (2541 : 247) ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรที่อยู่ในระดับมาก คือ ครูที่มีอยู่ได้รับมอบหมายให้ทำ การสอนหลายวิชา และมีงานพิเศษมาก นอกจากนี้ พรทิพย์ ธีรวารงกุล (2528 : บทคัดย่อ) พบว่า ครู อาจารย์มีชั่วโมงสอนมากเกินไป ผู้บริหารมองว่ามีปัญหาระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ส่วนครู อาจารย์ เห็นว่ามีปัญหาระดับปานกลางค่อนข้างน้อย อาจเป็นเพราะผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดสอนแทนโดยตรง จึงเป็นปัญหาที่ใกล้ชิด มองเห็นปัญหาเด่นชัดกว่า ครู อาจารย์

- **ด้านบุคลากร** เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารกับครู อาจารย์ มีปัญหาระดับปานกลาง ซึ่งไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้องานวิจัยครั้งนี้ พบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 คือ ข้อ 6 การปฏิบัติงานงานพิเศษจนไม่มีเวลาพัฒนาและเตรียมการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ จำนวนบุคลากรในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้มีจำนวนน้อย และรับภาระชั่วโมงการสอน และปฏิบัติ หน้าที่พิเศษตามที่ได้รับมอบหมายค่อนข้างมาก เช่น งานสารบรรณ งานการเงิน งานห้องสมุด และกิจกรรมต่าง ๆ ของวิทยาลัย จึงทำให้ไม่สามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้ เท่าที่ควร ซึ่งกองแผน กรมสามัญศึกษา (2538 : 6) พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดความพร้อม เนื่องจากบุคลากรไม่เพียงพอ ทำให้ครูต้องสอนทั้งวิชาสามัญและอาชีพ และมีจำนวนคาบสอน มาก ส่วนวิชัย ราษฎร์ศิริ (2522 : 11-12) กล่าวว่า การสอนของครูเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุด ครู เป็นตัวจักรที่สำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ หลักสูตรจะดีได้ต้องอาศัยการสอนที่ดีประกอบกัน การส่งเสริมให้ครูทำหน้าที่ของตนเองได้นั้น ผู้บริหารต้องแนะนำช่วยเหลือ จัดหาหลักสูตร และเอกสารหลักสูตรให้พร้อม และพอเพียง จัดประชุมครู จัดทำแผนการสอน ตารางสอน จัดครู เข้าสอนตามความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ จัดให้มีการเสริมความรู้แก่ครู สร้างขวัญ และกำลังใจแก่ครู เมื่อพิจารณาผลจากการเปรียบเทียบ ปัญหาการบริหารหลักสูตรระหว่าง

ผู้บริหาร กับครู อาจารย์ เป็นที่น่าสังเกตว่า ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้การอบรมสัมมนาแก่ครู อาจารย์ ผู้บริหาร มองว่ามีปัญหาระดับปานกลางค่อนข้างมาก

งานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตร เมื่อพิจารณาตามลักษณะงาน มีปัญหา เป็นลำดับสุดท้าย เมื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารกับครู อาจารย์ มีปัญหาระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้องานวิจัยครั้งนี้ พบว่า ข้อที่มีระดับปัญหาเป็นลำดับที่ 1 คือข้อ 7 การจัด นิทรรศการหรือจัดแสดงผลงานของนักศึกษาหรือการจัดแข่งขันทักษะร่วมกับสถานประกอบการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาไม่เห็นความสำคัญต่อสถานประกอบการ จึงควรมีการประสาน สัมพันธ์สร้างความคุ้นเคยต่อกัน โดยจัดแข่งขันกีฬาเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันก่อน เป็นพื้นฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยไม่ให้ความสำคัญกับงานวิจัยของ ทองพูน กิ่งนาค (2533 : 157) พบว่า การปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น การดำเนินงานที่เป็นปัญหา ระดับมากคือ การเชิญเจ้าของสถานประกอบการ ผู้ชำนาญงาน นายช่าง มาร่วมวางแผนการเรียน การสอน ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ นอกจากนี้จากการสัมมนาผู้บริหาร กรมอาชีวศึกษา (2533 : 153) ระบุว่า สถานประกอบการหลายแห่งไม่สนใจที่จะติดต่อประสานงานกับสถานศึกษา เพราะว่ามีแต่เรื่องเสียผลประโยชน์

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

จากผลการวิจัยลักษณะงานบริหารและบริการหลักสูตร ค้นพบว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู อาจารย์ที่มีต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2540 ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ด้านบุคลากร ข้อที่มีปัญหาสูงสุด ลำดับที่ 1 คือ การปฏิบัติงานพิเศษจนไม่มีเวลา พัฒนาและเตรียมการสอน ด้านการจัดครูเข้าสอน ค้นพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด ลำดับที่ 1 คือ เมื่อครูประจำวิชาไปอบรม ไปราชการหรือไม่มาสอน มีการจัดครูสอนแทน ด้านการจัดการ หลักสูตร ค้นพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด ลำดับที่ 1 คือความเพียงพอของงบประมาณเหมาะสมตาม รายวิชา ด้านวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องจักร ค้นพบว่าข้อที่มีปัญหาสูงสุด ลำดับที่ 1 คือ การเสื่อมคุณภาพและความล้าหลังของครุภัณฑ์ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้ หลักสูตร ค้นพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุด ลำดับที่ 1 คือ การขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนา สื่อการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรขอความร่วมมือและประสานไปยัง สถานศึกษาใกล้เคียงในกลุ่มเดียวกัน ขอความอนุเคราะห์ด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ เครื่องมือเครื่องจักร สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน หรือความอนุเคราะห์จากองค์กร เอกชน

ครุภัณฑ์ เครื่องมือเครื่องจักร สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน หรือความอนุเคราะห์จากองค์กร
เอกชน

ลักษณะงานดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรจากผลการวิจัยค้นพบว่าความคิดเห็น
ของผู้บริหารและครู อาจารย์ที่มีต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ข้อที่มีปัญหา
สูงสุดลำดับที่ 1 คือ การจัดนิทรรศการ หรือจัดแสดงผลงานนักศึกษา หรือจัดแข่งขันทักษะ
ร่วมกับสถานประกอบการ นั้นสถานศึกษาควรให้ความสำคัญต่อสถานประกอบการโดย
การประสานสัมพันธ์สร้างความคุ้นเคยให้เกิดขึ้นก่อน

ลักษณะงานสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรจากผลการวิจัยค้นพบว่าข้อที่มีปัญหา
สูงสุดลำดับที่ 1 คือการติดตามผู้เรียนหลังจากจบการเรียน สถานศึกษาควรจะวางระบบ
การติดตามผู้สำเร็จการศึกษาและการมีงานทำอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับกรมอาชีวศึกษา

ผลการวิจัยครั้งนี้กรมอาชีวศึกษาอาจจะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการบริหารหลักสูตร
การพัฒนาบุคลากร การวางแผนงบประมาณ การจัดหาวัสดุและครุภัณฑ์ให้มีความเพียงพอและ
สอดคล้องกับการเรียนการสอนของสถานศึกษา

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น พ.ศ.2540 กรมอาชีวศึกษา
ในวิทยาลัยสารพัดช่างทั่วประเทศ
2. ศึกษาความเป็นไปได้ในการนำผู้ชำนาญการ จากสถานประกอบการมาทำการสอน
ในหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น วิทยาลัยสารพัดช่าง

บรรณานุกรม

- กาญจนา คุณารักษ์. 2527. หลักสูตรและการสอน. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กรมวิชาการ. 2524. “การศึกษาสถานภาพของแผนการจัดการเรียนวิชาชีพ และการใช้แหล่ง
วิทยาการและสถานประกอบการตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521.”
วิจัยสนเทศ ปีที่ 8 กองวิจัยการศึกษา.
- กรมอาชีวศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. 2529. ระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหาร
สถานศึกษา พ.ศ. 2529 กรุงเทพฯ สำนักเลขานุการ.
- กรมอาชีวศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. สรุปการประชุมสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศ
ประจำปี 2530 วันที่ 3-9 พฤศจิกายน 2529. เอกสารอัดสำเนา)
- กรมอาชีวศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. 2532. รายงานการวิจัยการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ
ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรปวช.2530 ประเภทวิชาเกษตรกรรมของ
วิทยาลัยเกษตรกรรม :
หน่วยศึกษานิเทศก์
- กรมอาชีวศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. 2536. ประวัติสถานศึกษาสังกัดกองการศึกษาอาชีพ.
กรุงเทพฯ : กองการศึกษาอาชีพ.
- กรมอาชีวศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. 2540. หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น พุทธศักราช 2540
ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : สารพัดช่างพระนคร.
- กรมอาชีวศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. 2541. แผนพัฒนาอาชีวศึกษาระยะที่ 8 (2540 - 2544).
กรุงเทพฯ : สารพัดช่างพระนคร.
- การศึกษาอาชีพ กอง, กรมอาชีวศึกษา. 2536. ประวัติสถานศึกษาสังกัดกองการศึกษาอาชีพ.
กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535. กรุงเทพฯ :
พินิจ พิมพ์.
- ครรรชิต กษมาภรณ์. 2524. “การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี.” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน .
- จงกลณี อรุณไพโรจน์. 2527. “ปัญหาในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช
2524 กลุ่มวิชาชีพพื้นฐาน วิชาอาชีพสาขาพาณิชยกรรมของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

- ชัยสวัสดิ์ เทียนวิบูลย์. 2528. การสอนวิชาทฤษฎี-วิชาปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : แผนกเอกสารการพิมพ์
วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา. วิทยาเขตนนทบุรี.
- คุณฎี พงษ์ศาสตร์. 2535. “การบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้.” การบริหารงาน
วิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา เอกสารอัดสำเนา.
- ทองพูน กิ่งนาค. 2533. “การศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
พุทธศักราช 2530 สาขาช่างไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ ตามทัศนะของผู้บริหาร และอาจารย์
ผู้สอนในวิทยาลัยเทคนิคกลุ่มภาคกลาง.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย,
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- ธำรง บัวศรี. 2531. ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบพัฒนา. กรุงเทพฯ : เอราวิณการพิมพ์.
- นุชิต ศรีอาจ. 2529. “การใช้หลักสูตรวิชาพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช
2524 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์
มหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- บรรจง ชูสกุลชาติ. 2528. อาชีวครบวงจร. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- บรรเลง คำพรรณ. 2530. “ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู-อาจารย์เกี่ยวกับกระบวนการ
บริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคใต้.” วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญญศักดิ์ ใจจงกิจ. บทความทางวิชาการ. ข่าว ส.จ.พ.2, (1 ธันวาคม 2523) : 1.
- บุญสม สิริธำนันท์. 2529. “สภาพปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช
2524 แผนการเรียนวิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรมในเขตการศึกษา 5.” วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ปฐม ทศพล. 2524. “ทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการดำเนินการด้านวิชาการของ
วิทยาลัยเทคนิคในภาคเหนือ.” วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก.
- ประมุข กอปอสิริพัฒน์ และสมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์. 2522. แนวทางการศึกษาหลักสูตรและ
แบบเรียน. นครราชสีมา : ศิริอักษรการพิมพ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535. การบริหารวิชาการ. กรุงเทพฯ : สหมิตรออกเซ็ท.
- ปัญญาคุณ รัตนเสถียร. 2535. “ปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นวิชา
ช่างเดินสายไฟในโรงเรียนสารพัดช่างทั่วประเทศ.” วิทยานิพนธ์ สาขาบริหารอาชีว
และเทคนิคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

- แผนงาน, กอง กรมสามัญศึกษา. 2538. รายงานการศึกษาสภาพการดำเนินงานโครงการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. ฝ่ายวิจัยและประเมินผล กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา.
- พรทิพย์ ชีรวรางกุล. 2522. “สถานภาพทางโสตทัศนูปกรณ์ของสถาบันการศึกษา ในสังกัด กรมอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัฒนพงศ์ แจ่มวัฒนชัย. 2536. “ปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ตามทัศนะของผู้บริหารงานวิชาการและผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร ปริญญาโทบริหารศึกษามหาบัณฑิต, วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิชัย เฟ่งพิพัฒน์. 2529. “ปัญหาการเรียนการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรมของแผนกวิชาช่างไฟฟ้า กำลังระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ของวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ภิญโญ สาธร. 2517. **หลักการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เมธี ปิลาธนานนท์. 2531. **การบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เรวัตร อาจอุทธิรงค์. 2528. “ความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม สาขาเทคนิควิศวกรรมไฟฟ้า หลักสูตร ปวท. พุทธศักราช 2527 กรมอาชีวศึกษา.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วัลลภ จันทระกุล. 2533. “การศึกษาปัญหาการสอนวิชาช่างอุตสาหกรรมสาขาเครื่องกล ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของอาจารย์ในโรงเรียนอาชีวศึกษาของรัฐบาล.” วิทยานิพนธ์ สาขาบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- วณิช บุญอยู่. 2529. “การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรีและระยอง.” ปริญญาโทบริหารศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วิจิตร วรุฒบางกุลและคณะ. 2524. **การนิเทศการศึกษา**. กรุงเทพฯ : วิทยาการ.
- วิชัย ราษฎร์ศิริ. 2522. **หลักสูตรและแบบเรียนประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- วิชัย วงษ์ใหญ่. 2523. **พัฒนาหลักสูตรและการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองธรรม

- วิทยา จันทรศีลา. 2523. “การบริหารงานวิชาการของศูนย์ฝึกวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารอาชีวศึกษา
ภาควิชาครุศาสตร์เครื่องกลบัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ.
- วิรัช กมูทมาศ และคนอื่น ๆ. 2522. **แนะแนวการศึกษาต่อปีการศึกษา 2522.** กรุงเทพฯ :
สารพัดช่างพระนคร
- วุฒิ จุลพรหม. 2521. “การบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.”
วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- สงบ ลักษณะ. “สิ่งท้าทายของการวิจัยประเมินผล.” สารพัฒนาหลักสูตร เดือนตุลาคม 2524.
- สังัด อุทรานันท์. 2528. **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร.** เซ็นเตอร์พับลิเคชัน
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ.
- สังัด อุทรานันท์. 2531. “การศึกษางานวิจัยทางการศึกษาในประเทศไทย.” วารสารการวิจัย
ทางการศึกษา, เดือนมกราคม – มีนาคม 2531.
- สนิท สุขศิริ. 2541. “การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
สาขาพาณิชยการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาการบริหารอาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- สมบุรณ์ สงวนญาติ. 2534. **เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
การศาสนา.
- สมศักดิ์ สุห์รายุคิมหันต์. 2530. “การบริหารงานวิชาการตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูง พุทธศักราช 2527 ประเภทช่างอุตสาหกรรมของวิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา
12..” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. 2527. **ปัจจัยเสริมงานบริหารหลักสูตร.** วิทยาจารย์. มิถุนายน 2527.
- สวาสดี ไชยคุณา. 2528. “หัวใจของการอาชีวศึกษา คือวิชาชีพ ปัจจัยส่งเสริมในการจัด
อาชีวศึกษา คือ ครูอาชีวศึกษา.” วารสารอาชีวศึกษา (สิงหาคม 2528).
- ตันต์ ธรรมบำรุง. 2525. **หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร.** กรุงเทพฯ : เกรียงศักดิ์การพิมพ์
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540. **ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐาน
การศึกษาแห่งชาติ.** กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- สุจริต เพียรชอบ. 2524. “ครูใหญ่กับการนิเทศการศึกษา.” วารสารครุศาสตร์. (เมษายน : 26-27).
- สุดใจ เหล่าสุนทร. 2505. **หลักการบริหารโรงเรียนด้านวิชาการ.** ธนบุรี : บรรหาร.

- สุธีระ ทานตวนิช. 2525. การบริหารวิชาการการบริหารงานโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา. ชลบุรี : ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน.
- สุนทร พานิชกุล. 2530. “คู่มือหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ประเภทวิชาคหกรรม.” ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพศึกษา 4 ประเภทวิชาคหกรรม หน่วยศึกษานิเทศกรรมอาชีพศึกษา.
- สุมิตร คุณากร. 2528. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- สุวัฒน์ สิทธิหล่อ. 2529. “การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพลศึกษา.” ปรินญาณิพนธ์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ. 2538. รายงานการวิจัย “การศึกษากับงานอาชีพ ผลกระทบจากการจัดการศึกษาอาชีพ.” บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- หวน พันธุ์พันธ์. 2525. “การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน.” วารสารมิตรครู. ปีที่ 22 (พฤศจิกายน 2525).
- อนงค์ พรหมเมตตา. 2542. “สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11.” วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีพศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- อนันต์ สิทธิไชยกุล. 2533. “ความคิดเห็นของผู้บริหาร-ผู้สอน เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของโรงเรียนสารพัดช่าง กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาบริหารอาชีพศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- อเนก รัตน์ปิยาภรณ์. 2528. “สื่อการเรียนการสอนที่ใช้อยู่ในโรงเรียนและสถานศึกษาปัจจุบัน.” สารพัฒนาหลักสูตร ปีที่ 41 (สิงหาคม 2528).
- อรวรรณ สันติขานวัตร. 2541. “การศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น 225 ชั่วโมง.” คณะวิชาพาณิชยกรรม วิทยาลัยสารพัดช่างเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีพศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2511. ข้อคิดเรื่องหลักสูตร. คู่มือนิเทศการศึกษา กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
- Calen Saylor J.and William M.Alexander. 1974. **Planning Curriculum for Schools**, New York : Rinchart and Company.

Hilda Taba. 1962. **Curriculum Development : Theory and Practice** (New York : Harcourt Brace and World).

John Best W. 1981. **Research in Education**. 4th ed. New Delhi : Prentice-Hall of India.

Vandyke L.A. 1964. **The high School curriculum**. New York. The Ronald Press Company.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คำสั่งคณะกรรมการคุศศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ ๒๔๕ /2543

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อ
และเค้าโครงวิทยานิพนธ์ของ นางจันทนา ศิริสวัสดิ์

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของ นางจันทนา ศิริสวัสดิ์ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
และมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมและพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์
ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

อาจารย์อัจฉรา	สืบสินธุ์สกุลไชย	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ดร.ศิริพรรณ	ชุนนุม	ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.เนาวรัตน์	วิไลชนม์	ประธานกรรมการ
รศ.ดร.ปรียาพร	วงศ์อนุตรโรจน์	กรรมการ
ดร.มาลัย	จิรวัดมนเกษตร์	กรรมการ
อาจารย์อัจฉรา	สืบสินธุ์สกุลไชย	กรรมการ
ดร.ศิริพรรณ	ชุนนุม	กรรมการ

สั่ง ณ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. 2543

(รองศาสตราจารย์ศิริพรรณ ชินะตระกูล)

คณบดี

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา ที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการดังนี้

นางจันทนา ศิริสวัสดิ์ รหัสประจำตัว 41064148 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู-อาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ (A STUDY OF MANAGEMENT PROBLEMS IN SHORT COURSE VOCATIONAL TRAINING AS PERCEIVED BY ADMINISTRATORS AND TEACHERS IN TECHNICAL COLLEGES IN SOUTHERN REGION)" โดยมี ผศ.อัฉร่า สืบสินธุ์สกุลไชย เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.ศิริพรรณ ชุมชุม เป็นอาจารย์ผู้ควบคุม วิทยานิพนธ์ร่วม

ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2544

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศ ณ วันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ.2544

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยเอก วีระเชษฐ ชันเงิน)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1504 / 5009

คณะกรรมการผู้ดุษฎีบัณฑิต

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๖๕ พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.รักเกียรติ แก้วจางง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางจันทนา ศิริสวัสดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีพศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู- อาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ”

คณะกรรมการผู้ดุษฎีบัณฑิตพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้อง และเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลการวิจัยของ นางจันทนา ศิริสวัสดิ์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร 02-3269040

ที่ ทม 1504 / 5009

คณะกรรมการผู้ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๘ พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.วิรุฬห์ ทองอำภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางจันทนา ศิริสวัสดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีพศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู- อาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ”

คณะกรรมการผู้ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลการวิจัยของนางจันทนา ศิริสวัสดิ์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร 02-3269040

ที่ ทม 1504 / 5009

คณะกรรมการอุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๕ พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน รศ.ลำดวน เกษตรสุนทร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางจันทนา ศิริสวัสดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีพศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู- อาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ”

คณะกรรมการอุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้อง และเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลการวิจัยของ นางจันทนา ศิริสวัสดิ์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร 02-3269040

ที่ ทม 1504 / 5009

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายการุณ สามสุวรรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางจันทนา ศิริสวัสดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีพศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ศักยภาพการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะต้น ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู- อาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ”

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้อง และเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลการวิจัยของ นางจันทนา ศิริสวัสดิ์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 327-1199 . 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร 02-3269040

ที่ ทม 1504 / 5009

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๕ พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายจักรพงษ์ ญาณวีรศักดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางจันทนา ศิริสวัสดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารอาชีพศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู- อาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ”

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้อง และเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้การเก็บข้อมูลการวิจัยของ นางจันทนา ศิริสวัสดิ์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร.327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร 02-3269040

ที่ ทม 1504 / 0006

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

3 มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพไชยา

ด้วย นางจันทนา สิริสวัสดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้ ” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดอนุญาตให้นักศึกษาทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2326-9040.0-2737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504 / 0006

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๓ มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพเวียงสระ

ด้วย นางจันทนา ศิริสวัสดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยาศรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภาคใต้ ” คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์ท่านได้โปรดอนุญาตให้นักศึกษาทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษาของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน
มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2326-9040, 0-2737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร 3269040

ที่ ทม 1504 / 0330

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๒ มกราคม ๒๕๔๕

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. คำโครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 เล่ม
  2. ประกาศผลการพิจารณาหัวข้อและคำโครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
  3. รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางจันทนา ศิริสวัสดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู – อาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้ ” และได้รับอนุมัติหัวข้อและคำโครงการวิทยานิพนธ์แล้วเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ในการทำวิจัยเรื่องนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามภายในสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานของท่าน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยภายในสถานศึกษา สังกัดหน่วยงานของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายณรงค์ พิมสาร)

รองคณบดี ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 327-1199 , 737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร 3269040

รายชื่อสถานศึกษาที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

โดย นางจันทนา ศิริสวัสดิ์

1. วิทยาลัยสารพัดช่างกระบี่
  2. วิทยาลัยสารพัดช่างชุมพร
  3. วิทยาลัยสารพัดช่างตรัง
  4. วิทยาลัยสารพัดช่างนครศรีธรรมราช
  5. วิทยาลัยสารพัดช่างพัทลุง
  6. วิทยาลัยสารพัดช่างภูเก็ต
  7. วิทยาลัยสารพัดช่างยะลา
  8. วิทยาลัยสารพัดช่างสงขลา
  9. วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส
  10. วิทยาลัยสารพัดช่างสุราษฎร์ธานี
-

ที่ ศช 0913/ 1084

กรมอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

๒.๘ กุมภาพันธ์ 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

อ้างถึง หนังสือสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ ทม 1504 / 0330 ลว. 22 มกราคม 2545

ตามหนังสือที่อ้างถึง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ขอความอนุเคราะห์จากกรมอาชีวศึกษาให้ นางจันทนา ศิริสวัสดิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท ครุศาสตร์อุตสาหกรรม สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา ดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยเรื่อง “ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู-อาจารย์ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้” โดยขอเก็บข้อมูลในวิทยาลัยสารพัดช่าง จำนวน 10 แห่ง นั้น

กรมอาชีวศึกษาพิจารณาแล้ว อนุญาตให้ นางจันทนา ศิริสวัสดิ์ ดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยดังกล่าวข้างต้นได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และกรุณาจัดส่งผลงานวิจัยให้กรมอาชีวศึกษาทราบในโอกาสต่อไปด้วย
จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางนราพรพรณ น้อยสุวรรณ)

ศึกษานิเทศก์ 9 กักต้ง

หัวหน้าฝ่ายศึกษานิเทศก์

ปฏิบัติราชการแทน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

กองการศึกษาอาชีว

โทรศัพท์ 0 2281 5555 ต่อ 1908 , 1909

โทรสาร 0 2281 5487

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามประกอบการวิจัย

เรื่อง

ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู อาจารย์
ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้

**A STUDY OF MANAGEMENT
PROBLEMS IN SHORTCOURSE
VOCATIONAL TRAINING AS PERCEIVED
BY ADMINISTRATORS AND TEACHERS
IN TECHNICAL COLLEGES IN
SOUTHERN REGION**

นางจันทนา ศิริสวัสดิ์

โรงเรียนปอสีเทคนิคสุราษฎร์ธานี

ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทร.0-7731-1411, 0-7724-0208

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารและครู อาจารย์ ในวิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้

คำชี้แจง ในการทำแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามชุดนี้ผู้ตอบคือ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการและครู อาจารย์ผู้สอน
หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พุทธศักราช 2540
2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไป
  - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับของปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริหารหลักสูตรวิชาชีพ
พระยะสัน พุทธศักราช 2540
  - ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน โดยทั่วไป

โครงการงานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาปัญหา และแนวทางการปรับปรุง
การบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พุทธศักราช 2540 ด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตร
ด้านการเรียนการสอนตามหลักสูตรและด้านสนับสนุนหลักสูตรเท่านั้น ผู้วิจัยต้องการข้อมูลนี้เพื่อนำไป
ทำการวิจัยประกอบวิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารอาชีวศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำตอบของท่านมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการศึกษาครั้งนี้ จึงขอความกรุณาจากท่านโปรดตอบ
แบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่านให้ครบทุกข้อและทุกตอน ตามสถานภาพความเป็นจริง
มากที่สุด ผู้วิจัยจะเก็บหลักฐานของท่านไว้เป็นความลับ และจะนำไปใช้เฉพาะการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น

ขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาตอบแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี

นางจันทนา ศิริสวัสดิ์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารอาชีวศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ

- ชาย
- หญิง

2. ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

- ผู้บริหาร
- ครู - อาจารย์

3. อายุการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

- ต่ำกว่า 5 ปี
- 5 – 10 ปี
- มากกว่า 10 ปี

4. วุฒิการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน
พุทธศักราช 2540 วิทยาลัยสารพัดช่าง กลุ่มภาคใต้

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความรู้สึกของท่านโดยใช้
เกณฑ์ดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด เกิดอุปสรรคมากที่สุดจนไม่สามารถจะดำเนินการใด ๆ ได้
ต้องรีบแก้ไขอย่างเร่งด่วน
- 4 หมายถึง มีปัญหามาก ปัญหาค่อนข้างรุนแรง ดำเนินการบางอย่างได้เล็กน้อย ถ้าปล่อย
ไว้จะทำให้เกิดผลเสียหายได้
- 3 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง พอดำเนินการบางอย่างได้ แต่ถ้าได้รับการแก้ไขจะทำให้
การบริหารหลักสูตรเกิดผลดี
- 2 หมายถึง มีปัญหาน้อย ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายโดยตรง แต่มีผลกระทบเสียหายบ้าง
- 1 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด หรือไม่มีปัญหาเลย

รายละเอียด	ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1) งานบริหารและบริการหลักสูตร					
ก. สภาพปัญหาด้านบุคลากร					
1. สัดส่วนระหว่างจำนวนครู อาจารย์กับจำนวนนักเรียน					
2. การบำรุงขวัญและกำลังใจครู อาจารย์					
3. การสอบถามความต้องการเพื่อการฝึกอบรม/สัมมนาทางวิชาการ					
4. การส่งครูอาจารย์ไปดูงาน/ฝึกปฏิบัติงานจากสถานประกอบการเพื่อนำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม					
5. การจัดอบรมสัมมนาแก่ครู อาจารย์ก่อนสอนทุกวิชา ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ					
6. การปฏิบัติงานพิเศษจนไม่มีเวลาพัฒนาและเตรียมการสอน					
7. ความรู้และประสบการณ์เดิมของนักศึกษา					
8. ความรู้และความเข้าใจของครู อาจารย์เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม และ ภาษาท้องถิ่น					
ข. สภาพปัญหาด้านการจัดครูเข้าสอน					
1. การกำหนดครู อาจารย์เข้าสอนตามความถนัดและประสบการณ์ในรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย					
2. การที่ครู อาจารย์มีความพร้อม และสมัครใจในรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย					
3. เมื่อครูประจำวิชาไปอบรม ไปราชการ เมื่อไม่มาสอน มีการจัดครูสอนแทน					
4. การจัดแบ่งรอบการสอนในรอบเช้า รอบบ่าย รอบค่ำ					
ค. สภาพปัญหาด้านการจัดการหลักสูตร					
1. การประชุมวางแผนร่วมกันของผู้บริหารและครู อาจารย์เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์หลักสูตร					
2. การแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น					
3. การจัดเตรียมเอกสาร หนังสือ หลักสูตรและเอกสารประกอบการสอน เช่น ใบงาน คู่มือครู เพื่อบริการแก่ครูอาจารย์อย่างเพียงพอ					

รายละเอียด	ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. การเตรียมอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน เช่น คู่มือครู ใบงาน					
5. ความเพียงพอของงบประมาณเหมาะสมตามรายวิชา					
6. การประชาสัมพันธ์และแนะแนวการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาชีพ ระยะสั้น					
7. มีการสร้างข้อสอบมาตรฐานเที่ยงตรงและเชื่อถือได้					
ง. สภาพปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องจักร					
1. การขาดแคลนวัสดุฝึกในรายวิชา					
2. การขาดแคลนครุภัณฑ์การศึกษา					
3. การดูแลบำรุงรักษาครุภัณฑ์					
4. การเสื่อมคุณภาพและความล่าช้าของครุภัณฑ์					
5. ความหนาแน่นของการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์					
6. การได้รับวัสดุฝึกงานตามเวลาและมีคุณภาพตามที่ต้องการ					
จ. สภาพปัญหาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้หลักสูตร					
1. ความเพียงพอของอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา					
2. การขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน					
3. การจัดบรรยากาศของห้องสมุดที่เอื้ออำนวยต่อการค้นคว้า					
4. การจัดห้องเรียนที่มีความเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน					
5. การจัดเจ้าหน้าที่ไว้บริหารสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ					
2) การดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น					
1. ความสอดคล้องของหลักสูตรที่ใช้กับความต้องการของท้องถิ่น					
2. ประชาชนกระตือรือร้นสมัครเข้าศึกษาในหลักสูตรแบบใหม่ ๆ					
3. การให้อบรม และการส่งเสริมการนำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการ เรียนการสอน					
4. การเตรียมการสอนของครู อาจารย์					
5. ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอนจากนักศึกษา					

รายละเอียด	ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6. การปรับและเปลี่ยนวิธีการสอนให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานและเทคโนโลยีใหม่ๆ					
7. การจัดนิทรรศการ หรือจัดแสดงผลงานนักศึกษา หรือการจัดแข่งขันทักษะร่วมกับสถานประกอบการ					
3) ด้านสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรการนิเทศ และติดตามผลการใช้หลักสูตร					
1. การประเมินผลการใช้หลักสูตร					
2. ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการนิเทศการศึกษา					
3. การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการนิเทศภายในอย่างเป็นทางการ					
4. การเชิญวิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญพิเศษให้ความรู้แก่ครู อาจารย์ในแต่ละสาขาที่เปิดสอน					
5. ความเข้าใจและความร่วมมือกันในการนิเทศ					
6. การนำเอาวิธีการหรือข้อนิเทศไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน					
7. การปรับปรุงหลักสูตรให้ทันกับความต้องการของตลาด และเทคโนโลยีใหม่ๆ					
8. การสนับสนุนให้ครู อาจารย์เข้ารับการอบรม หรือสัมมนาทางวิชาการตรงกับสาขาที่เปิดสอน					
9. การติดตามผู้เรียนหลังจากจบการเรียน					

ภาคผนวก ค

ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการจัดการศึกษาตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540

หมวด 1

สถานศึกษา

ส่วนที่ 1

พื้นความรู้และคุณสมบัติของผู้เข้าเรียน

ข้อ 7. ผู้เข้าเรียนจะต้องเป็นผู้มีพื้นความรู้สอบได้ไม่ต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า หรือตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร หรืออยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา

ข้อ 8. ผู้เข้าเรียนจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (1) มีความประพฤติเรียบร้อย
- (2) มีร่างกายแข็งแรง และเหมาะสมในการเรียนวิชาชีพนั้น ๆ
- (3) ไม่เป็นโรคที่สังคมรังเกียจ หรือติดยาเสพติดชนิดร้ายแรง
- (4) เป็นผู้ผ่านการสอบคัดเลือกหรือคัดเลือกให้เข้าเรียน
- (5) มีภูมิลำเนาเป็นหลักแหล่ง โดยมีสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน หรือหลักฐาน

ที่ทางราชการจัดทำขึ้นในลักษณะเดียวกันมาแสดง

ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานดังกล่าวข้างต้น ให้ใช้ทะเบียนประวัติเด็กที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนด ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยหลักฐาน วัน เดือน ปีเกิด ในการรับนักเรียนนักศึกษา เข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ.2535

(6) มีความเคารพ เลื่อมใส ศรัทธาต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

(7) มีเจตคติที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ส่วนที่ 2

การรับผู้เข้าเรียน

ข้อ 9. สถานศึกษาจะรับผู้เข้าเรียนในประเภทวิชา และสาขาวิชา หรือสาขางาน/กลุ่มงาน หรือรายวิชาใด จำนวนเท่าไร ให้เป็นไปตามที่กรมอาชีวศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายกำหนด หรืออนุมัติแล้วแต่กรณี

ข้อ 10. สถานศึกษาจะรับนักศึกษาเข้าเรียนได้ ดังนี้

- (1) ก่อนเปิดภาคเรียนหรือภายในระยะเวลาที่สถานศึกษาเห็นสมควร
- (2) รับเข้าแทนที่นักศึกษาที่ขอลาออกหรือลาพักการเรียนระหว่างภาคเรียน หรือ

ภาคเรียนถัดไป หรือถูกสั่งให้พ้นสภาพนักศึกษาได้

ข้อ 11. การรับผู้เข้าเรียนให้เป็นไปตามข้อ 8 (4)

ข้อ 12. ในกรณีที่มีการสอบคัดเลือก ให้ปฏิบัติดังนี้

(1) ให้ทำการสอบข้อเขียนตามความต้องการของสถานศึกษา หากสถานศึกษาจะทำการทดสอบความถนัดทางการเรียนวิชาชีพ และหรือสอบปากเปล่าด้วยก็ได้

(2) ให้สถานศึกษากำหนดวันและเวลารับสมัคร สอบคัดเลือก และประกาศผลสอบ

(3) ถ้าเหตุการณ์เกี่ยวกับการสอบเป็นไปโดยปกติ ให้สถานศึกษาเก็บรักษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอบคัดเลือกไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี นับแต่วันประกาศผลสอบ

ส่วนที่ 3

การเป็นนักศึกษา

ข้อ 13. ผู้เข้าเรียนจะมีสภาพเป็นนักศึกษาต่อเมื่อ ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาของสถานศึกษา

ข้อ 14. ให้สถานศึกษาออกบัตรประจำตัวให้แก่นักศึกษา เมื่อนักศึกษาได้ยื่นคำร้องขอมิบัตรประจำตัว

บัตรประจำตัว ต้องระบุเลขที่ ชื่อสถานศึกษา ชื่อ - ชื่อสกุลนักศึกษา รหัสประจำตัว วันออกบัตร วันหมดอายุ ลายมือชื่อหัวหน้าสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจให้ทำการแทน และให้มีรูปถ่ายครึ่งตัวของนักศึกษา ขนาด 3 x 3.5 ซม. หน้าตรง ไม่สวมหมวก ไม่สวมแว่นตาดำ แต่งกายสุภาพ ถ่ายไว้ไม่เกิน 6 เดือน ติดลงในบัตร กับให้มีลายมือชื่อของนักศึกษาได้รูปถ่าย

ให้ประทับตราของสถานศึกษาที่มุมใดมุมหนึ่งของรูปถ่ายของนักศึกษา โดยให้ติดที่รูปถ่ายบางส่วน

บัตรประจำตัวให้มีอายุเท่ากับระยะเวลาที่มีสภาพเป็นนักศึกษา ในสถานศึกษาแห่งนั้น

ข้อ 15. สถานศึกษาจะแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาให้แก่นักศึกษา เพื่อทำหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียน ตักเตือน และดูแลความประพฤติของนักศึกษาด้วยหรือไม่ก็ได้

ข้อ 16. การพ้นสภาพการเป็นนักศึกษา

(1) นักศึกษาพ้นสภาพไปเอง ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ต่อไปนี้

- ก. สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร
- ข. ลาออก
- ค. ถึงแก่กรรม

(2) สถานศึกษาสั่งให้พ้นสภาพนักศึกษา ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ต่อไปนี้

ก. ขาดเรียนติดต่อกันเกินกว่าร้อยละ 20 ของเวลาเรียนตามหลักสูตรนั้น โดยสถานศึกษาพิจารณาแล้ว เห็นว่าไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือมีพฤติกรรมอย่างอื่นที่แสดงว่าไม่มี ความตั้งใจที่จะศึกษาเล่าเรียน

ข. ประพฤติฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา หรือของทางราชการ หรือประพฤติดิสциплиนธรรมอย่างร้ายแรง จนเป็นที่เสื่อมเสียชื่อเสียงแก่สถานศึกษาหรือประพฤติดิน เป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง

ค. ต้องโทษคดีอาชญา โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิด หลุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

ง. ขาดคุณสมบัติของการเป็นนักศึกษาตามที่กำหนดไว้ในข้อ 7 หรือ ข้อ 8 (1)-(7) แห่งระเบียบนี้ ข้อใดข้อหนึ่ง

ข้อ 17. ผู้ที่พ้นสภาพนักศึกษา ตามข้อ 16 (1)ข. 16 (2)ก. และข้อ 22. หากประสงค์ จะสมัครเข้าเรียนในสถานศึกษาแห่งเดิม ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าสถานศึกษาที่จะพิจารณาอนุญาต ตามที่เห็นสมควร

ผู้ได้รับอนุญาตให้กลับเข้าเรียนตามวรรคหนึ่ง มีสิทธิรับการศึกษาในรายวิชาเดิม ต่อเนื่องก่อน พ้นสภาพนักศึกษา

ส่วนที่ 4

การพักการเรียน

ข้อ 18. สถานศึกษาอาจพิจารณาอนุญาตให้นักศึกษาพักการเรียนได้ตามที่เห็นสมควร เมื่อมีเหตุ จำเป็นกรณีใดกรณีหนึ่งต่อไปนี้

(1) ได้รับทุนการศึกษาทางอื่นให้ไปศึกษาต่อ หรือดูงาน หรือเป็นตัวแทนของ สถานศึกษาในการเข้าร่วมประชุม หรือกรณีอื่นอันควรแก่การส่งเสริม

(2) เจ็บป่วยต้องพักรักษาตัว

(3) เหตุจำเป็นอย่างอื่นตามที่สถานศึกษาเห็นสมควร

ข้อ 19. นักศึกษาที่ขออนุญาตลาพักการเรียน จะต้องยื่นคำขอเป็นลายลักษณ์อักษรต่อหัวหน้า สถานศึกษา เมื่อได้รับอนุมัติแล้ว จึงจะพักการเรียนได้ มิฉะนั้นจะถือว่าขาดเรียน เว้นแต่หยุดสุดวิสัย

ข้อ 20. สถานศึกษาอาจสั่งให้นักศึกษาพักการเรียนโดยถือปฏิบัติอนุโลมตามระเบียบกระทรวง ศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษา

ข้อ 21. การอนุญาตให้นักศึกษาลาพักการเรียน และการสั่งให้นักศึกษาพักการเรียนให้ สถานศึกษาทำหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษรแจ้งให้นักศึกษาทราบ

ข้อที่ 22. นักศึกษาที่ลาพักการเรียน หรือถูกสั่งให้พักการเรียน เมื่อครบกำหนดเวลาที่ลาพักการเรียน หรือถูกสั่งให้พักการเรียนแล้ว ให้ยื่นคำขอกลับเข้าเรียนพร้อมด้วยหลักฐานการอนุญาตให้ลาพักการเรียน หรือถูกสั่งให้พักการเรียนต่อหัวหน้าสถานศึกษา ภายใน 7 วัน นับแต่วันถัดจากวันครบกำหนด เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะกลับเข้าเรียนได้ หากพ้นกำหนดนี้ให้ถือว่าพ้นสภาพนักศึกษา เว้นแต่เหตุผลวิสัย

ส่วนที่ 5

การลาออก

ข้อ 23. นักศึกษาที่ประสงค์จะลาออกจากการเป็นนักศึกษา จะต้องยื่นคำร้องต่อสถานศึกษา เป็นลายลักษณ์อักษร

ข้อ 24. นักศึกษาที่ลาออกแล้ว หากได้รับอนุญาตให้กลับเข้าเรียนในภาคเรียนเดียวกัน ให้ถือว่าผู้นั้นมีสภาพนักศึกษามาตั้งแต่ต้นภาคเรียนนั้นทุกประการ

หมวด 2

การเรียน

ส่วนที่ 1

การลงทะเบียนเรียน

ข้อ 25. ให้สถานศึกษากำหนด วัน เวลา ให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ 26. ในกรณีที่มิมีอาจารย์ที่ปรึกษา การลงทะเบียนเรียนต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

ข้อ 27. นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียนด้วยตนเอง ตามวันและเวลาที่สถานศึกษากำหนด พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ตามประกาศกรมอาชีวศึกษา เรื่อง กำหนดการเก็บเงินบำรุงการศึกษา ในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา

ในกรณีที่นักศึกษาไม่สามารถลงทะเบียนเรียนด้วยตนเองได้ จะมอบหมายให้ผู้อื่นมาลงทะเบียนเรียนแทน ก็ให้สถานศึกษาพิจารณาเป็นราย ๆ ไป

ข้อ 28. รายวิชาที่ต้องเรียนต่อเนื่องกันเป็นลำดับตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นักศึกษาต้องได้เรียนรายวิชาต้นก่อน จึงจะมีสิทธิลงทะเบียนเรียนรายวิชาที่ถัดไปได้ เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากหัวหน้าสถานศึกษา

ข้อ 29. การเปลี่ยนแปลงรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียน หรือการเปลี่ยนแปลงเวลาของการเรียน ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา

ข้อ 30. นักศึกษาจะขอเพิ่มรายวิชาที่เรียนมากกว่า 1 รายวิชา ซึ่งเวลาเรียนไม่ซ้ำกัน ในภาคเรียนนั้นก็ได้ ถ้าหัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาเห็นสมควร

ส่วนที่ 2

การขอเลื่อนสอบ

ข้อ 31. นักศึกษาที่ไม่สามารถเข้าสอบตามวันและเวลาที่สถานศึกษากำหนด อาจขออนุญาต เลื่อนการสอบได้ในกรณีต่อไปนี้

- (1) ประสบอุบัติเหตุ หรือเจ็บป่วยระหว่างสอบหรือก่อนสอบ
- (2) ถูกควบคุมตัวโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย
- (3) เป็นตัวแทนของสถานศึกษาในการเข้าร่วมประชุม หรือกิจกรรมพิเศษอย่างอื่น

โดยได้รับความยินยอมจากหัวหน้าสถานศึกษา

(4) มีความจำเป็นอย่างอื่น โดยหัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นความ จำเป็นอย่างแท้จริง

ข้อ 32. นักศึกษาที่ประสงค์จะขอเลื่อนการสอบ จะต้องยื่นคำร้องหรือมอบหมายให้ผู้อื่น ยื่นคำร้องแทน พร้อมทั้งแสดงหลักฐานประกอบต่อหัวหน้าสถานศึกษาก่อนการสอบ หากไม่สามารถ กระทำได้ ก็ให้หัวหน้าสถานศึกษาพิจารณาเป็นราย ๆ ไป

การอนุญาตให้เลื่อนการสอบ ให้หัวหน้าสถานศึกษาทำเป็นลายลักษณ์อักษรมอบให้นักศึกษา

ข้อ 33. นักศึกษาจะขอเลื่อนการสอบไปได้ไม่เกินวันเปิดภาคเรียนถัดไป เว้นแต่หัวหน้า สถานศึกษาจะพิจารณาผ่อนผันตามความจำเป็น เป็นราย ๆ ไป

ข้อ 34. เมื่อเหตุจำเป็นที่ขอเลื่อนการสอบสิ้นสุดลง หรือครบกำหนดที่ขอเลื่อนการสอบ ให้นักศึกษายื่นคำร้องต่อหัวหน้าสถานศึกษาเพื่อขอเข้าสอบ พร้อมทั้งหลักฐานการอนุญาตให้เลื่อน การสอบ ภายใน 7 วัน หากพ้นกำหนดนี้ ให้ถือว่าขาดสอบ เว้นแต่เหตุสุดวิสัย

ข้อ 35. สถานศึกษาจะดำเนินการสอบให้แก่นักศึกษาที่ไม่สามารถเข้าสอบตามข้อ 31(2) ได้ต่อเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณา หรือศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าไม่มีความผิด หรือเป็น ความผิดที่กระทำโดยประมาท หรือเป็นความผิดลหุโทษ หรือให้ประกันทัณฑ์บนไว้ หรือ รอกการกำหนดโทษ หรือรอกการลงโทษเท่านั้น

ส่วนที่ 3

การเปิดเรียน

ข้อ 36. ให้หัวหน้าสถานศึกษากำหนด การเปิด – ปิดภาคเรียน ได้ตามความเหมาะสม โดยกำหนดวันเปิดทำการสอนสัปดาห์ละไม่เกิน 5 วัน

ข้อ 37. สถานศึกษาอาจกำหนดเวลาทำการ โดยเปิดทำการสอนในเวลาและนอกเวลาราชการ ปกติ ตั้งแต่เวลา 07.00 ถึง 21.00 น.

ข้อ 38. สถานศึกษาอาจเปิดทำการสอนนักศึกษากลุ่มพิเศษนอกระยะเวลาที่กำหนดในข้อ 36 และ 37 ได้

ส่วนที่ 4

การประเมินผลการเรียน

ข้อ 39. การประเมินผลการเรียน ให้ปฏิบัติตามระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยศชั้น พุทธศักราช 2540 พ.ศ.2540

ประกาศ ณ วันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ.2540

(นายทองอยู่ แก้วไทรชะ)
อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

**ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น
พุทธศักราช 2540 (กรมอาชีวศึกษา 2540 : ผ3-1-ผ3-5)**

โดยที่กรมอาชีวศึกษา มีคำสั่งใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น จึงสมควรออกระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกัน

อาศัยอำนาจตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2535 กรมอาชีวศึกษา จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

- ข้อ 1. ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบกรมอาชีวศึกษา ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540 พ.ศ.2540”
- ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 เป็นต้นไป
- ข้อ 3. ตั้งแต่วันที่ใช้ระเบียบนี้ ให้ยกเลิกบรรดาระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ และให้ใช้ระเบียบนี้แทน
- ข้อ 4. ให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540 ดำเนินการประเมินผลตามระเบียบนี้
- ข้อ 5. ในระเบียบนี้
  - “หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น” หมายความว่า การศึกษาตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540
  - “สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น พุทธศักราช 2540
  - “หัวหน้าสถานศึกษา” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษาซึ่งเรียกชื่อเป็นอย่างอื่น
  - “นักศึกษา” หมายความว่า ผู้ที่กำลังเรียนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ในสถานศึกษาตามระเบียบนี้
  - “ภาคเรียน” หมายความว่า ภาคเรียนปกติมี 2 ภาคเรียนต่อปีการศึกษา
- ข้อ 6. ให้รองอธิบดีกรมอาชีวศึกษาซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมอาชีวศึกษา ให้รับผิดชอบงานหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

หมวด 1

หลักการในการประเมินผลการเรียน

ข้อ 7. ให้สถานศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบในการประเมินผลการเรียน

ข้อ 8. ให้ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยคิดเป็นชั่วโมงหรือหน่วยกิต หรือวิธีอื่นตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ข้อ 9. ให้สถานศึกษาทำการประเมินผลการเรียน เมื่อสิ้นสุดการเรียน

ข้อ 10. ให้กรมอาชีวศึกษาร่วมกับสถานศึกษา ดำเนินการส่งเสริมคุณภาพ และมาตรฐานของการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น

หมวด 2

วิธีการประเมินผลการเรียน

ข้อ 11. การประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา ให้มีการวัดผลหรือประเมินผลระหว่างเรียน และเมื่อสิ้นสุดการเรียน ให้ครอบคลุมจุดประสงค์และเนื้อหาที่เรียน ทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย โดยใช้วิธีวัดผลวิธีหนึ่งวิธีใด หรือหลาย ๆ วิธีผสมกัน

อันตรายส่วนของการวัดผลหรือประเมินผลระหว่างเรียน และเมื่อสิ้นสุดการเรียน ให้สถานศึกษาเป็นผู้กำหนด

ข้อ 12. ให้ใช้ตัวเลขและตัวอักษรแสดงระดับผลการเรียนในแต่ละรายวิชา ดังต่อไปนี้

4	หมายถึง	ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีมาก
3	หมายถึง	ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี
2	หมายถึง	ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
1	หมายถึง	ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
0	หมายถึง	ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ (ตก)
ม.ส.	หมายถึง	ไม่สมบูรณ์ ยังตัดสินใจผลการเรียนไม่ได้
ข.ร.	หมายถึง	ขาดเรียนติดต่อกันเกินกว่าร้อยละ 20 ของเวลาเรียน

ตามหลักสูตร โดยสถานศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือมีพฤติกรรมอย่างอื่นที่แสดงว่าไม่มีความตั้งใจที่จะศึกษาเล่าเรียน

ข้อ 13. นักศึกษาที่ทำการทุจริต หรือ سوءเจตนาทุจริตในการสอบ หรืองานที่มอบหมาย ให้ทำในหน่วยวิชา หรือรายวิชาใด ให้พิจารณาโทษตามสถานความผิด ดังนี้

- (1) ให้ได้คะแนน 0 (ศูนย์) เฉพาะครั้งนั้น หรือ
- (2) ให้ได้ระดับผลการเรียนเป็น 0 (ศูนย์) ในรายวิชานั้น

หมวดที่ 3

การตัดสินผลการเรียน

ข้อ 14. การตัดสินผลการเรียนให้เป็นไปตามนี้ ดังนี้

- (1) ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา
- (2) รายวิชาที่มีผลการเรียน ตั้งแต่ระดับ 1 ขึ้นไป ถือว่าสอบได้
- (3) รายวิชาที่การประเมินไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้ ให้ได้ระดับผลการเรียน 0
- (4) นักศึกษาที่ไม่ได้รับการประเมินผลระหว่างเรียน ไม่ได้รับการประเมินผลการเรียน

เมื่อสิ้นสุดการเรียน ไม่ได้ส่งงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำ หรือมีเหตุสุดวิสัยที่ทำให้ประเมินผลการเรียนไม่ได้ ให้ได้ระดับผลการเรียน ม.ศ.

ข้อ 15. เมื่อประเมินผลการเรียนแล้ว ปรากฏว่า ได้ระดับผลการเรียน 0 ให้สอบแก้ตัวได้ 1 ครั้ง ภายในเวลาที่สถานศึกษากำหนด หากสอบแก้ตัวไม่ผ่าน นักศึกษาประสงค์ขอเรียนซ้ำ ในรายวิชานั้นอีกก็ได้

การสอบแก้ตัว ให้ระดับผลการเรียนไม่เกิน “1”

ข้อ 16. นักศึกษาที่ได้ผลการเรียน ม.ศ. เพราะเหตุสุดวิสัย เมื่อได้เข้าสอบ หรือส่งผลงานที่ติดค้างอยู่เรียบร้อยแล้ว ให้สถานศึกษาทำการตัดสินผลการเรียน ซึ่งสามารถให้ระดับผลการเรียน ได้ตั้งแต่ 0-4

ในกรณีที่ได้ระดับคะแนน 0 ให้มีสิทธิสอบแก้ตัวได้

ข้อ 17. นักศึกษาที่ได้ระดับผลการเรียน ม.ศ. โดยสถานศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ใช่เหตุสุดวิสัย เมื่อได้สอบ หรือส่งผลงานที่ติดค้างอยู่เรียบร้อยแล้ว ให้ได้ระดับผลการเรียนไม่เกิน 1

ข้อ 18. การอนุมัติการจบหลักสูตร

(1) สำหรับหลักสูตรที่มีรายวิชาเดียว เมื่อนักศึกษาสอบได้ในรายวิชานั้น ถือว่าจบหลักสูตร

(2) สำหรับหลักสูตรที่เป็นกลุ่มวิชา หรือ สาขางาน เมื่อนักศึกษาสอบได้ครบทุกรายวิชาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ถือว่าจบหลักสูตร

ข้อ 19. ให้หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเรียน และการจบหลักสูตร

หมวด 4 การโอนผลการเรียน

ข้อ 20. สถานศึกษาจะรับโอนผลการเรียนรายวิชา หรือแต่ละหน่วยวิชา เพื่อนำมารวมเป็นผลการจบหลักสูตรในรายวิชา หรือกลุ่มวิชา หรือสาขางานนั้น ๆ ได้ตามเงื่อนไข ดังนี้

- (1) เป็นรายวิชาเดียวกัน หรือ
- (2) เป็นรายวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน และมีจำนวนเวลาเรียนไม่น้อยกว่าเวลาเรียนของรายวิชาที่ระบุไว้ในหลักสูตรที่ใช้ระเบียบนี้ หรือ
- (3) เป็นหน่วยวิชาในรายวิชาเดียวกัน หรือรายวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน ซึ่งมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าเวลาเรียนของหน่วยวิชาในหลักสูตรที่ใช้ระเบียบนี้
- (4) สถานศึกษาจะรับโอนผลการเรียน หรือทำการทดสอบใหม่ แล้วจึงรับโอนหน่วยวิชาหรือรายวิชานั้นก็ได้

ถ้ามีการทดสอบใหม่ระดับผลการเรียนให้เป็นไปตามที่ได้จากการทดสอบแต่ต้องไม่สูงกว่าเดิม

ข้อ 21. นักศึกษาต้องชำระเงินค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ตามประกาศกรมอาชีวศึกษา เรื่องกำหนดการเก็บเงินบำรุงการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ให้สถานศึกษาแห่งใหม่ด้วย

ข้อ 22. สถานศึกษาจะอนุญาตให้นักศึกษาไปเรียนรายวิชา หรือหน่วยวิชา จากสถานศึกษาแห่งอื่นตามระเบียบนี้ได้ โดยให้สถานศึกษาทั้งสองแห่งทำความตกลงร่วมกัน ในการจัดสอนและรับโอนผลการเรียน

ข้อ 23. นักศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงาน หรือฝึกงานในสถานฝึกงานอาชีพ หรือทำงานในอาชีพนั้นอยู่แล้ว หรือมีความรู้ในหน่วยวิชา หรือในรายวิชา ตามหลักสูตรนี้มาก่อนเข้าเรียน จะขอสอบเทียบประสบการณ์ หรือสอบเทียบความรู้ หรือขอเทียบประสบการณ์งานอาชีพได้ตามเงื่อนไข ดังนี้

(1) สอบทั้งรายวิชา เพื่อประเมินผลว่านักศึกษามีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในรายวิชานั้นจริง ถ้าสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ถือว่านักศึกษาสอบได้ ไม่ต้องเรียนรายวิชานั้น

ถ้าหลักสูตรนั้นมีรายวิชาเดียว ถือว่า นักศึกษาจบหลักสูตร มีสิทธิได้รับประกาศนียบัตรของหลักสูตรนั้น

(2) สอบก่อนเรียนรายวิชาเพื่อรู้พื้นฐานของนักศึกษาว่าจำเป็นต้องเรียนในหน่วยวิชานั้น ๆ อีกหรือไม่

หมวด 5
หน้าที่ของสถานศึกษา

ข้อ 24. สถานศึกษาต้องจัดให้มีเอกสารการประเมินผลการเรียนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ระเบียบนี้
- (1) ระเบียบแสดงผลการเรียนประจำตัวนักศึกษา (รบ.1ส.) ตามแบบกำหนดท้ายระเบียบนี้
  - (2) แบบรายงานผลการเรียนของผู้จบหลักสูตร (รบ.2ส.) ตามที่กำหนดท้ายระเบียบนี้ และต้องเก็บรักษาไว้ตลอดไป
  - (3) ประกาศนียบัตร ตามแบบที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
  - (4) สมุดประเมินผลรายวิชา และหลักฐานเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนรูปแบบอื่น นอกเหนือจาก รบ.1ส. และ รบ.2ส.
  - (5) ให้สถานศึกษาออกประกาศนียบัตร โดยถือปฏิบัติอนุโลมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการออกประกาศนียบัตร

หมวด 6
ใบรับรองผลการเรียน

ข้อ 26. ให้ใช้สำเนาระเบียนแสดงผลการเรียน (รบ.1ส.) เป็นเอกสารรับรองผลการเรียน

ข้อ 27. การทำสำเนา รบ.1ส. จะใช้วิธีถ่ายเอกสาร หรือเขียนขึ้นใหม่ก็ได้

ให้หัวหน้างานทะเบียน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำการแทน ลงลายมือชื่อรับรองสำเนาพร้อมทั้งวัน เดือน ปี ที่ออกสำเนา

ถ้าหัวหน้าสถานศึกษาไม่สามารถลงลายมือชื่อในต้นฉบับและสำเนาของ รบ.1ส. ได้ให้ผู้รักษาการแทนในตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษา ลงลายมือชื่อแทน

ประกาศ ณ วันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2540

(นายทองอยู่ แก้วไทรชะ)
อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นางจันทนา ศิริสวัสดิ์
วัน เดือน ปีเกิด	25 พฤศจิกายน 2499
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	76/54 หมู่ที่ 1 ถนนกาญจนวิถี ต.บางกุ้ง อ.เมืองฯ จ.สุราษฎร์ธานี 84000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนโปลีเทคนิคสุราษฎร์ธานี ต.ท่าข้าม อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี 84130
ประวัติการศึกษา	ระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดสุนทรนิवास พ.ศ. 2514 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอินทรพิชัย ปี พ.ศ. 2517 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต่ำ (ป.กศ.ต้น) วิทยาลัยครูยะลา พ.ศ. 2519 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ป.กศ.สูง) วิทยาลัยพลศึกษายะลา พ.ศ.2521 ระดับปริญญาตรี ครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2526 สำเร็จการศึกษาศรศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา (คอม.) พ.ศ. 2545 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง